DIPLOMOVÁ PRÁCE

Antonín Dufek

Petr Drábek

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
FILOZOFICKO-PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA V OPAVĚ
INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

OPAVA 2014

DIPLOMOVÁ PRÁCE

OBOR: Tvůrčí fotografie

VEDOUCÍ PRÁCE: **Mgr. MgA. Tomáš Pospěch, Ph.D.**

OPONENT: **Miroslav Myška**

Antonín Dufek

Petr Drábek

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ
FILOZOFICKO-PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA V OPAVĚ
INSTITUT TVŮRČÍ FOTOGRAFIE

OPAVA 2014

Abstrakt

Drábek, Petr: Antonín Dufek

V této práci je věnována pozornost osobnosti a dílu historika umění fotografie, kurátora fotografické sbírky Moravské galerie v Brně Antonínu Dufkovi. První část je věnována jeho životním etapám. V dalších částech je popsána činnost a historie fotografické sbírky Moravské galerie, která je spjata s Dufkovou osobností. Nahlíží do vybraných výstav, které jsou řazeny za sebou v určitých časových obdobích, vždy s návazností, jak se k nim Antonín Dufek vracel. V závěru jsou představeny některé monografické publikace a katalogy k výstavám. Následují soupisy aktivit.

Klíčová slova:
Fotografie česká, fotografie avantgardní, fotografie moderní, fotografická sbírka, fotografie inscenovaná, fotografie dokumentární, fotografie aktu, umělecká fotografie, historie fotografie, kurátor, muzeum umění, umění fotografie, monografie, katalog výstavy, teorie fotografie, výstava fotografií.

Abstract

Drábek, Petr: Antonín Dufek

This work is devoted to the life and work of an art historian in the field of photography and curator of the photographic collections of the Moravian Gallery in Brno Antonín Dufek. The first part is devoted to his biography. The following sections describe the activities and history of the photographic collections of the Moravian Gallery, which is associated with Dufek personality and his subsequent curatorial activities. In conclusion some monographic publications and exhibition catalogs are presented, followed by lists of activities.

Key words:
Photos Czech, photos avant-garde, modern photo, photo collection, staged photographs, documentary photographs, nude photographs, history of photography, curator, Museum of Art, Art Photography, monographs, exhibition catalog, photography theory, an exhibition of photographs.

SLEZSKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ

Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Akademický rok: 2013 / 2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Petr Drábek**
Osobní číslo:	**F101124**
Studijní program:	**N8204 Filmové, televizní a fotografické umění a nová média**
Studijní obory:	**Tvůrčí fotografie**
	Tvůrčí fotografie
Název tématu:	**Antonín Dufek**
Téma anglicky:	**Antonín Dufek**
Zadávající ústav:	**Institut tvůrčí fotografie**

Zásady pro vypracování:

Mým zájmem v této práci je vyložit život a dílo historika umění specializovaného na fotografii, Antonína Dufka, jehož význam je pro českou fotografii mimořádný. Přiblížit hlavní okruhy jeho celoživotního zájmu, připomenout nejdůležitější životní etapy a milníky v řadě jeho tvůrčích aktivit, případně naznačit základní historické a vývojové souvislosti.

Forma zpracování diplomové práce: **Tištěná**

Seznam doporučené literatury:

Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav; Šmejkal, František: Česká fotografie 1918–1938 ze sbírek Moravské galerie [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1981.
Dufek, Antonín: Černobílá fotografie. Odeon, Praha 1987.
Dufek, Antonín: Aktuální fotografie II, Okamžik [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně, Galerie 4, Cheb Alšova jihočeská galerie Bechyně 1987.
Balajka, Petr; Birgus, Vladimír; Dufek, Antonín: Encyklopedie českých a slovenských fotografů. Asco, Praha 1993.
Birgus, Vladimír: Česká fotografická avantgarda 1918–1948. Nakladatelství KANT, Praha 1999.
Moucha, Josef: Zážitek Arény. Fotofo, Bratislava 2004.
Dufek, Antonín (ed.): Třetí strana zdi / The Third Side of the Wall. Fotografie v Československu 1969–1988 ze sbírky Moravské galerie v Brně / Photography in Czechoslovakia 1969–1988 from the Collection of the Moravian Gallery Brno. Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, 2008.
Pospěch, Tomáš: Česká fotografie 1938–2000, v recenzích, textech, dokumentech. Nakladatelství Dost, Hranice 2010.
Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan: Česká fotografie 20. století. Nakladatelství KANT, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Praha 2010.
Dufek, Antonín; Pátek, Jiří; Trnková, Petra: V plném spektru. Fotografie 1841–2005 ze sbírky Moravské galerie v Brně k 50. výročí založení fotografické sbírky. Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, 2011.
Dufek, Antonín (ed.): Jaromír Funke. Mezi konstrukcí a emocí. Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, 2013.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. MgA. Tomáš Pospěch, Ph.D.**
Institut tvůrčí fotografie

Datum zadání diplomové práce: **13. ledna 2014**
Termín odevzdání diplomové práce: **27. června 2014**

Prof. PhDr. Vladimír Birgus
veddoucí ústavu

V Opavě 27. června 2014

Poděkování

Srdečně chci poděkovat Antonínu Dufkovi, který byl ochoten se podělit se mnou o své osobní vzpomínky, za vstřícnost a jeho drahocenný čas, při mých návštěvách. Mnohokrát děkuji vedoucímu této práce Tomáši Pospěchovi za jeho konzultace, cenné rady a trpělivost. Za ochotu při mém dotazování k tématu děkuji Jiřímu Horákovi, Františku Dostálovi, Miroslavu Myškovi a Jindřichu Štreitovi, kterému patří i dík za možnost použití jeho fotografií s Antonínem Dufkem. Děkuji také všem pedagogům Institutu tvůrčí fotografie, Moravské galerii za poskytnutí archiválií, mým přátelům a především děkuji své ženě Daně a synům Kubíkovi a Martínkovi úplně za vše, velmi si toho vážím.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně a použil jen literaturu uvedenou v seznamu literatury. V této práci vycházím také z osobních rozhovorů s autorem z března, dubna a května při setkáních v Brně roku 2014.

Souhlasím, aby tato práce byla zveřejněna zařazením do Univerzitní knihovny SU v Opavě a Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a na internetové stránky ITF.

© 2014 Petr Drábek, Institut tvůrčí fotografie FPF Slezské univerzity v Opavě

obsah

Předmluva 3

Od trampských let k příběhu fotografie 6

Muzeum, kurátor a viditelný svět 21

Svoboda fotografie 36

Pohledy do času výstav 44

Knihy a jiné obrazové přílohy 106

Závěr 115

Biografie 116
Knihy 117
Výstavní aktivity, katalogy výstav 120
Časopisy, sborníky 129
Přednášky, besedy, sympozia – výběr 136
Rozhovory s Antonínem Dufkem 138
Texty s nefotografickými náměty – výběr 139
Ostatní 140

Seznam použité literatury 141

Jmenný rejstřík 147

„Rodí se obavy, že hra se světem si s námi pohrává
podle vlastních pravidel, která neumíme pochopit.“

Antonín Dufek: Paměť fotografie

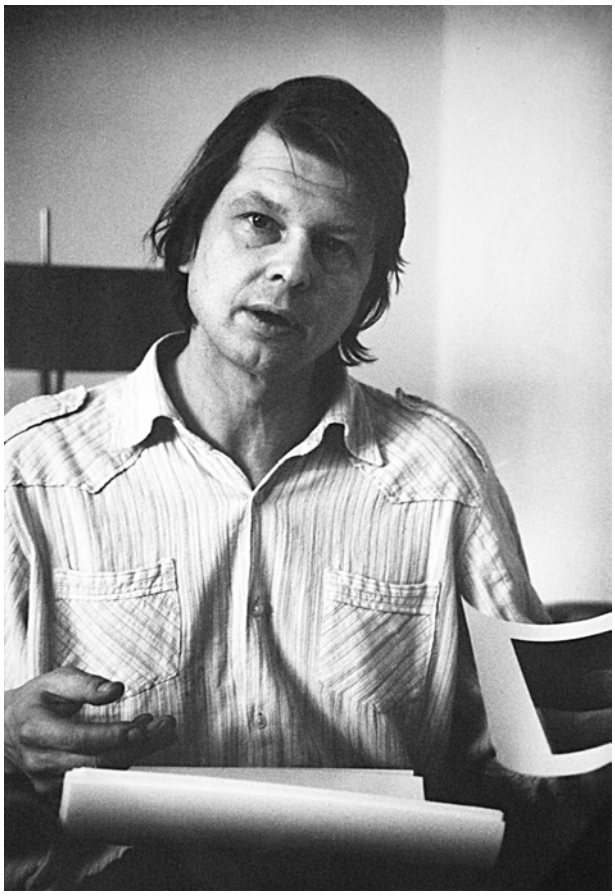

Antonín Dufek, kolem roku 1980,
foto Josef Pokorný,
z archivu A. Dufka.

předmluva

Podmínky ve vývojových tendencích, formování jednotlivých přístupů a terminologií nebyly v naší kultuře a ve výtvarném umění nevyjímaje, vždy snadné. Období avantgardy bylo po šesti letech nacistické okupace vystřídáno touhou po lepším světě, myšlenkami komunistickými, ideou o nové a spravedlivější společnosti, která však na počátku roku 1948 byla vystřídána vládnoucím fanatickým vyznavačstvím, které bylo silnější než jakákoli úcta ke kulturním hodnotám.

„Vysněná nová společnost se začala etablovat poněkud jinak, než si to představovala levicová intelektuální elita. Po převzetí moci komunisty nastalo desetiletí největšího dusna.“[1]

Po roce 1956 nastává období relativní volnosti a následnémho vzepětí v šedesátých letech, kdy bylo opět na nějakou dobu v kultuře takřka vše dovoleno. Monopol socialistického realismu byl uvolněn pro nové umělecké směry a mnozí zakázaní tvůrci mohli opět zveřejňovat svá díla.[2]

Plodné období šedesátých let nemělo však dlouhého trvání, bylo ukončeno v roce 1968 násilnou okupací Československa vojsky Varšavské smlouvy.

[1] Dufek, Antonín: *Společnost před objektivem 1918–1989* [katalog výstavy]. Obecní dům, Praha 2000, s. 13.

[2] Z velké šíře tehdejšího kulturního dění před rokem 1968 připomenu alespoň některé události. Byly získány dva Oskary od americké filmové akademie za nejlepší zahraniční film. V roce 1965 jej dostali režiséři Elmar Klos a Ján Kadár za Obchod na korze a režisér Jiří Menzel za Ostře sledované vlaky v roce 1966. V pozadí nezůstala ani tvorba dalších filmařů české nové vlny, např. Věry Chytilové, Vojtěcha Jasného, Miloše Formana a dalších. Jan Werich spolu s Miroslavem Horníčkem oživili tvorbu Osvobozeného divadla. V populárním divadle Semafor bylo vždy vyprodáno na dvojici Suchého a Šlitra. Svůj prostor dostali režimem umlčovaní literáti, Jaroslav Seifert, František Halas, Bohumil Hrabal, Milan Kundera, Ludvík Aškenazy. Vrátilo se také abstraktní umění předválečné generace. Pro fotografie vznikaly nové výstavní síně, vychází fotografická revue, v roce 1962 byla založena sbírka umělecké fotografie Moravské galerie, přicházejí nové podněty ze zahraničí. Důležitým počinem byla živá fotografie v humanisticky laděném duchu, zastoupena především Henri Cartier-Bressonem a dalšími členy agentury Magnum. U nás propagována teoretiky fotografie Annou Fárovou, Ludvíkem Součkem, Jiřím Jeníčkem a dalšími. V celospolečenském pojetí bylo vyvrcholením této doby Pražské jaro a manifest Dva tisíce slov sepsaný Ludvíkem Vaculíkem.

Některé tendence sice ještě dožívaly i v následujícím desetiletí, přesto kultura jako celek se v období normalizace značně proměnila.

Přes všechny možné konsekvence těchto jednotlivých politických mezníků doby je česká fotografie vzdělaná a kultivovaná, je skromná a ve světě dobře hodnocena.

Každá umělecká disciplína má svou vlastní historii a vyrůstá z různých kořenů. Je jen na nás jakou historii přijmeme, které věříme. O Césarovi bychom měli jinou představu, kdyby historii galské války býval napsal Vercingetorix.[3]

V mé práci jsou hrdinové, které jsem si vybral, dáma Fotografie, která čistí zrak o obrazu pravdivosti našeho života, a její služebník, jež její historii do největší míry zpracoval, brněnský občan, galerijní pracovník a historik umění specializovaný na fotografii, Antonín Dufek.

Mým zájmem je vyložit život a dílo této osobnosti, jejíž význam je pro českou fotografii mimořádný. Pokusím se čtenáři přiblížit hlavní okruhy jeho celoživotního zájmu, připomenout nejdůležitější životní etapy, případně naznačit základní historické souvislosti.

První životopisná část, Od trampských let k příběhu fotografie, je věnována především rodině a jeho životním obdobím, jeho studiím a důležitým osobnostem, které ho ovlivnily.

Druhá část Muzeum, kurátor a viditelný svět začíná historií fotografické sbírky Moravské galerie v Brně, která patří k nejvýznamnějším celkům svého druhu v České republice. Představuji zde období systematického budování fotografické sbírky, které je spjato s Dufkovou osobností, jakož i jeho následnou kurátorskou činností.

Ve třetí části této práce nazvané Svoboda fotografie pojednávám o vývoji a směřování jeho práce od roku 1968 do současnosti, a to nejen v kontextu autorova života na pozadí dobových událostí, ale samozřejmě také v rámci tehdy aktuálních proudů a tendencí.

Čtvrtá část nazvaná Pohledy do času výstav nahlíží do vybraných výstav, jež považuji za důležité. Výstavy jsou řazeny za sebou v určitých časových obdobích vždy s návazností, jak se k nim Antonín Dufek vracel.

[3] Citát od Émile Faguet (1847–1916), francouzský spisovatel a literární kritik.

Na historických výstavách uvidíme nejen díla autorů, kterým se Dufek věnoval a jeho postupný kurátorský vývoj, ale také proměny všednodenní společenské reality.
Pátá část, Knihy a jiné obrazové přílohy, je sestavena jako obrazová příloha monografií jednotlivých autorů a katalogů, kterým Antonín Dufek věnoval svou pozornost. Monografie jsou řazeny a popisovány chronologicky, jak knižně anebo v podobě katalogu k výstavám vycházely.

Výchozím bodem k této práci mi bylo studium pramenů a dostupné literatury z knihovny a archivu Moravské galerie a časopisů Československá fotografie a Revue fotografie ze soukromého archivu Cyrila Gajdíka. Vzácné a cenné byly rozhovory s Antonínem Dufkem a emailová korespondence s Jindřichem Štreitem, Miroslavem Myškou a Františkem Dostálem, a také diskuse s fotografem Jiřím Horákem o československé fotografii na pozadí dobových událostí, které se vztahují k Dufkovu dílu.

od trampských let k příběhu fotografie

„Štěstí mi nohu do cesty nastavilo, hledal jsem svůj stín, v horách hustě lilo, scházel jsem zrovna z kopce, který měl konec v moři, uviděl, jak se má hlava ve vodě noří."

Vladimír Merta: Chtít chytit vítr

Fotografie zrcadlí nejen skutečnost, ale i fotografovu osobnost. Dozvídáme se z ní nejen o vnější realitě, ale i o vnitřním, individuálním světě jejího tvůrce: co vybírá z reality a co mu stojí za ukázání, je ukazatelem jeho vlastního postoje. Myslím si, že ne jinak je tomu také v jiných uměleckých či kulturních oborech, tedy i v případě historika umění, jenž putuje životem souběžně s těmi, kteří během času vyrostli ve fotografické hvězdy.

„*Velmi rád vzpomínám na jedno období ve svém dětství, a to je období v oddíle tajného skautingu. To bylo někdy v padesátých letech. Jezdili jsme na tábory, spali jsme pod širákem, většinou to bylo v pohraničí u Stálkova u Slavonic, vedle byl rybník a tam jsme čundrovali. Stany se půjčily a vařili jsme si vždycky sami, po dnech se střídala družstva. Neexistovaly věci, jako máslo, chleba jsme si mazali řepnou marmeládou z pětikilových plechovek a to jsme měli každé ráno ke snídani, hlavní jídlo se taky někdy i pokazilo. Plnili se bobříci a někdy také jsme dělali dost riskantní věci. Nevím, jak moc mne to poznamenalo, ale na to já mám nádherný vzpomínky, to bylo pro mne tehdy velký štěstí.*"[4]

Podobné vzpomínky na skauting bychom mohli slyšet i od jiných a dalších významných osobností (Jiří Menzel, Robert Fulghum, Václav Havel, Václav Vorlíček, Theodor Pištěk, Nelson Mandela, Steve Fossett, Július Satinský,

[4] **Texty vyznačené kurzívou, jsou použity z osobních rozhovorů s Antonínem Dufkem z března, dubna a května roku 2014.**

Václav Marhoul), vzpomínky, které se pak vynořují z podvědomí často.[5] Program skautingu nenabízel jen zábavu, ale i možnost rozšířit si obzory díky nejrozmanitějším aktivitám. Pro budoucího kurátora, který musí řídit kolektiv lidí různých profesí, jež jsou zainteresováni na společné věci, je tato životní etapa jistě formující.

Antonín Dufek jako zaměstnanec hotelu Zátiší v Jánských Lázních (domovník, topič, pokojský, výčepní, číšník, nosič zavazadel), 26. srpna 1961, foto z archivu A. Dufka.

[5] **Erazim Kohák**, filozof, emeritní profesor Boston University a Univerzity Karlovy v Praze
Skauting ukazuje, že opravdové hodnoty v životě jsou trvale udržitelné – čestnost, vstřícnost vůči druhému, loajalita vůči kamarádovi. Celý skauting je výchovou proti konzumní společnosti. To hlavní je naučit se vážit si toho, co je v životě opravdu cenné, a tudíž udržitelné.
Jiří Menzel, režisér
Nějak se nám víc a víc nejrůznějšími cestami vtlouká do hlavy, že si každý mladý člověk musí po vzoru těch filmových a seriálových hrdinů své místo na slunci vydobýt sám, a to třeba i na úkor ostatních. Ve skautu, nebo jak nás pokřtili přátelé českého jazyka, v Junáku, jsme byli soudržnější a učili se věrnosti a smyslu pro solidaritu. Bylo nám vštěpeno, že nejsme na světě jenom pro sebe, ale jsme v rytířském duchu mušketýrů „Jeden za všechny, všichni za jednoho."
Ladislav Sitenský, fotograf
Přihlásil jsem se do armády a od podzimu 1939 jsem sloužil u naší pěchoty v Agde. Nebylo to lehké, spíše to vypadalo jako v koncentračním táboře. Zde bych chtěl citovat zápis ze svého deníku ze dne 26/11/39: „Jsem nesmírně vděčen skautingu, který mne na život výborně připravil v každém ohledu. Snáším to lehce (to jsem možná trochu přehnal!), ale kdybych nebyl deset let skautem, snad bych byl schopen spáchat sebevraždu. Je zde mnoho lidí, kteří trpí častými depresemi. Já jsem připraven na vše – a dobře připraven!" V té době mne čekalo ještě pět a půl roku války a já jsem přesvědčen, že právě skautská výchova mi pomohla tento čas přežít.

Antonín Dufek se narodil v Brně 30. listopadu roku 1943, jako druhý syn Ireny Dufkové (1911–1979) a Antonína Dufka (1907–1981).

Otec pocházel z chudé sedlácké rodiny a na svá studia si musel těžce vydělávat a nakonec také kvůli tíživé finanční situaci své studium strojního inženýrství nedokončil. Dlouhá léta pracoval jako strojař i jako hlavní mechanik ZVL Brno-Líšeň, později ve Výzkumném ústavu pro valivá ložiska. Na začátku 60. let se industrializuje Indie.[6] Na tomto rozvoji se podílí i Československo a Dufkův otec, tam také odjíždí pracovat, aby unikl z deprimujících poměrů v ústavu a vylepšil si život. Později za svým mužem odjíždí i jeho žena Irena.

„*A pak tam byl i s mámou, a co vydělali, to vždycky procestovali.*"

Dufkova matka Irena Dufková, za svobodna Seibertová, po mamince Polka a po otci Sudeťačka, (babička, která byla původem z Polska, se provdala za vojáka ze sudetských Orlických hor), byla zaměstnána jako úřednice v Moravské ústředně.[7]

Mluvila plynně německy, její dva syny Antonína a o devět let staršího Ivana (1934 –1999) více zajímala angličtina. Pro studenta historie umění Antonína však byla němčina nezbytností.

„*Většinou když maminka žehlila, tak jsem jí mohl číst německé knížky, které jsem potřeboval ke studiu a k diplomce. Měla velkou švandu z květnatého slohu některých autorů, například Wilhelma Pindera. Já sem byl celý do angličtiny, do Rolling Stones a do Beatles a Donovana. Ale němčina se hodila i později.*"

[6] V letech 1955–1965 začíná Moskva konečně vidět v zemích třetího světa něco víc než jen přívěsek západních mocností. V červnu 1955 se v Praze cestou do Moskvy na dva dny zastavuje indický premiér Nehrú. O pár měsíců později putují po zemích jižní Asie Chruščov a Bulganin. Nová sovětská teorie hlásá, že antikoloniální vlády rozvojových zemí mohou být spojenci komunistických států a že spolupráce s nimi už není prohřeškem proti pravé víře. Ba co víc – ačkoli jde formálně o „kapitalistické" země, je možné, respektive dokonce nezbytné jim poskytnout pro strategické dodávky velkých průmyslových podniků také československé úvěry. Zvláště podíl na industrializaci Indie přivádí do země stovky československých expertů.

[7] Moravská ústředna je unikátní družstvo umělecké výroby založeno v roce 1909, jehož významným členem byl Dušan Jurkovič. Předsedou byl dr. Václav Šílený z Tišnova u Brna, advokát, který patřil k významným osobnostem z okruhu Dušana Jurkoviče a mladých moravských modernistů. Díky široké základně spolupracovníků se podařilo Moravské ústředně přestát úskalí krize 30. let 20. století, která způsobila zánik Wiener Werkstätte i Artělu a řady dalších podobných firem. Moravská ústředna existuje dodnes. Má přibližně 200 spolupracovníků, kteří se zabývají především výrobou textilních hraček.
Tou nejznámější, kterou Moravská ústředna po 100 letech své existence vytvořila, je právě Krteček podle návrhu malíře Zdeňka Milera.

Rodinnou pohodu však nezpestřovala jen četba německé literatury. Oba rodiče milovali klasickou hudbu. „*Měli jsme doma takový automat, kam padaly desky jedna za druhou, takže se pak přehrála celá symfonie. Nemožné byly jen ty vídeňské šlágry a operety, které jsme poslouchali na vídeňském rádiu.*“ Matka jej brávala na koncerty vážné hudby, rodiče se osobně znali a vzájemně navštěvovali s Gustavem Bromem,[8] jehož jazzové koncerty celá rodina společně navštěvovala. O devět let starší bratr, „*ten mě všechno naučil*“, jej pak seznamoval s hudbou Osvobozeného divadla, swingem, trampskými písničkami. Naučil ho trochu hrát na kytaru a klavír, od počátku celá rodina sledovala českou alternativní scénu šedesátých let (Suchý, Šlitr atd.) a zahraniční rock, Elvise Presleyho, Beatles, Rolling Stones…

Po úspěšném absolvování Jedenáctileté střední školy na třídě Kapitána Jaroše (1958–1961) jako osmnáctiletý nastupuje do uranových dolů v Dolní Rožínce na Bystřicku,[9] aby si vylepšil „kádrový profil“, protože nebyl přijat na studium jazyků na filosofické fakulty Univerzity J. E. Purkyně v Brně. Teprve tehdy se pod vlivem členství ve sdružení Mladí přátelé výtvarného umění při brněnském Domě umění rozhodl, pro studium dějin umění, přestože jeho otec tím nebyl nijak nadšený.

Dělnickou práci v dolech, vzhledem k věku, vykonával jako měřič-figurant. Vylepšil si tak „kádrový profil“ a o rok později začal studovat na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně, dnešní Masarykově univerzitě (1962–1967). Začala krásná, zamilovaná a volná léta šedesátá.

Na univerzitě se na konci třetího ročníku (1964) stává jeho ženou studentka psychologie Dana Jouzová (1945).

„*Na to mé studium velmi rád vzpomínám. Bylo takový to tání, postupné uvolňování a kultura dělala pravý divy. Začínaly malý divadla, všechno se osvobozovalo, dělali jsme nejrůznější akce, takovou malou revoluci ve druhém ročníku. To byly ještě ročníkové výbory a svrhli jsme předsedu, protože se nám jevil nějak nečinný. Vzali jsme to do svých rukou a začali pořádat pořádný kulturní akce. Byly večery surrealismu, vedli se řeči o umění,*

[8] **Gustav Brom** (1921–1995), brněnský dirigent, kapelník, saxofonista, textař, zpěvák a hudební skladatel

[9] Těžba uranové rudy na Bystřicku probíhala na několika lokalitách – Rožná, Olší a Petrovice – Slavkovice. V 80. letech 20. století nastalo k postupnému útlumu těžby a dnes je již v provozu jediný důl Rožná I (původně důl Karel Havlíček Borovský) a který je jako jediný funkční uranový důl v Česku i v Evropě.

pozvaného jsme měli například hudebního skladatele Pavla Blatného, Ludvíka Kunderu a další."[10]

Dufkův otec byl zdrženlivý a radil mladému studentovi, aby zbytečně neprovokoval, aby držel krok. V této jediné věci byli jeho rodiče rozporní.

„*Maminka zase, co si myslela, to také řekla, a mě to také tak učila.*"

Jako téma své závěrečné školní práce si vybral Pozdně gotické sochařství na jihozápadní Moravě a dalo by se říci, že téma gotiky zůstalo vedle fotografie jeho zájmem po celý život.[11]

Při psaní své diplomové práce se potkává s mladým brněnským fotografem Miroslavem Myškou, který pro Dufkovu diplomovou práci připravuje fotografické reprodukce gotických plastik. Miroslav Myška na toto setkání vzpomíná: „Dělal jsem fotografie pro jeho diplomovou práci, byl to mladý nadějný kunsthistorik, který nastoupil do Morgalu[12] s nadějí pracovat na gotice či jiném zajímavém období. Dostal ale za úkol dát dohromady různě rozesetá torza sbírek fotografií, která byla součástí grafických sbírek. Jak nyní víme, dokázal vybudovat druhou největší a nejlépe zastoupenou sbírku u nás." Později se oba také potkávají mimo Brno a na Českomoravské vrchovině poblíž Sněžného jako sousedé chalupáři. Předtím se při pobytech v Kunštátě na Moravě seznamuje s brněnským básníkem, dramatikem, prozaikem, překladatelem, editorem a literárním historikem Ludvíkem Kunderou a také s básníkem a historikem umění Janem M. Tomešem (1913–2010) a jeho ženou.[13]

„Má chalupu hned vedle naší, tam se velmi často vídáme a občas jsme si dali i panáčka, ale bývá často zavřený na půdě a stále pracuje."[14]

Pro historika se čas nezastaví.

---

[10] **Pavel Blatný** (1931), brněnský klavírista, hudební skladatel, hudební dramaturg, hudební vědec a publicista, dirigent a hudební pedagog. Ve své skladatelské činnosti se věnuje všem druhům populární i vážné hudby, od hudby scénické a filmové přes hudbu vokální, komorní, symfonickou až po tzv. vyšší populár i jazz. V roce 1996 o něm režisér Jaroslav Bařinka natočí 30 minutový dokument mapující vnitřní rozhled této bezesporu velké hudební osobnosti současnosti.

[11] Dufek, Antonín: Materiály k dějinám gotického sochařství, in: *Sborník prací filosofické fakulty Brněnské university* XXI, 1972, F 16, s.197–200.

Dufek, Antonín: *Brněnské sochařství do roku 1411*. Brno, Archiv města Brna 1995, s. 227–255.

[12] Jedná se o slangový název Moravské galerie.

[13] **Ludvík Kundera** (1920–2010). Brněnský básník, dramatik, prozaik, překladatel, editor a literární historik. Ludvík Kundera byl spjatý s avantgardními směry, především s surrealismem.

[14] Z osobní www korespondence ze dne 26. 5. 2014 s Miroslavem Myškou a autorem této práce.

Velmi důležitou roli při jeho studiu na Masarykově univerzitě sehráli pedagogové, Albert Kutal, Václav Richter, Oleg Sus, Bohdan Lacina, Ivo Krsek,[15] kteří jej po celou dobu studia vedli. Pro formování budoucího historika umění, na mladého Antonína Dufka má střet zcela různých přístupů k umění velký vliv a je velmi inspirativní. V roce 2013 v celoživotní práci o Jaromíru Funkem čteme věnování: „*Mým učitelům Albertu Kutalovi, Bohdanu Lacinovi, Václavu Richterovi, Olegu Susovi, Ivo Krskovi.*"

Pro Antonína Dufka to byla jedinečná konstelace a odchod z fakulty byl pro něj těžkým rozloučením s těmito výjimečnými osobnostmi české kulturní scény. Úspěšně promoval v roce 1967.

Antonín Dufek, promoce, promotorem je vedoucí jeho diplomové práce a proděkan prof. Albert Kutal, Filosofická fakulta UJEP, Brno 1967, foto z archivu A. Dufka.

[15] **prof. PhDr. Albert Kutal, DrSc.** (1904–1976), historik umění, vysokoškolský pedagog. Jako první popsal českou sochařskou školu 14. a 15. století a zasloužil se o její zařazení do světového umění. Zabýval se českým středověkým uměním a genezí české a moravské plastiky krásného slohu. Za svou práci získal řadu ocenění, z nichž nejvýznamnější jsou Goethova cena a Herderova cena, za popis české sochařské školy 14. a 15. století a zásluhy o její zařazení do světového umění.

prof. PhDr. Václav Richter, DrSc. (1900–1970), historik umění, vysokoškolský pedagog. Zajímal se o počátky monumentální architektury v raném středověku českých zemí včetně velkomoravského období a také o architekturu radikálního baroka. Přítel filosofa Jana Patočky, v historii umění byl inspirován existencialismem Martina Heideggera.

doc. PhDr. Oleg Sus, CSc. (1924–1982), estetik, literární vědec a kritik, filozof. Jeho otec byl ruský emigrant, potomek kozáků, žijící v ČSR od roku 1921. Člen Svazu československých spisovatelů (od roku 1964). Dominoval u něj zájem o estetiku a filozofii 19. a 20. století, od pozitivismu přes formální školy, evropský strukturalismus, problematiku avantgardy (poetismus a surrealismus) až po otázky moderní sémiotiky. Mezi léty 1970–1972 ve Vlastivědném věstníku moravském uveřejňoval recenze pod propůjčeným jménem Jaroslav Bílek.

prof. Bohdan Lacina (1912–1971), akademický malíř, grafik, knižní ilustrátor, sochař. Lacinův výtvarný styl se utvářel v průběhu 2. světové války pod vlivem surrealismu. Maloval imaginární obrazy plné lyrických metamorfóz inspirovaných krajinou, lidmi, věcmi i hudebními motivy.

Doc. PhDr. Ivo Krsek CSc. (1922–1993), docent katedry dějin umění a výtvarné výchovy, specializovaný na barokní malířství.

I když to bylo v době socialismu, kde to vypadalo, že o zaměstnání není nouze, protože musel být každý zaměstnán (razítko v občanském průkazu), pro mladého historika umění žádná práce nebyla.

„*Nemohl jsem nikde najít místo, ale na fakultě v Prešově odcházela brněnská absolventka a mí profesoři hlásili, že tam bude volné místo, tak jsme se tam s ženou jeli podívat. A naštěstí z toho nic nebylo, tedy naštěstí, já mám Slovensko rád ale*…"S odstupem času víme, že to „naštěstí", je slovo na místě. Zdá se, že jisté věci v našem životě jsou dány tak, jak mají být.

Téhož roku (1967) odchází čerstvý absolvent na roční základní vojenskou službu do Uherského Hradiště. Během vojny, na doporučení jeho bývalého pedagoga prof. Bohdana Laciny, který se dobře znal s tehdejším ředitelem Jiřím Hlušičkou, mu bylo nabídnuto pracovat jako odborný pracovník ve sbírce užité grafiky v Moravské galerii v Brně. „*Říkal mi, běžte dělat plakáty, ono časem bude třeba možnost dělat i starý umění.*"Při odchodu z povinné vojenské služby na své cestě domů potkává okupační tanky. Kdyby byl fotografem, fotografoval by. Čas ale plyne a v něm se odehrávají naše citové a rodinné životy, politické události, radosti i strasti, dějiny přítomnosti.

Šestadvacetiletý absolvent dějin umění Antonín Dufek do Moravské galerie nastupuje 27. srpna 1968. O fotografii toho zatím moc neví, sice fotografuje, ale tak jako každý amatérský fotograf. Praxi má nastudovanou z příruček a o umělecké fotografii, která ho vždy přitahovala, ví něco z časopisů a z knih od Rudolfa Skopce a Ľudovíta Hlaváče (Hlaváčova vlivná kniha Fotografický detail ako metóda tvorby vyšla v 60. letech). V galerii je nejmladší a jeho zájmy rozprostřené mezi Bretonem, Heideggerem, Freudem, Bobem Dylanem a Beatles jsou trochu výjimečné, ale pohybuje se zde přirozeně a hodně se učí zejména od Jaroslava Kačera, tehdejšího metodika a porevolučního ředitele Moravské galerie. Ředitel Hlušička mu také zařizuje volný vstup na Školu uměleckých řemesel, kde se seznamuje s fotografickým oddělením a učí se především grafické techniky a design u Antonína Jera. Na zvonku u vstupu do Moravské galerie přibylo další jméno Antonín Dufek.

„*Ležela tam velká kopa fotografií, a tak jsem vlastně místo té grafiky spadl rovnou do fotografie a grafiku jsem dělal při tom také dost intenzivně, bylo to hodně práce.*"

Pro některé je těžší snášet monotónnost všedních dnů, než silné dramatické okamžiky. To však není případ Dufkových dnů a všech těch dalších hrdinů ze světa fotografie, o nichž píše. Na své cestě potkává osoby, jež i ten zdánlivě všední den umí proměnit v den nevšední.

V roce 1976 „*Připravoval jsem soubornou výstavu Josefa Sudka, a předtím medailon k jeho pětašedesátinám, jezdil jsem za ním. Šel jsem s ním tu denní cestu, z Úvozu na Újezd, z jeho bytu do jeho ateliéru přes Kampu a tam jsem potkával ty jeho stromy, které fotografoval, a začalo mě docházet, co všechno bylo na těch jeho fotkách.*"

Při těchto setkáních Josef Sudek také upozorňuje Antonína Dufka na fotografa Franze Fiedlera. Přes Jana Svobodu pak poznává Jaroslava Anděla , se kterým společně uskutečňuje výstavy Čaro nechceného vo fotografii (1860–1920), Kouzlo staré fotografie a Česká fotografie 1918–1938 ze sbírek Moravské galerie.[16]

Čas ubíhá jinak člověku a jinak v dějinách a naše osudová setkání, která se vklíní do našich životů, vyplňují jeho mezeru. Nejsou to jen fotografové a umění, co činí Dufkovy dny nevšedními, v té době také se svou ženou Danou vychovávají dvě děti, Markétu (1972) a Jana (1973).

I když sám není fotografem, citlivě vnímá díla autorů a celé jeho já se rozechvívá v sympatiích s nimi. Je umělcem historikem a dělá to, co nejlépe umí, definuje se prostřednictvím svých textů.

Jan Svoboda, Ivo Loos, Vilém Reichmann, Jakub Rudolf Duda, Dušan Klimeš, Jaroslav Bárta, K. O. Hrubý, Dagmar Hochová, Ivo Přeček, Miloslav Stibor, Marie Šechtlová, Miloň Novotný, Karel Hájek, Tibor Honty, Jan Reich, Rostislav Košťál, Jiří Horák, Taras Kuščynskyj, Jan Saudek, Ivo Gil, Markéta Luskačová, Pavel Štecha, Dušan Slivka, Jan Beran, Dušan Pálka, Vladimír Merta, Stanislav Tůma, Bořek Sousedík, Jindřich Štreit, František Dostál, Jiří Hanke, Jaroslav Bárta, Miroslav Machotka, Zdenko Feyfar, Václav Zykmund, Dalibor Chatrný, Jaroslav Pulicar, Pavel Šešulka, Petr Daniel, Milan Pitlach, Petr Klimpl, Josef Pokorný, Vladimír Birgus, Pavel Mára, Jan Pohribný, Jiří Šigut, Bohumír Prokůpek, Andrej Bán, Tibor Huszár, Jiří Foltýn, Miroslav Jodas, Vojta Dukát,

[16] Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav: *Čaro nechceného vo fotografii 1860–1920*. Galéria Profil Bratislava 1976.
Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav; Scheufler, Pavel: *Kouzlo staré fotografie*. Moravská galerie v Brně 1978.
Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav; Šmejkal, František: *Česká fotografie 1918–1938 ze sbírek Moravské galerie*. Moravská galerie v Brně 1981.
Dufek, Antonín (ed.): *Česká fotografie 1918–1938*. Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze 1982.

Miro Švolík, Stano Pekár, Tono Stano, Iren Stehli, Ľubo Stacho a mnoho dalších českých a slovenských autorů, o nichž píše, mluví o nich, pořádá jim výstavy, prostřednictvím citací, knih a dalších článků, jsou jeho odkazem. Jeho úsudky doceňují práci fotografů a pomáhají k jejich prosazení u nás i v zahraničí, neb opravdové drama pro autora je zapomnění.

Antonín Dufek nikdy nebyl v žádné politické straně. V osmdesátých letech, si raději udělal doktorát (PhDr. 1983), aby nemusel chodit na VUML.[17]
Po dvaceti osmi letech, v roce 1995, se Antonín Dufek opět vrací na Filozofickou fakultu Masarykovy univerzity, kde nastupuje do doktorského studia Dějin umění. V roce 2000 předkládá na mateřské fakultě katalog Jaromíra Funkeho jako svoji dizertační práci[18] a získává titul Ph.D., jímž „vyvažuje" svůj socialistický doktorát. Téma Funke je pro Dufka celoživotním zájmem. Od roku 1969 kupuje jeho práce, od roku 1971 je vystavuje.[19] Úplným a finálním ukončením studia díla Jaromíra Funkeho, ke kterému byl Antonín Dufek predisponován, je však výstava Jaromír Funke – mezi konstrukcí a emocí, která byla k vidění od října 2013 do ledna roku 2014 v Moravské galerii v Brně. Po této výstavě není pochyb, že se jedná o průkopníka moderní fotografie v kontextu celoevropském. K výstavě byla vydána velká monografie se stejným názvem.[20]
Do roku 2006 stále pracuje jako odborný pracovník a vedoucí sbírky Moravské galerie a po roce 2006 se stává jejím kurátorem. Během té doby Antonín Dufek připravil asi 200 výstav o fotografii (včetně spoluautorství a spolukurátorství), publikoval přes 300 textů o fotografii, užité grafice, gotickém a moderním umění v českých, slovenských a zahraničních časopisech, podnikl několik cest do zahraničí, aby přednášel o české fotografii. Přednáší ve Photographers' Gallery v Londýně o Janu Svobodovi (1982) a o Současné české fotografii (1985), v Museum of Fine Arts v Houstonu o Surrealismu v české fotografii (1988), o České avantgardní

[17] Večerní univerzita marxismu-leninismu (VUML), forma vzdělávání určená především členům Komunistické strany Československa, byla tehdy požadována pro všechny vysokoškoláky v kultuře. Zkouška z marxismu, která byla součástí doktorátu, nahrazovala VUML.
[18] Dufek, Antonín: *Jaromír Funke (1896–1945). Průkopník fotografické avantgardy / Pioneering Avant-garde Photography* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1996.
[19] Dufek, Antonín: Jaromír Funke: *Výběr z fotografického díla* [katalog výstavy]. Galéria Profil, Bratislava 1971.
[20] Dufek, Antonín (ed.): *Jaromír Funke. Mezi konstrukcí a emocí* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, 2013.

fotografii z let 1922–1948 pro studenty Institutu tvůrčí fotografie na Horní Bečvě (1996), na domácí půdě v MG představuje neznámého drážďanského fotografa Franze Fiedlera (2006) a v Uměleckoprůmyslovém muzeu Moravské galerie v Brně průkopníka světové fotografie Man Raye a fotografii v Československu (2009) a celou řadu dalších přednášek, sympozií a workshopů.[21] Učil externě dějiny fotografie na Střední škole uměleckých řemesel v Brně (1992–2004), na Filosofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně (1995–2000) a na Fakultě výtvarných umění v Brně (2000–2004). V roce 1990 byl navržen a přijat za člena Mezinárodní asociace výtvarných umělců (AICA)[22] a Sdružení výtvarných kritiků a teoretiků (Praha). Od roku 1994 je členem Oracle[23] a stálým spolupracovníkem Algemeines Künstlerlexikon Leipzig (AKL).[24]

„*Vždy mi záleželo na tom, aby fotograf obstál podle hodnotových kriterií výtvarného umění a jakéhokoliv skutečného umění a současně aby ctil své médium. Snažil jsem se řídit poučkou, že fotografie se dělí jen na dobrou a špatnou.*"

[21] Chronologicky seřazený přehled přednášek, sympozií, workshopů a dalších aktivit Antonína Dufka je sepsán na stranách 127–131.

[22] Mezinárodní asociace výtvarných kritiků (AICA), je oficiálním partnerem nevládní organizace UNESCO, která byla založena v roce 1950, s cílem podpořit uměleckou kritiku ve všech jeho podobách, na celém světě, a držet krok s měnícími se disciplínami. Sídlo AICA, se nachází v Paříži. Více na http://www.aica–int.org.

[23] Oracle je zcela neformální každoroční setkávání kurátorů fotografie z celého světa, pokaždé v jiné zemi. Žádná pravidla nejsou, pouze se „zasedání" nerozpustí, dokud se nenajde pořadatel dalšího Oraclu. Oracle založil americký fotograf, kurátor a pedagog Nathan Lyons (1930).

[24] AKL, Biografický slovník umělců, ve kterém je zaznamenáno přes 1.000.000 hesel vizuálních umělců od starověku po současnost.Spolupráce s AKL spočívá tedy ve výběru fotografů a psaní hesel. A. Dufek do ní přispíval do roku 2013, posledním heslem skončil u fotografa Tibora Huszára.
Slovník je k nahlídnutí v knihovně Moravské galerie v Brně.

Antonín Dufek s manželkou a dětmi doma, Brno 1980, foto Josef Pokorný, z archivu A. Dufka.

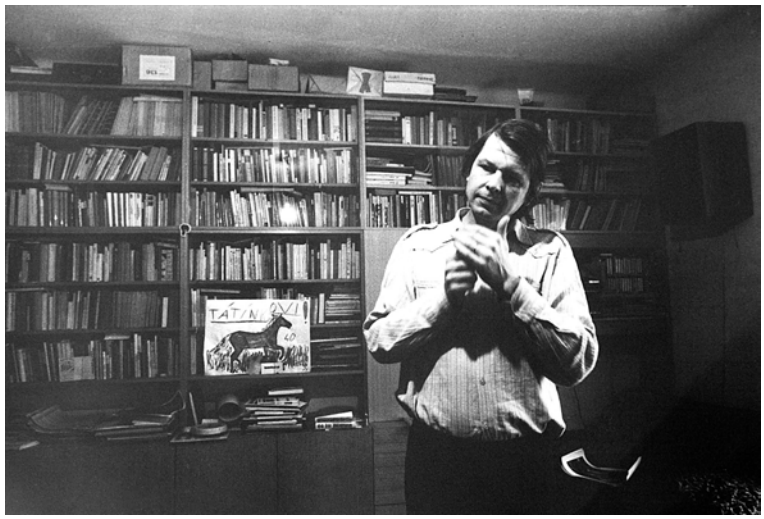

Antonín Dufek doma, Brno 1980, foto Josef Pokorný, z archivu A. Dufka.

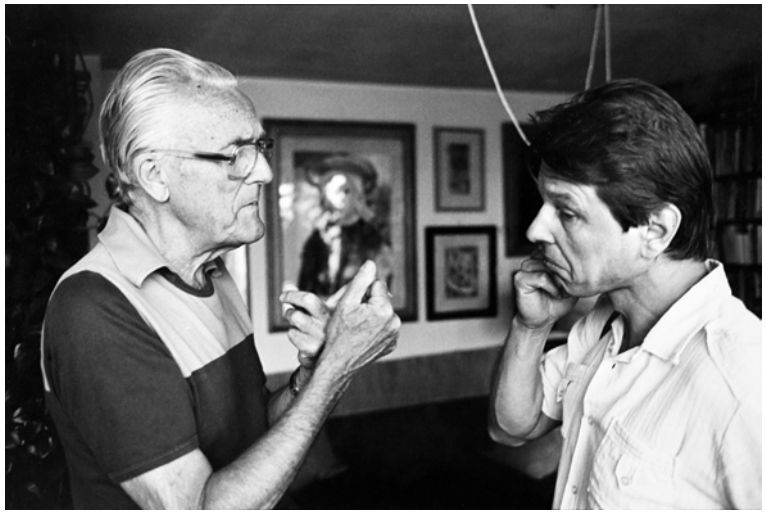

Vilém Reichmann a Antonín Dufek v Moravské galerii v Brně 1985, foto Hansgert Lambers, z archivu A. Dufka.

Antonín Dufek nad fotografiemi Bohdana Holomíčka, Brno1977, foto Bohdan Holomíček, z archivu A. Dufka .

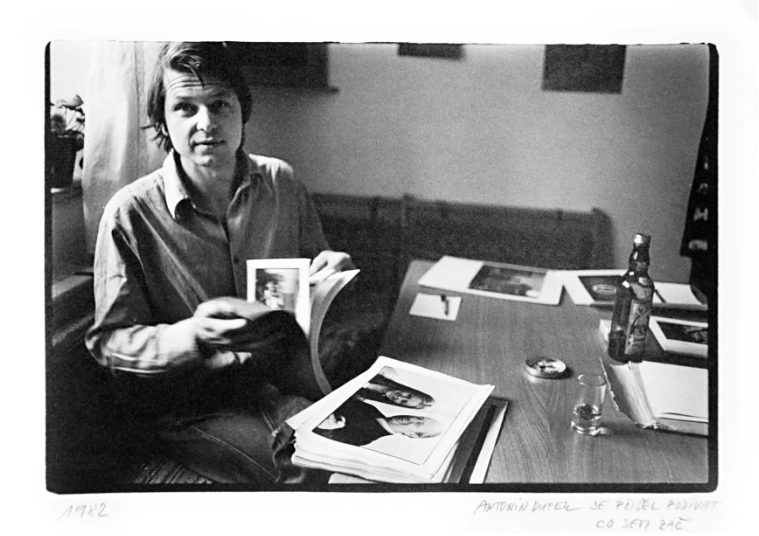

„Antonín Dufek se přišel podívat co jsem se zač“, 1982, foto Bohdan Holomíček, z archivu A. Dufka .

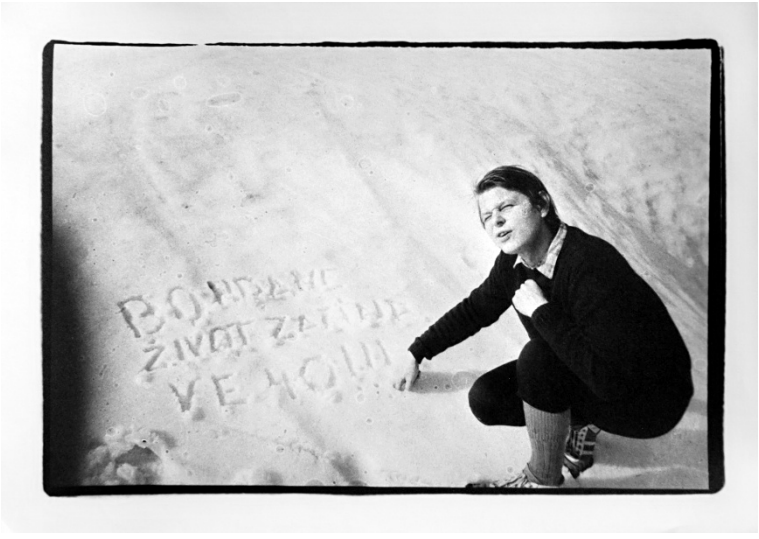

„Bohdane, život začíná ve 40!!!“, 1983, foto Bohdan Holomíček, z archivu A. Dufka.

Za své celoživotní dílo získal Antonín Dufek v roce 2011 cenu „Osobnost české fotografie 2010, za dlouhodobý přínos fotografii.“ Cenu každoročně uděluje Asociace profesionálních fotografů (APF ČR). Navržen byl Martinem Hrubešem, Janem Pohribným, Miroslavem Vojtěchovským a Bořivojem Hořínkem.

Členové odborné poroty v roce 2010 byli Jiří Egert, Bořivoj Hořínek, Daniel Kaifer, Lubomír Kotek, Zdeněk Lhoták, Jan Neubert, Jan Pohribný, Stanislav Pokorný, Rudo Prekop a Miroslav Vojtěchovský.

Miroslav Vojtěchovský k tomu uvádí:

„Od roku 1968, tedy neuvěřitelných 42 let, kdy se stal kurátorem sbírky fotografie a užité grafiky Moravské galerie v Brně, představuje dr. Dufek nejen neobyčejně pracovitou osobnost mapující systematicky zejména moravskou fotografii (ale nejenom ji). Je především historikem, interpretem, kritikem a kurátorem vyznačujícím se neobyčejným citem. V tomto smyslu je Antonín Dufek ojedinělý a výjimečný mezi českými historiky a teoretiky. Jeho dílo představuje desítky publikací výstav a stovky článků majících vždy velmi zásadní přínos pro knihovny odborné fotografické literatury v naší zemi především proto, že jeho hodnotící uměnovědná kriteria stojí na neobyčejně pevném morálním základu.“

Jan Pohribný nominuje Antonína Dufka:

„Za zásadní podíl na rehabilitaci media fotografie, jako svébytného uměleckého jazyka a otevření české fotografie světu. Za objevné přístupy v interpretaci děl klasiků i mladších generací a důležitý podíl na vytváření jedné z nejkvalitnějších sbírek v Čechách a na Moravě.[25]

K dějinám fotografie je třeba přistupovat zodpovědně a práce historika umění, jak ji chápu, je nezaujatý poznatelný proces, usilující o příčinné vysvětlení a odhalení historických zákonitostí. A to bylo také základním tématem Dufkova celoživotního úsilí, zhodnotit každou dobu z hlediska jejích vlastních kritérií.

[25] Použito z http: //www.asociacefotografu.com/osobnosti.php?id=662.

Antonín Dufek a Monika Faber v Moravské galerii v Brně při přípravě výstavy Současná světová fotografie ze sbírky Muzea moderního umění nadace Ludwig, 1992. Foto Irena Armutidisová, z archivu A. Dufka.

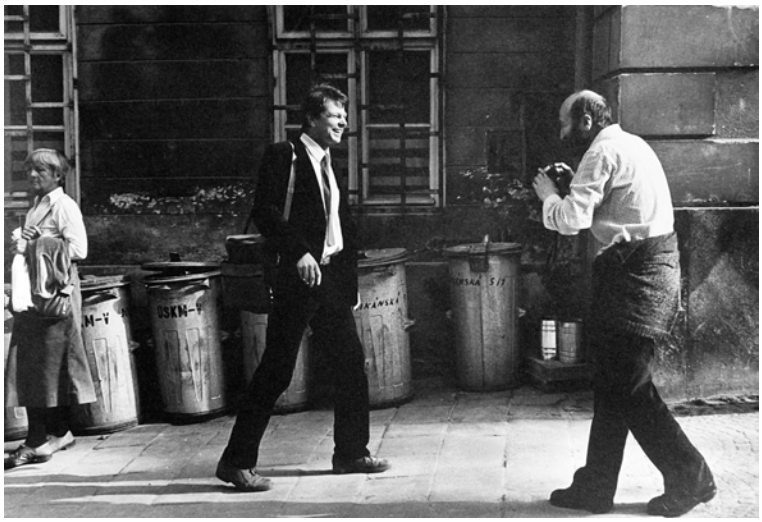

Antonín Dufek a fotografující Bohdan Holomíček, kolem roku 1986, foto Miloš Gruber, z archivu A. Dufka.

Antonín Dufek s uzdou v Texasu, USA 1990, foto Jiří Hanke, z archivu A. Dufka.

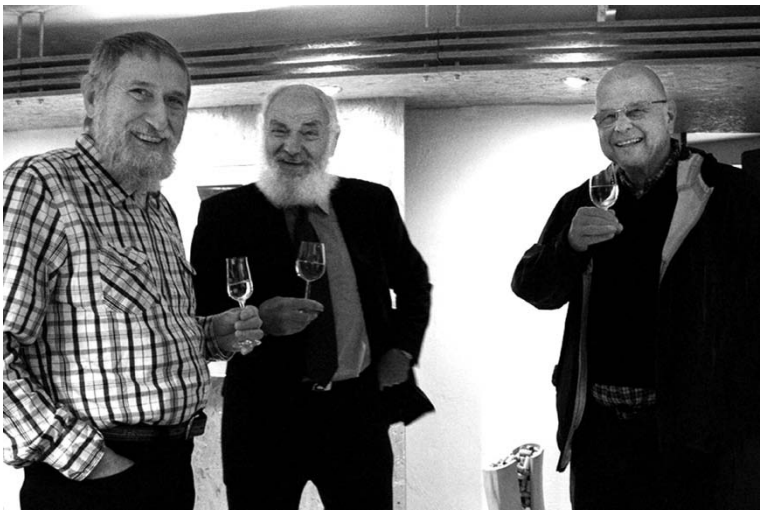

Miroslav Myška, Rostislav Košťál a Antonín Dufek, vernisáž výstavy Miloslava Stibora v galerii Petra Daniela, Brno 2014, foto Petr Drábek.

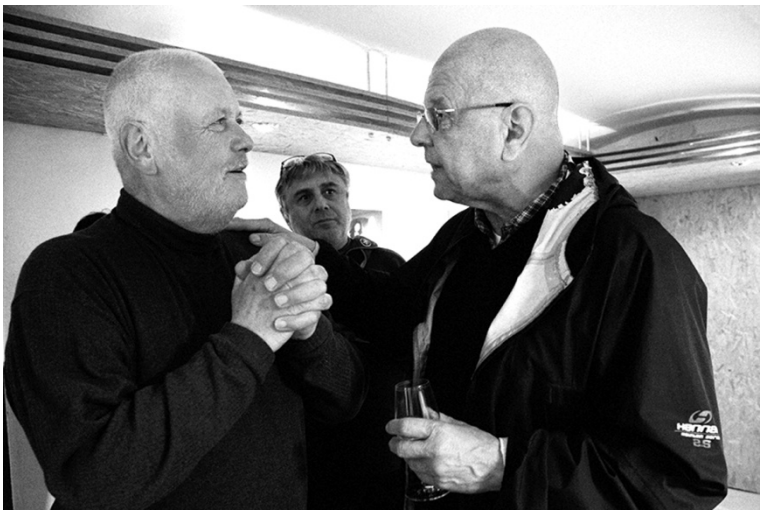

Pavel Šešulka, Michal Bartoš a Antonín Dufek na vernisáž výstavy Miloslava Stibora v galerii Petra Daniela, Brno 2014, foto Petr Drábek.

Antonín Dufek a Jaroslav Pulicar ve výtahu Uměleckoprůmyslového muzea, Brno 2014, foto Petr Drábek.

muzeum, kurátor a viditelný svět

„Když už jednou látka ztuhne do určité formy, je nesnadné ji uvést do varu a rozpustit ji tak, abyste z ní mohli vytvořit úplně jinou kapitolu.“[26]
Sir Ernst Hans Joseph Gombrich

Fotografie stejně jako i jiné umění, v celé své historii na jedné straně podléhala jistým dobovým tendencím a na straně druhé vytvářela styly nové. Od svých počátků ve světě umění provokovala k diskusi a snažila se proniknout do kontextu umění. Někteří z jejích provozovatelů a konzumentů měli větší přehled a představivost a začali o fotografii přemýšlet a formulovat její estetiku. Ta spočívala na charakteristických rysech fotografického procesu. Šlo o to, docílit uznání fotografie jako nezávislého výtvarného projevu. K procesu intelektualizace v poznávání fotografie přispěly do značné míry i muzea či galerie, které poprvé shromáždily různorodá díla z nejrůznějších dob a míst a utřídily je. Přispěly ke zrodu historie umění a k porozumění dílům umělců, jejich stylu a jedinečnosti jednotlivých způsobů vyjádření. Umělecké dílo začíná v muzeu svůj druhý, velmi odlišný život. A důležitá je práce kurátora, který stanoví, jak budou díla shromážděna v budoucí kolekci a také, a to především, jaký bude celek a o čem bude vypovídat. Muzeum umožňuje zkoumání všech projevů světa, které shromažďuje, tázat se po tom, co tyto věci spojuje… Muzeum je vlastně jedním z míst, na jejichž základě si můžeme učinit vysoké mínění o člověku.“[27]

[26] Ernst Hans Gombrich; Didier Eribon: *Looking for answers: conversations on art and science*. New York Harry N. Abrams, 1993, s. 86–87.
[27] Malraux, Georges André: *Le musée imaginaire*. Gallimard, Paříž 1965.

V historii umění, fotografie hrála většinou pouze doplňkovou úlohu. Dlouhou dobu neměla stále zformována všechna kritéria a specifika, nebyla její klasifikace a koncepce pro sbírky, nevědělo se jak k fotografii vlastně přistupovat. Postupným uvědomováním charakteristik a problémů patřících k tomuto médiu se zakládají fotografické sbírky s jejími profesními odborníky.

Sbírka umělecké fotografie Moravské galerie v Brně byla založena roku 1962 jako první celostátní sbírka v muzeu umění a jedna z prvních tohoto druhu v Evropě. Dokumentuje historii fotografie a rozšiřuje se ve smyslu vizuálních studií. Stejně jako pražské Uměleckoprůmyslové muzeum soustřeďuje všechny obory volné i užité fotografické tvorby. Moravská galerie v Brně je po Národní galerii v Praze druhým největším muzeem umění v České republice. Klade důraz na specifické možnosti média fotografie i na vzájemné souvislosti mezi fotografií a ostatními obory vizuálního zobrazování.

Hlavním inspirátorem k založení fotosbírky Moravské galerie v jejím začátku byl fotograf, historik a vášnivý sběratel fotografie prof. Rudolf Skopec (1913–1975). V letech 1960 a 1961 uspořádal ve Funkově kabinetu v Domě pánů z Kunštátu[28] dvě výstavy Dějiny fotografie I a Dějiny fotografie II, jež sestávaly z 95% z jeho osobní sbírky. Později, jako odborný garant, se spolu s dalšími členy poradního sboru Moravské galerie podílel na propagaci a akviziční činnosti, hodnocení jednotlivých kategorií tvorby, normách jak s fotografií zacházet a jak ji správně archivovat. Vše bylo, ale v začátcích a bez stálého odborného pracovníka.

Ředitelem Moravské galerie od roku 1961 byl čerstvý absolvent dějin umění na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Brně Jiří Hlušička a založit sbírku fotografií byl právě jeho nápad. Bylo ale třeba do Moravské galerie přivést odborníky. Důležitou roli v té době sehrál absolvent stejné katedry Karel Holešovský, jenž měl z předchozího zaměstnání v Domě umění města Brna (1958–1960) známosti s fotografy a organizátory výstav ve Funkově kabinetu v Domě pánů z Kunštátu. Každý kontakt je dobrý, zvláště pak když propagace (mediální kampaň v tisku a rozhlase) neměla takový účinek, jak, se předpokládalo. Při zakládání něčeho tak důležitého, jako je sbírka fotografie, která je vlastně jedna z prvních v evropských muzeích umění, je to podivuhodné. Ale byla to doba plná nových podnětů a plánů, návratu

[28] Dříve Dům pánů z Poděbrad.

k alternativní tvorbě, uvolnění společenské atmosféry, a tak se nová sbírka nemohla stát středem pozornosti.

K propagaci byl vytištěn sympatický nápaditý leták s pouličním bubeníkem, momentkou od fotografa Miloně Novotného. Výběr této momentkové fotografie souvisel s tehdejším trendem zobrazování „nevšednosti všednosti", s aktuálností fotografické momentky, která si v umělecké fotografii dokázala své místo vydobýt vedle fotografie statické, inscenované a manipulované.[29]

Z počátku byla sbírka řízena poradním sborem, jehož členy byli významní fotografové a historici Ludvík Baran, Jaroslav Bouček, Josef Ehm, Ľudovít Hlaváč, Karel O. Hrubý, František Kalivoda, Jan Lauschmann, Karel Paspa, Vilém Reichmann, Magdalena Robinsonová a Václav Zykmund.

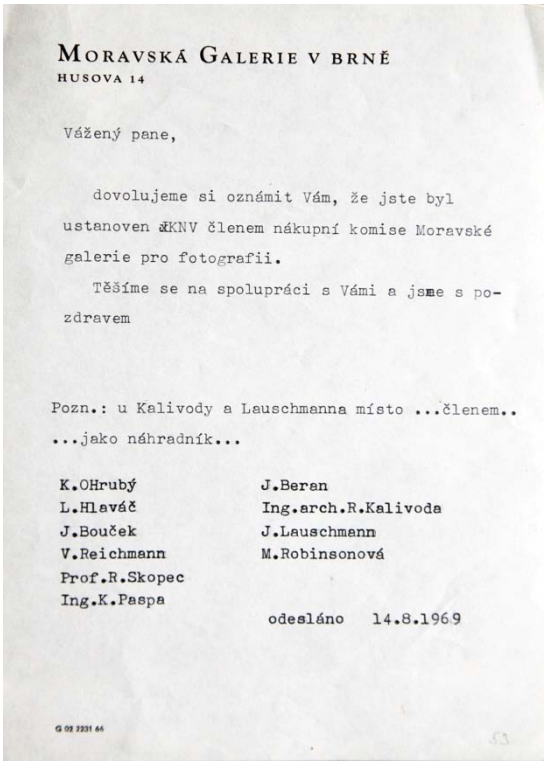

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
HUSOVA 14

Vážený pane,

dovolujeme si oznámit Vám, že jste byl ustanoven OKNV členem nákupní komise Moravské galerie pro fotografii.

Těšíme se na spolupráci s Vámi a jsme s pozdravem

Pozn.: u Kalivody a Lauschmanna místo ...členem.. ...jako náhradník...

K.OHrubý
L.Hlaváč
J.Bouček
V.Reichmann
Prof.R.Skopec
Ing.K.Paspa

J.Beran
Ing.arch.R.Kalivoda
J.Lauschmann
M.Robinsonová

odesláno 14.8.1969

Dopis pro navrhované členy nákupní komise, 14. 8. 1969.
Z archivu Moravské galerie.

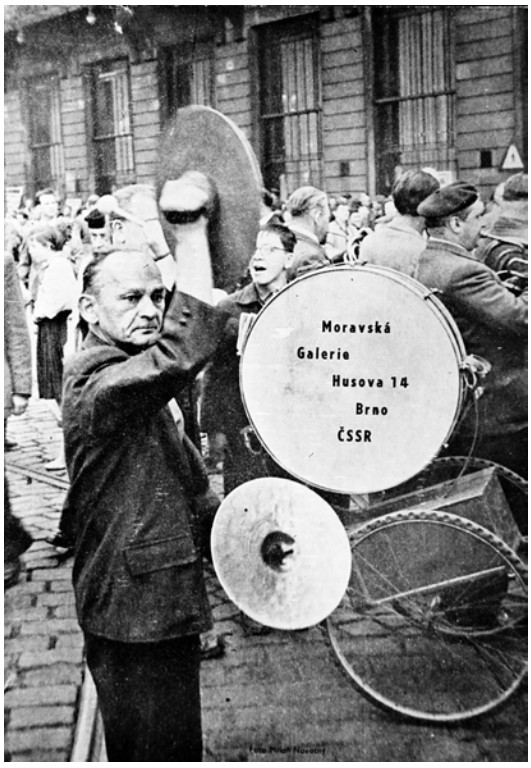

Propagační leták k založení fotografické sbírky.
Z archivu Moravské galerie.

[29] Dufek, Antonín: *V plném spektru*. Fotografie 1841–2005 ze sbírky Moravské galerie v Brně k 50. výročí založení fotografické sbírky [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, 2011, s. 15.

Když Antonín Dufek nastupoval do Moravské galerie (1968), jako odborný pracovník užité grafiky, byla mu současně přidělena správa fotografické sbírky, stal se jejím odborným pracovníkem. Do té doby byla sbírka organizačně přidělena Karlovi Holešovskému, který rovněž současně zastával i činnost kurátora užité grafiky.

V tomto roce bylo také ukončeno budování fotosbírky výhradně z darů a fotografie do sbírky byly doporučovány nákupní komisí obvykle ve složení Karel Holešovský, Nina Dvořáková, Jaroslav Kačer, Karel O. Hrubý, Jan Lauschmann, Vilém Reichmann, později Jiří Valoch, Jana Vránová. V roce 1969 byla zakoupena díla Jaromíra Funkeho, Jaroslava Rösslera, Josefa Sudka a dalších významných autorů. Poradní sbor také rozhodl o pořádání bienálních akvizičních výstav (1969, 1971, 1973). O tom, co se do sbírky nakoupí, rozhodovala porota, která byla předem vybrána jak z řad fotografů, tak i z historiků umění. Například Anna Marcinková, Jan Lauschmann, Anna Fárová, Magdalena Robinsonová, K. O. Hrubý, Vilém Reichmann, Karel Holešovský, Nina Dvořáková, Ľudovít Hlaváč, Karel Dvořák, Jiří Mašín později Jiří Valoch, Jana Vránová, Vladimír Vorobjov.[30] Od roku 1971 byla činnost poradního sboru ukončena a nahrazena jen konzultacemi s nákupní komisí a s odborníky na určitý problém, kteří byli svoláváni podle potřeby.

„*Vždy jsem se snažil, aby to nebyli jenom fotografové, ale taky kolegové, protože nemám rád, když si sami o sobě ti fotografové rozhodují.*"

Paradoxem je, že největší podíl na zakládání a budování fotografických sbírek má doba, v níž bylo vše pod kontrolou, tedy před rokem 1989.

Za proměnu situace v nákupu do fotografických sbírek u nás po roce 1990 lze považovat fakt, že fotografie si konečně vydobyla své místo v umění, získala na významnosti jako hodnotné umělecké dílo. Konečně je svébytným uměním, tedy tím, oč se za ta léta ve světě vlastně po celou dobu svého vývoje snažila. Být samostatnou a stejně hodnotnou disciplínou jako jiná výtvarná umění. Skutečnost, která nastala po 1990, je, že cena uměleckých

[30] Podrobnější údaje o fotografické sbírce a její koncepci nalezneme v katalogu k 50. výročí založení sbírky V plném spektru [Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT] z roku 2011 a bulletinu Moravské galerie z roku 1970.

fotografií sice stoupla na ceně, ale muzea a galerie nemají dost financí na jejich nákup.

„*I když nebyly peníze navíc a mnohdy se nakupovalo z provozních prostředků, bylo nepředstavitelné, že by se v některém roce nic nenakoupilo. Po roce 1989 se vše změnilo, nejsou peníze, nejsou fondy a spousta fotografií je za hranicemi v soukromých sbírkách.*"

Ve fotografické sbírce se také objevovaly práce zahraničních fotografů získané od majitelů žijících v Československu. První takové dílo, které bylo získáno, bylo v roce 1972 od Wernera Bischofa, zachycující bídu v poválečném Německu (matka kojí dítě předškolního věku). K dalším přírůstkům do fotografické sbírky zahraničních autorů patřil nákup od sběratele Rudolfa Skopce, kterému se podařilo vycestovat do USA a některá díla českých autorů vyměnit za autory americké. Tak se podařilo získat, např. díla od Lewise W. Hinea, a mnohá další. Do sbírky věnovaly své fotografie také fotografické hvězdy Bill Brandt, nebo Ralph Gibson.

Zatímco úvodní léta sbírky Moravské galerie byla poznamenána jistou chaotičností v hodnocení jednotlivých kategorií, s příchodem Antonína Dufka, lze sledovat zásadní proměnu jejího systematického zpravování. Od svého založení (1962) byla budována s vizí, aby podchytila především současnou fotografii. Toho si je mladý Dufek vědom a pln elánu, se hned pouští do práce. Charakterizuje jednotlivé fotografické obory, píše koncepci sbírky, publikuje v časopisech, píše stati, připravuje katalogy, pořádá výstavy a přednášky, neúnavně proniká do světa fotografie. Uvědomuje si, že fotografie musí být nezávislá na sbírkách volného a užitého umění. V roce 1970 píše její koncepci, která má formu statutu s přesnou metodikou, společně s Jaroslavem Kačerem (ředitel Moravské galerie 1989–1996). Jaroslav Kačer také navrhl pro nový sbírkový obor vědecké karty.

„*Sbírka tady byla od toho roku 1962, ale bohužel to vždycky dostal někdo jako přidružené. Přede mnou fotografie spravovali kurátor užité grafiky Karel Holešovský a Jaroslav Kačer, jimž byla fotografie organizačně přidělena. Jedna z prvních věcí, kterou jsem udělal, byla koncepce sbírky. Tu jsem si hned od svého začátku vybojoval.*"

Zásadami koncepce sbírky fotografií v Moravské galerii v Brně se Antonín Dufek zasloužil o to, že v současné době je sbírka fotografie samostatným oddělením a nepodléhá tedy žádnému jinému oddělení. Vytyčuje úkoly sbírkotvorné činnosti, jako jsou: základní zaměření dokumentace fotografie, vymezení sbírky fotografie (dále jen SF), vymezení předmětu dokumentace, rozsah sbírky, zásady sbírkové činnosti SF, odborné zpracování a uložení sbírky, výstavní činnost MG v souvislosti se SF a literatura.[31]

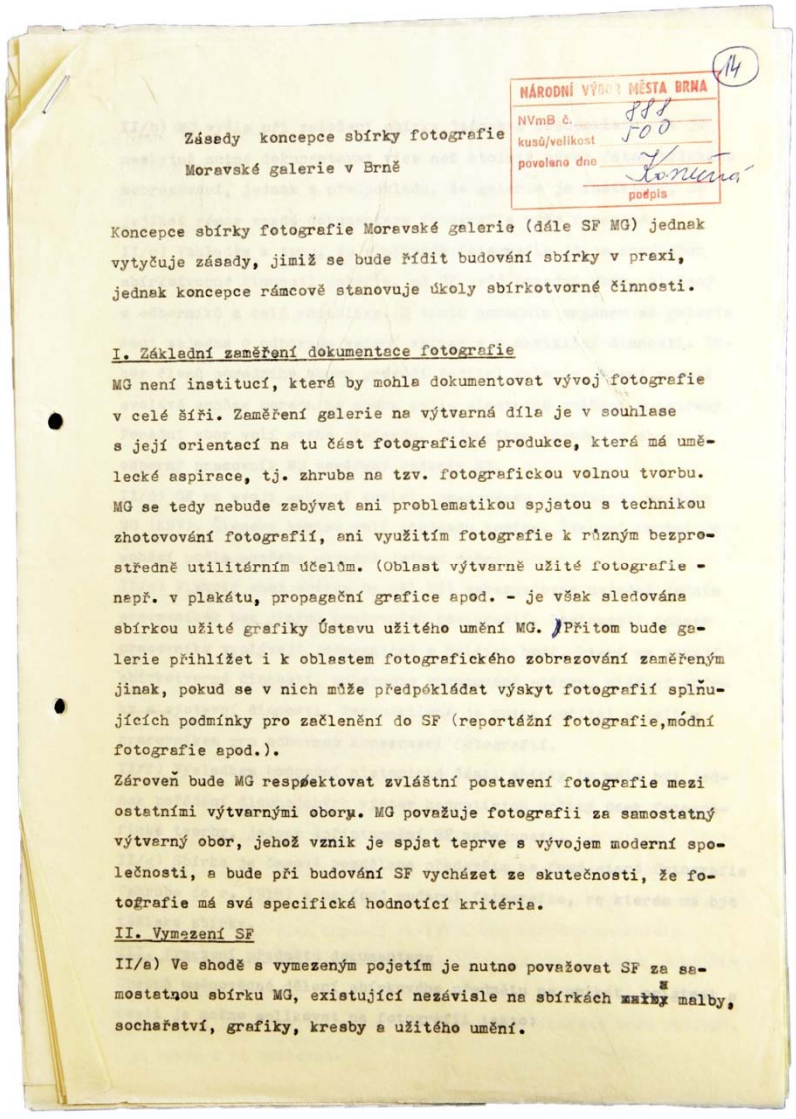

14

NÁRODNÍ VÝBOR MĚSTA BRNA
NVmB č. 881
kusů/velikost 500
povoleno dne
podpis

Zásady koncepce sbírky fotografie
Moravské galerie v Brně

Koncepce sbírky fotografie Moravské galerie (dále SF MG) jednak vytyčuje zásady, jimiž se bude řídit budování sbírky v praxi, jednak koncepce rámcově stanovuje úkoly sbírkotvorné činnosti.

I. Základní zaměření dokumentace fotografie

MG není institucí, která by mohla dokumentovat vývoj fotografie v celé šíři. Zaměření galerie na výtvarná díla je v souhlase s její orientací na tu část fotografické produkce, která má umělecké aspirace, tj. zhruba na tzv. fotografickou volnou tvorbu. MG se tedy nebude zabývat ani problematikou spjatou s technikou zhotovování fotografií, ani využitím fotografie k různým bezprostředně utilitárním účelům. (Oblast výtvarně užité fotografie - např. v plakátu, propagační grafice apod. - je však sledována sbírkou užité grafiky Ústavu užitého umění MG. Přitom bude galerie přihlížet i k oblastem fotografického zobrazování zaměřeným jinak, pokud se v nich může předpokládat výskyt fotografií splňujících podmínky pro začlenění do SF (reportážní fotografie, módní fotografie apod.).

Zároveň bude MG respektovat zvláštní postavení fotografie mezi ostatními výtvarnými obory. MG považuje fotografii za samostatný výtvarný obor, jehož vznik je spjat teprve s vývojem moderní společnosti, a bude při budování SF vycházet ze skutečnosti, že fotografie má svá specifická hodnotící kritéria.

II. Vymezení SF

II/a) Ve shodě s vymezeným pojetím je nutno považovat SF za samostatnou sbírku MG, existující nezávisle na sbírkách malby, sochařství, grafiky, kresby a užitého umění.

Zásady koncepce sbírky Moravské galerie v Brně, 1970, z archivu Moravské galerie.

[31] Dufek, Antonín: Zásady koncepce sbírky fotografie Moravské galerie v Brně, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1970, č. 5, nestr.

Spolu s kolegy Karlem Holešovským, Jaroslavem Kačerem a poradním sborem řeší také praktické problémy, jako uložení fotografií a manipulaci s nimi, archivaci, uložení, zabývají se i označováním fotografií. Upozornění na škodlivost razítkování, tehdy běžné, vedlo k tomu, že se začala díla podepisovat měkkou tužkou nebo tuší. Zásadou pro archivování bylo také nepoužívat lepidel. Od 70. let se fotografie ukládají do čirých polypropylenových obalů, které jsou pro nepříliš bohatá muzea finančně dostupné. Proměna nastala také ve vystavování fotografií. Instalace mezi dvě skla nebo pod skla na panely měla většinou za následek poškození fotografie. I když je v současné době rámování jednotlivých fotografií velmi náročné, je bezpečné.[32]

„*Nikdo moc nevěděl jak s tou fotografií zacházet, jak ji opatrovat, co se smí a co se nesmí. Také jsme dělali první konferenci o restaurování fotografií.*"

Zdenko Feyfar popisuje své fotografie v Moravské galerii, Brno 11. 7. 1984, foto Stanislav Tůma, z archivu A. Dufka.

[32] Dufek, Antonín: *V plném spektru*. Fotografie 1841—2005 ze sbírky Moravské galerie v Brně [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně, nakladatelství KANT, 2011, s. 17.

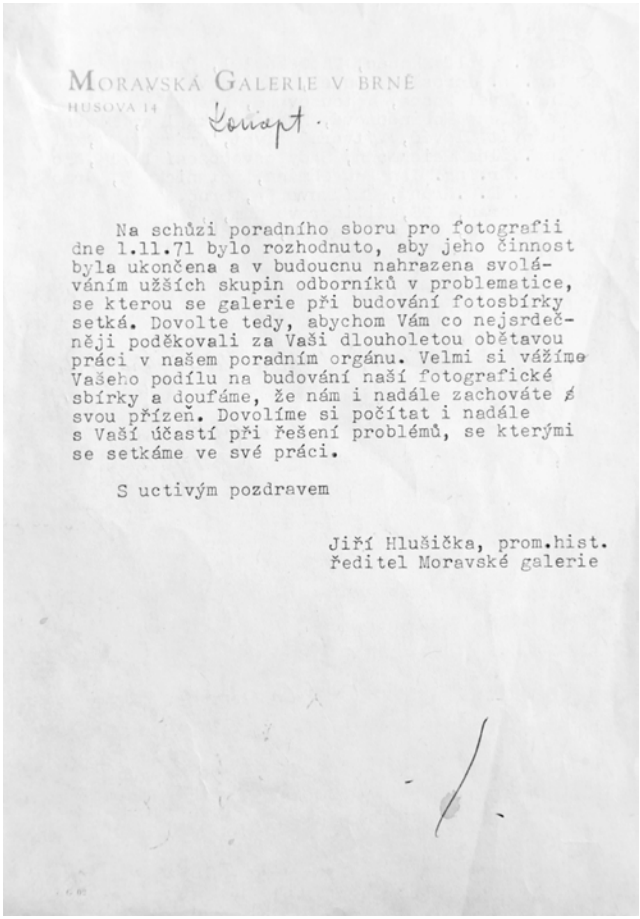

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
HUSOVA 14

Koncept.

Na schůzi poradního sboru pro fotografii dne 1.11.71 bylo rozhodnuto, aby jeho činnost byla ukončena a v budoucnu nahrazena svoláváním užších skupin odborníků v problematice, se kterou se galerie při budování fotosbírky setká. Dovolte tedy, abychom Vám co nejsrdečněji poděkovali za Vaši dlouholetou obětavou práci v našem poradním orgánu. Velmi si vážíme Vašeho podílu na budování naší fotografické sbírky a doufáme, že nám i nadále zachováte svou přízeň. Dovolíme si počítat i nadále s Vaší účastí při řešení problémů, se kterými se setkáme ve své práci.

S uctivým pozdravem

Jiří Hlušička, prom.hist.
ředitel Moravské galerie

Oznámení o ukončení činnosti poradního sboru pro fotografii v Moravské galerii, 1971. Z archivu Moravské galerie.

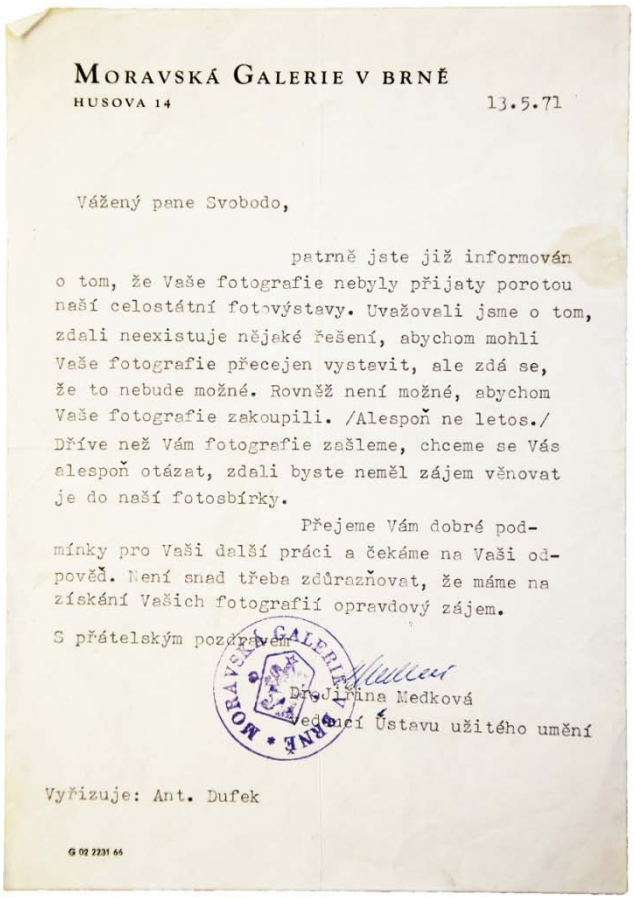

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
HUSOVA 14

13.5.71

Vážený pane Svobodo,

patrně jste již informován o tom, že Vaše fotografie nebyly přijaty porotou naší celostátní fotovýstavy. Uvažovali jsme o tom, zdali neexistuje nějaké řešení, abychom mohli Vaše fotografie přecejen vystavit, ale zdá se, že to nebude možné. Rovněž není možné, abychom Vaše fotografie zakoupili. /Alespoň ne letos./ Dříve než Vám fotografie zašleme, chceme se Vás alespoň otázat, zdali byste neměl zájem věnovat je do naší fotosbírky.

Přejeme Vám dobré podmínky pro Vaši další práci a čekáme na Vaši odpověď. Není snad třeba zdůrazňovat, že máme na získání Vašich fotografií opravdový zájem.

S přátelským pozdravem

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ

PhDr. Jiřina Medková
vedoucí Ústavu užitého umění

Vyřizuje: Ant. Dufek

G 02 2231 66

Dopis Janu Svobodovi, 13. 5. 1971. Z archivu Moravské galerie.

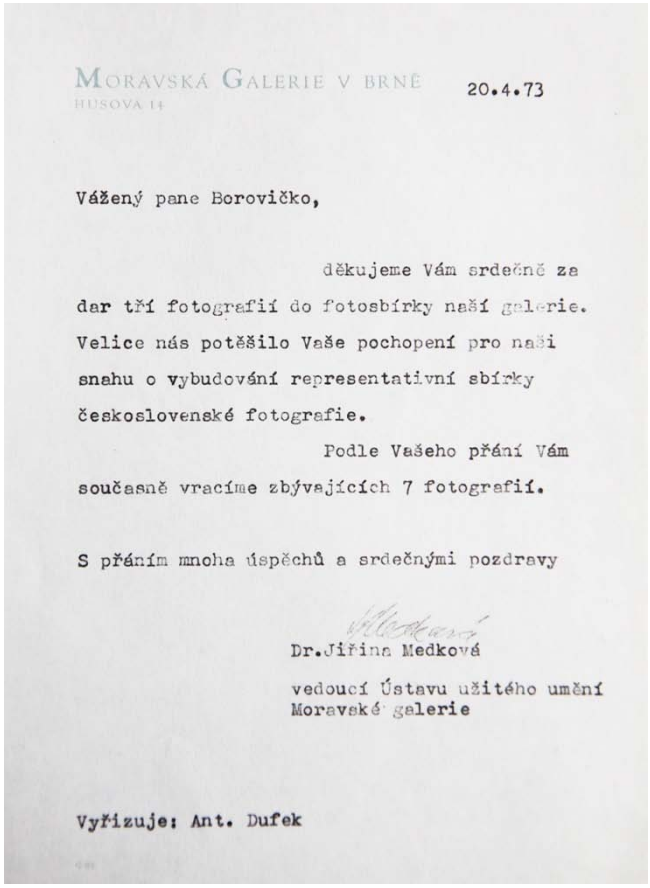

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
HUSOVA 14

20.4.73

Vážený pane Borovičko,

děkujeme Vám srdečně za dar tří fotografií do fotosbírky naší galerie. Velice nás potěšilo Vaše pochopení pro naši snahu o vybudování representativní sbírky československé fotografie.

Podle Vašeho přání Vám současně vracíme zbývajících 7 fotografií.

S přáním mnoha úspěchů a srdečnými pozdravy

Dr.Jiřina Medková
vedoucí Ústavu užitého umění
Moravské galerie

Vyřizuje: Ant. Dufek

Dopis Milanu Borovičkovi, 20. 4. 1973. Z archivu Moravské galerie.

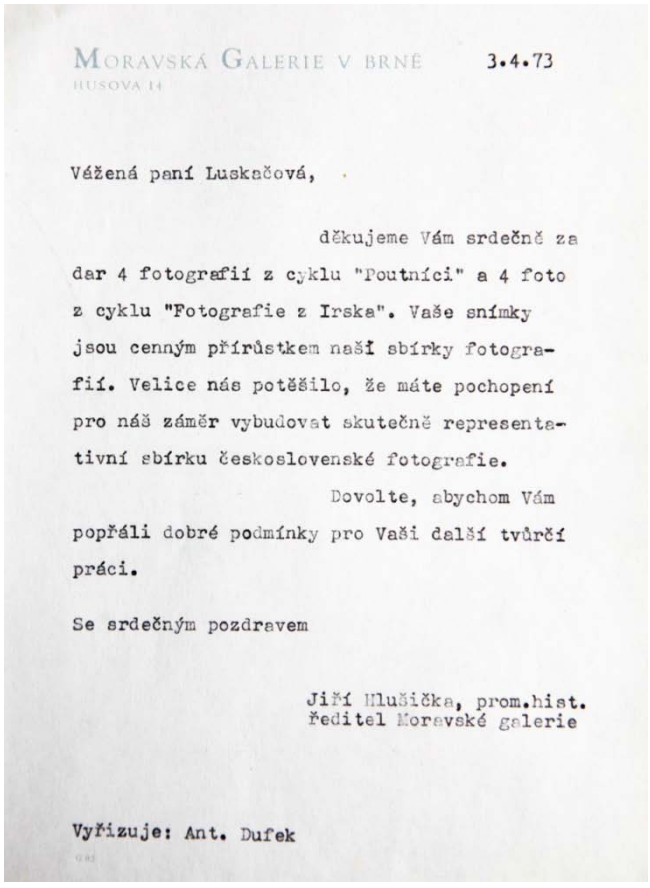

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
HUSOVA 14

3.4.73

Vážená paní Luskačová,

děkujeme Vám srdečně za dar 4 fotografií z cyklu "Poutníci" a 4 foto z cyklu "Fotografie z Irska". Vaše snímky jsou cenným přírůstkem naší sbírky fotografií. Velice nás potěšilo, že máte pochopení pro náš záměr vybudovat skutečně representativní sbírku československé fotografie.

Dovolte, abychom Vám popřáli dobré podmínky pro Vaši další tvůrčí práci.

Se srdečným pozdravem

Jiří Hlušička, prom.hist.
ředitel Moravské galerie

Vyřizuje: Ant. Dufek

Dopis Markétě Luskačové, 3. 4. 1973. Z archivu Moravské galerie.

V roce 1970, kdy Dufek píše koncepci fotografické sbírky, nastupuje do Uměleckoprůmyslového muzea v Praze Anna Fárová jako kurátorka fotografického oddělení. Ta se fotografii věnuje již od roku 1958. V časopise Československá fotografie v roce 1972 publikuje Anna Fárová seriál s názvem Ze sbírek fotografií Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Fárová tak fotografické veřejnosti představuje jednotlivé osobnosti československé a zahraniční fotografie ze sbírek muzea, například Jana Lauschmanna, Karola Aufrichta, Man Raye, Čechoameričana Drahomíra Růžičku, Josefa Sudka, Františka Drtikola, Jana Svobodu, Alfonse Muchu, Jaromíra Funkeho, Jiřího Jeníčka, Miroslava Háka, Eugéne Disdériho, Jaroslava Feyfara, Zdeňka Tmeje a další.

Antonín Dufek od roku 1975 v seriálu pokračuje, tentokráte se dostává pozornosti sbírce Moravské galerie v Brně. Většina z velkých osobností české fotografie však již byla představena v seriálu Annou Fárovou a Antonín Dufek pro svůj seriál si musel zvolit jiné téma. Řešením náročným, avšak smysluplným, které si v této situaci zvolil, byla preference historie před individualitou osobnosti. Do roku 1977 tak představuje veřejnosti témata Fotografický portrét minulého století, Portrét deštníku a počátky fotografie, Rodinné album, Piktorialismus a jeho prehistorie v českých zemích, Společnost před kamerou I žánr a reportáž v 19. století, Společnost před kamerou II sociální dokument a současná kritická fotografie, Secesní rodinné album, Secesní fotografie, Hugo Erfurth, Franz Fiedler, Vladimír Jindřich Bufka, Fotografie v 1. světové válce, Z pražských ateliérů meziválečné doby, D. J. Růžička a situace po 1. světové válce, Pražský meziválečný modernismus, Meziválečný tradicionalismus, Přemysl Koblic, Otmar Schick, Společnost před kamerou III 20. – 40. léta, Osvobozené divadlo Alexandra Paula, Jaroslav Fabinger, Jiří Jeníček, Jindřich Hatlák, Fotoskupina pěti, Jaroslava Hatláková a státní grafická škola před 2. světovou válkou, Portréty Josefa Ehma, Karel Ludwig, Václav Chochola, Tibor Honty, Jaroslav Rössler a poslední 35. kapitola Závěr.
Antonín Dufek v závěru tohoto seriálu píše: „*Jednotlivé části nebyly myšleny jako popularizace fotografické sbírky Moravské galerie, nýbrž jako příspěvky k dějepisu české a někdy i evropské fotografie. Redakce bude snad nadále*

tisknout příspěvky věnované postavám dějin české fotografie, i když jistě ne každý měsíc. Po pravdě řečeno, přírůstky fotografické sbírky Moravské galerie jsou tak početné, že seriál by mohl pokračovat snad až do nekonečna.“[33]

Asistentka Jana Teplá a Antonín Dufek ve své kanceláři Moravská galerie, Brno 1980, foto Bohdan Holomíček, z archivu A. Dufka.

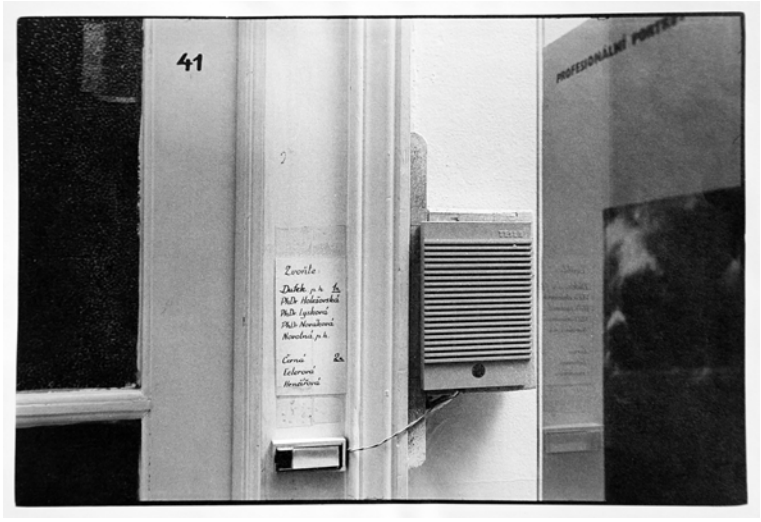

Příchod ke kancelářím v Moravské galerii, Brno 1981, foto Bohdan Holomíček, z archivu A. Dufka.

[33] Dufek, Antonín: XXXV. Závěr. Československá fotografie, 1978, č. 12, s. 557.

V roce 1972, kdy měla Moravská galerie asi 25 zaměstnanců, tedy po deseti letech od vzniku fotografické sbírky a dva roky po sepsání její koncepce, bylo ve vlastnictví sbírky asi pět tisíc fotografií z 19. století a necelé dva tisíce fotografií z 20. století. Dnes má fotografická sbírka Moravské galerie kolem 26. 800 fotografií a více než 500 archiválií a kolem 150 zaměstnanců. Místo obsazené pracovníkem na půl úvazku se změnilo ve fotografické oddělení na 3, 75 úvazku.

„Příliš se spěchá a málokdo u nás tuhle dřinu dokáže ocenit. Sám mám v MG přes 700 fotografií, vše pečlivě sepsáno a potvrzeno.“[34]

Je třeba zmínit také ředitele Moravské galerie v jednotlivých časových obdobích Dufkova působení v této instituci. Během 46 let to byli, již zmínění Jiří Hlušička (1961–1989), Marie Dohnalová (1989–1991), Jaroslav Kačer (1991–1996), Kaliopi Chamonikola (1997–2003), Marek Pokorný (2004–2012) a od roku 2013 Jan Press. Antonín Dufek v současné době zastává funkci emeritního kurátora Moravské galerie. Od roku 2006 je vedoucím oddělení fotografie v Moravské galerii Jiří Pátek.

Katalog k výstavě V plném spektru k 50. výročí založení sbírky Moravské galerie v Brně, 2011, Česká a anglická verze.

[34] Z osobní www korespondence ze dne 16. 5. 2014 s Františkem Dostálem a autorem této práce.

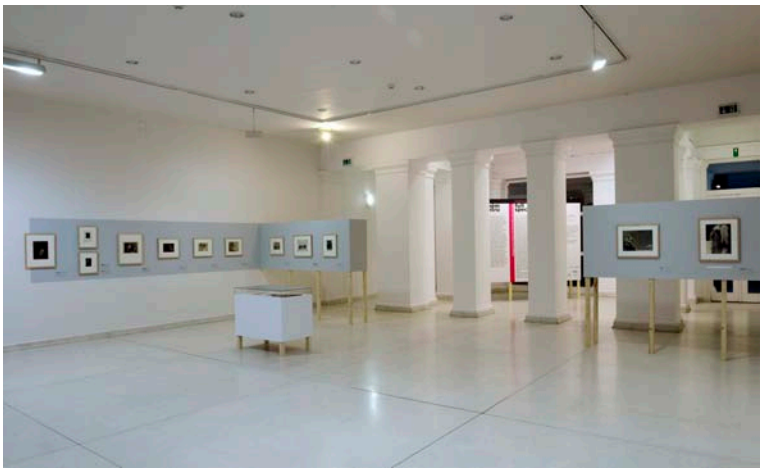

Instalace výstavy V plném spektru, Moravská galerie v Brně 2011, design výstavy Tomáš Svoboda. Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy V plném spektru, Moravská galerie v Brně 2011, design výstavy Tomáš Svoboda. Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy V plném spektru, Moravská galerie v Brně 2011, design výstavy Tomáš Svoboda. Foto z archivu Moravské galerie.

**Antonín Dufek,
Peter Galassi,
John Szarkowski
a Susan Kismaric
v Museum of Modern Art,
při prohlížení fotografií
Jindřicha Štreita,
New York 1990,
foto Jindřich Štreit.**

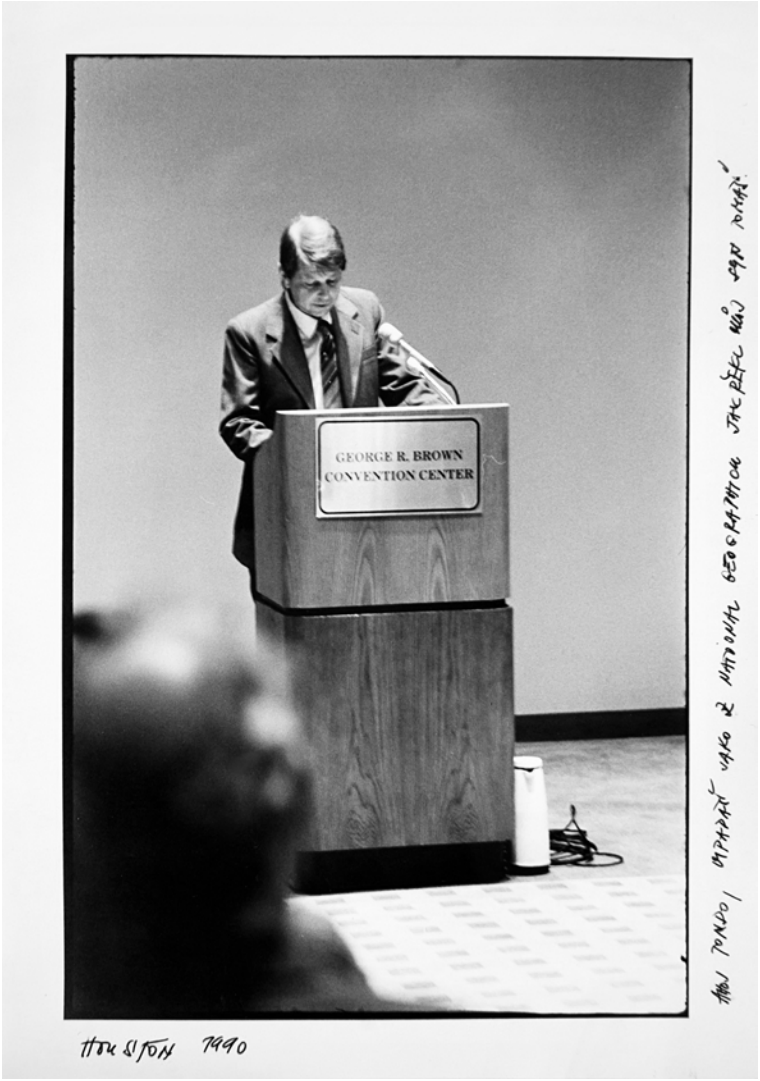

**Přednáška Antonína Dufka
o české imaginativní
fotografii v auditoriu
Museum of Fine Arts,
Houston1990,
foto z archivu A. Dufka.**

Visiting Scholar Lunch, ředitel Getty Center představuje nové hostující vědce, s brýlemi Antonín Dufek a Weston Naef, Los Angeles 12. 4. 2005, foto z archivu A. Dufka.

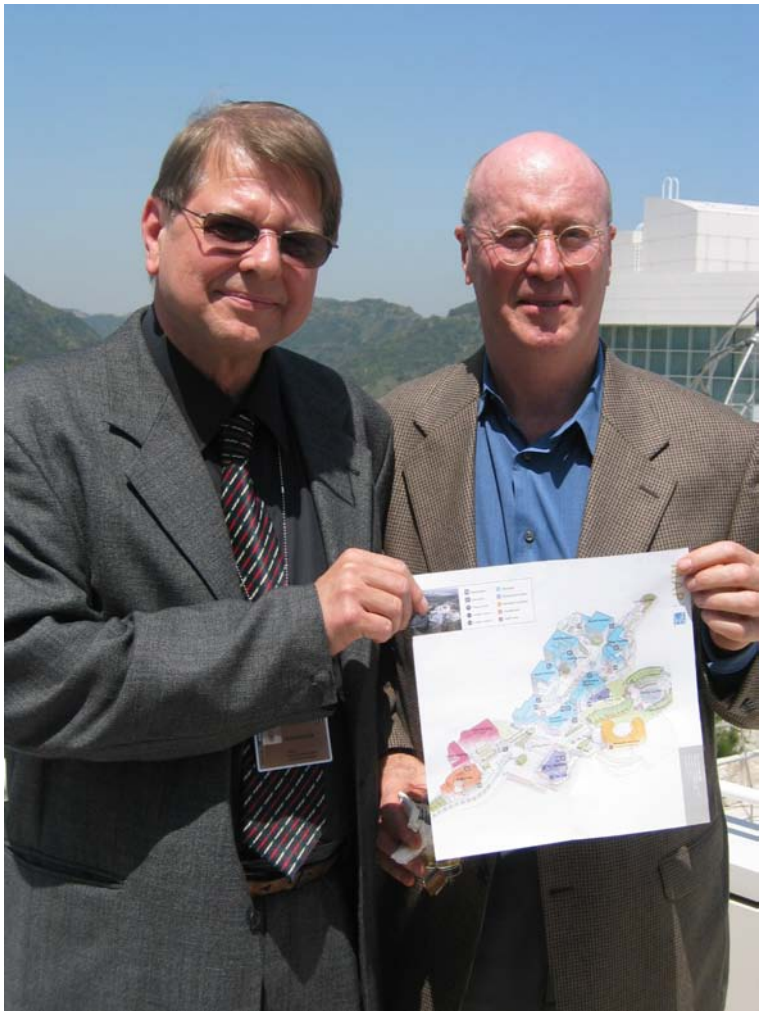

Visiting Scholar Lunch, Antonín Dufek a Weston Naef s plánkem Getty Center, Los Angeles 12. 4. 2005, foto z archivu A. Dufka.

svoboda fotografie

„Fotografie je totiž něčím závažnějším, než mechanickou registrátorkou smyslové skutečnosti – je nástrojem, který umožňuje svobodnou interpretaci fenoménů lidského světa."
Antonín Dufek

Životní dráha Antonína Dufka jako historika a kurátora fotografie byla započata nástupem do Moravské galerie v Brně v srpnu roku 1968. Do české fotografie tedy vstupuje v době, která znamenala pro Československo další prudký politický a kulturní obrat. Byl přerušen kontakt se západním světem a relativní míra svobody, kterou umění nabylo na konci šedesátých let, byla opět omezena. Přesto se Antonínu Dufkovi podařilo podchytit, co bylo režimem pronásledováno. Nezávisle dokumentoval i to, co neodpovídalo ideologickému obrazu, který režim o sobě rád vytvářel. Fotožurnalismus neměl příliš mnoho šancí přinést nějaká osobitá a hluboká svědectví, a tak měl v sedmdesátých letech stále své prvořadé postavení v Československu fenomén dokumentarismus (rozvíjející se již od šedesátých let), který bez širšího zveřejnění, zažíval velký rozmach. Projevuje se v řadě různých tendencí: dokument v tradičním pojetí s jasně čitelnou kompozicí, bez obsahové idealizace témat (Dana Kyndrová, Jaroslav Kučera, Jindřich Štreit a mnozí další), sociologicky zaměřené projekty (Ivo Gil, Pavel Štecha), dokument v podobě portrétu (Jiří Hanke, trojice fotografů Poláček, Lutterer, Malý), statický a částečně inscenovaný, tzv. nerozhodující okamžik[35] (Josef Pokorný, Petr Klimpl) a v neposlední řadě rozvíjení velice osobních pohledů

[35] Birgus, Vladimír: Nerozhodující okamžik. *Československá fotografie*, 1978, s. 110.

na svět, tzv. vizualismus, který ještě více zesílil v letech osmdesátých (Bořek Sousedík, Vladimír Birgus). Mnohé práce fotografů nám byly však veřejně představeny až po roce 1989. Vedle dokumentární fotografie byla v sedmdesátých letech ve velké oblibě aranžovaná a inscenovaná fotografie. Byl to jeden z nejvýraznějších proudů tehdejší socialistické doby, jakýsi útěk do světa fantaskních představ. Fotografové Jan Saudek, Pavel Hudec Ahasver, Jiří Horák, Rostislav Košťál, František Maršálek, Michal Tůma, Petr Balíček, Taras Kuščynskyj ve svých snímcích s vysokým tonálním kontrastem, expresivní temnotou, poetickým symbolismem a romantismem, používáním deformujících širokoúhlých objektivů, které byly také hojně využívány u filmařů (Jan Špáta, Věra Chytilová, Jaromil Jireš), zobrazovali svůj životní styl, projev nových hodnot spojený se svobodou, volnou láskou a rockovou hudbou. „Tato nová vlna neměla téměř nic společného s „vysokým" uměním, ale spíše s populární kulturou a svým způsobem navazuje na zobrazování „nevšednosti všednosti", avšak v obráceném poměru."[36] V zemi, která projevy alternativního způsobu života potlačovala, je to obdivuhodné.

Pro mnohé dokumentaristy bylo důležité dělat cokoli, co se komunistům nehodilo. Když fotografovat, třeba i jen do šuplíku, tak to, co nezapadá do jejich lichotivého obrazu. Fotografové, stejně jako ostatní hledali, třeba i nevědomě, nekonformní projevy a činnosti, jako byly nepovolené výstavy, neveřejná setkání, skupiny mimo oficiální instituce.[37] Později na to doplatil například Jindřich Štreit, který byl za své snímky v roce 1982 vzat do vyšetřovací vazby a posléze odsouzen k trestu odnětí svobody v délce deseti měsíců s podmíněným odkladem na dva roky.

„Výstavní podmínky byly velmi složité, protože každá fotografie se musela schvalovat a nikdy nebylo jasné, jestli se některá fotografie neznelíbí."[38]

Podle paragrafu tehdejšího trestního zákona hanobil republiku a jejího představitele. O tři roky později, v roce 1985, Dufek podnikl riskantní podnik, když Štreitovy snímky, které odmaskovaly režim, zařadil do dvojvýstavy

[36] Dufek, Antonín: *V plném spektru.* Fotografie 1841—2005 ze sbírky Moravské galerie v Brně [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, 2011, s. 79.

[37] Dufek, Antonín: *Společnost před objektivem 1918–1989* [katalog výstavy]. Obecní dům, Praha 2000, s. 15.

[38] Z osobní www korespondence ze dne 19. 5. 2014 s Jindřichem Štreitem a autorem této práce.

Jaromír Funke /Jaroslav Rössler a 27 současných českých fotografů ve Photographers' Gallery v Londýně reprezentované ředitelkou Sue Davies (na oplátku londýnská galerie poskytla výstavu Britské současné fotografie).

Vše by možná proběhlo bez potíží, nebýt udání jednoho amatérského fotografa z Ostravska. Udání bylo směřováno na zařazení dvou fotografů do výstavy, Bořka Sousedíka a Jindřicha Štreita.

„*Sousedík měl být nevhodný snad kvůli zahraničním kontaktům, nebo propagaci fotografie v USA? Snad to ani nebylo zřetelně formulováno, takže nebylo co si pamatovat. V Sousedíkově případě bylo udání vyhodnoceno jako neopodstatněné. Štreit byl tehdy ale v trestním řízení, takže byl vydán pokyn zlikvidovat katalog výstavy. Jenže ten se prozřetelně tiskl v Anglii, takže se pokyn nemohl realizovat. Někdo tedy svolal stranickou komisi, jejímž členem byl také Vladimír Židlický. Ten mě a celou výstavu chránil, sám byl jedním z vystavujících. Před komisí jsem Štreitovy fotografie obhajoval a dopadlo to tak, že byla vyloučena fotografie babičky sedící před hřbitovem s hřbitovní kaplí. Když jsem se ptal, co je na té fotografii špatného, nedostal jsem odpověď. Na londýnské výstavě byly také další realistické a zčásti společensky kritické fotografie Karla Cudlína, Dagmar Hochové, Bohdana Holomíčka, Viktora Koláře, Dušana Pálky, Josefa Pokorného, Jána Reča, Pavla Štechy, Pavla Vavrouška a dalších. Nejvíce depresivní byla série Farma od Ivo Gila. Korunu všemu nasadil český velvyslanec při zahájení výstavy, který mi soukromě řekl, že jsem dobře udělal, když jsem vybral i snímky ukazující negativní jevy v naší společnosti, protože Angličané alespoň vidí, jaká je u nás svoboda.*"

Tento jediný konflikt s režimem mu ředitel Jiří Hlušička tehdy pochopitelně vytknul, že ohrozil celou galerii.

„*Byl to pro mne otřesný zážitek, teprve tehdy jsem pochopil, že komunistický režim dokáže zneužívat všeho ve svůj prospěch daleko rafinovaněji, než jsem si myslel, a že když se snažím nepracovat pro momentální režim, nýbrž pro historii, neznamená to, že své době unikám.*"

Dufek měl pro svou práci v Moravské galerii od samého začátku volnou ruku, důvěru a hlavně tvůrčí svobodu, která je pro historika velmi důležitá. Nedělal žádné kompromisy, jak při výběru autorů pro výstavy, tak při nákupu do sbírky.

„Vždy jsem si říkal, že pokud bych měl dělat kompromisy, tak raději odejdu. Když přišel příkaz nakupovat jen od členů Svazu výtvarných umělců a autorů registrovaných při Fondu výtvarných umění, tak ti neregistrovaní své fotky jako darovali někomu z přátel a my jsme je koupili od soukromého vlastníka, to se zakázat nedalo a dohled tehdy už vázl.“

Překonávat všechny potíže, které provázely akvizice a pořádání výstav u nás anebo v zahraničí jistě nebylo zbytečné.

Antonín Dufek dál neúnavně pracuje, putuje životem souběžně s těmi, kteří během času vyrostli ve fotografické hvězdy. Pořádá výstavy, píše o fotografii, připravuje monografie (Adolf Schneeberger, Alfred Stieglitz, Josef Sudek, Jindřich Štreit, Jaromír Funke), spolupodílí se na Encyklopedii českých a slovenských fotografů (Petr Balajka, Vladimír Birgus, Ľudovít Hlaváč, Martin Hruška, Pavel Scheufler, Ladislav Šolc), je pedagogem (Střední ŠUŘ v Brně, FAVU VUT Brno), přednáší o fotografii, schází se s fotografy. A fotografie, která dokáže mnohdy více než kterékoli jiné médium, nám umožňuje poodstoupit a zamyslet se, může poskytnout pohled, který se časem nesmaže a který není vytvářen ke krátkodobému použití. Fotografie tu zůstává, trvá dál a je připravena k dalšímu a dalšímu zhlédnutí.

Polemika nad médiem fotografie, zda patří k výtvarnému umění, je dnes zcela zbytečná. Podařilo se něco, co si mnoho historiků, kunsthistoriků, kritiků a teoretiků v polovině 20. století nedovedlo představit. V roce 1958 vzniká Kabinet fotografie Jaromíra Funkeho spravovaný Domem umění a edice Umělecká fotografie ve Státním nakladatelství literatury, hudby a umění v Praze, oběma počinům patří světové prvenství. A od roku 2001 jsou fotografie v Moravské galerii v Brně instalovány vedle ostatních děl ve stálé expozici moderního výtvarného umění.

„Ars una, species mille – umění je jediné, podob je tisíc. A tak jsem se také já díval na fotografii jako na jeden vyjadřovací způsob uměleckého cítění,“ stojí v zápiscích toto heslo Františka Drtikola, které si přivezl ze svých školních let (1901–1903) v Mnichově.

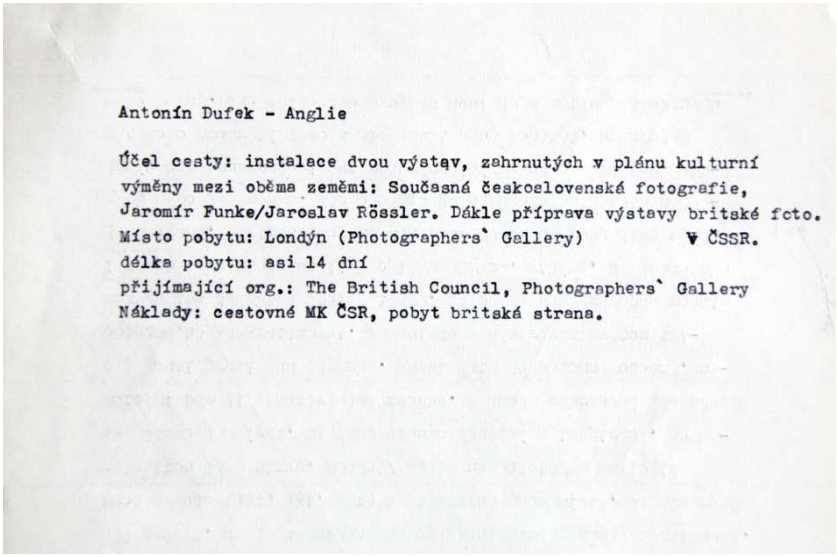

Antonín Dufek - Anglie

Účel cesty: instalace dvou výstav, zahrnutých v plánu kulturní
výměny mezi oběma zeměmi: Současná československá fotografie,
Jaromír Funke/Jaroslav Rössler. Dále příprava výstavy britské foto.
Místo pobytu: Londýn (Photographers` Gallery) v ČSSR.
délka pobytu: asi 14 dní
přijímající org.: The British Council, Photographers` Gallery
Náklady: cestovné MK ČSR, pobyt britská strana.

Zpráva před cestou do Anglie, 1985. Z archivu Moravské galerie.

Vojta Dukát, a Antonín Dufek, Brno 1992, foto Karel Cudlín, z archivu A. Dufka.

Vojta Dukát, a Antonín Dufek, Brno 1992, foto Karel Cudlín, z archivu A. Dufka.

Robert Frank a Antonín Dufek, New York 1990, foto Jindřich Štreit.

Jindřich Štreit a Antonín Dufek, na chalupě u Miroslava Myšky na Vysočině, 1981, foto Hansgert Lambers, z archivu A. Dufka.

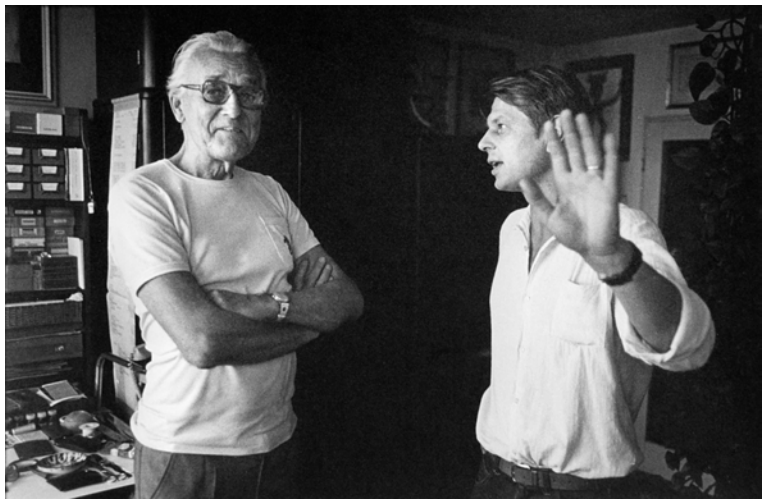

Vilém Reichmann a Antonín Dufek v Moravské galerii, Brno 1980. foto Bohdan Holomíček, z archivu A. Dufka.

Ředitelka Photographers' Gallery v Londýně Sue Davies a Antonín Dufek na sympoziu Ehtos of Photography, Wroclaw 1991, foto Tadeusz Parcej, z archivu A. Dufka.

Antonín Dufek, Anne Tucker, Willis Hartshorn a Jaroslav Anděl na výstavě Czech Modernism, Museum of Fine Arts, Houston 1989. foto MoFA Houston, foto z archivu A. Dufka.

Sonja Bullaty, Cornell Capa a Antonín Dufek, International Center of Photography, New York 1990, foto David J. Spear, z archivu A. Dufka.

Kurátoři na zahájení výstavy evropských fotografických sbírek Col.lecció x Col.lecció. Un recorregut per la fotografia europea, Festival Primavera fotografica di Barcelona 1990, z archivu A. Dufka.

Jindřich Štreit a Ivo Gil, účastníci výstavy Choice, 19 Contemporary Czechoslovak Photographers na Fotofest Houston, Texas 1990, foto z archivu A. Dufka.

Účastníci výstavy Choice, 19 Contemporary Czechoslovak Photographers na Fotofest Houston 1990, nahoře zleva Jiří Poláček, Pavel Štecha, Antoní Dufek, Pavel Baňka, pod nimi Zdeněk Lhoták, Jindřich Štreit, Jan Malý, Ivo Gil, Jiří Hanke, Jaroslav Bárta. Foto Jan Malý, z archivu A. Dufka.

pohledy do času výstav

„Při pohledu na lehlé obilí, plasticky osvětlené skály, kmeny stromů porostlé lišejníky a polosetlelé pařezy mi nejde jen o to, abych takové skutečnosti jen zpodobnil. Především však chci, aby citové kvality, které ve mně objekty vyvolaly, jsem svými fotografiemi navodil i u diváka. Sám pak pod vlivem své fotografické skutečnosti, kterou jsem vytvořil a dovedl k větší působnosti, než ji měla samotná skutečnost, znovu prožívám silný citový zážitek."
Eugen Wiškovský (1888–1964)[39]

Umělec, musí mít na paměti, že proces dokonání jeho díla spočívá nejen ve vytvoření obrazu, ale také v jeho prezentaci. Jsou autoři, kteří svá díla hodí do šuplíku a nikdo už je neuvidí, autoři, kteří tvoří jen pro svůj svět a to jim stačí pro tvůrčí naplnění, ale nikdy nezažijí ten pocit, kdy se fotograf na své dílo mohou podívat z pohledu diváka a prožít si svůj zážitek onoho okamžiku znovu. Jsou ale také případy, kdy autor nemůže své dílo vystavit z důvodu politické atmosféry a kulturních obratů, anebo není o kvalitách své práce přesvědčen. Pak přichází role toho, jenž jeho dílo objeví, ukáže je světu, prostřednictvím výstavy ho představí společnosti. I sebevědomý umělec potřebuje pro dosažení svých cílů znát účinek daného díla na člověka, který se na ně dívá. A výstava je výsledkem procesu, v němž se může realizovat autorova představa o prezentaci jeho díla. K tomu je ale zapotřebí nějaké osoby, která se jeho práce ujme, kdo dílo autora společnosti představí. Tohoto úkolu se většinou ujímá kurátor.
Bez něj to kvalitně nejde. Bez kurátorů a kurátorek se neobejdou ani muzea, galerie a nezávislé výstavní síně, ani autor.[40] Jsou i kurátoři autodidakti,

[39] Fárová, Anna: *Dvě tváře*. Imaginární rozhovor s Eugenem Wiškovským o fotografování krajiny a všeobecně o fotografii. Nakladatelství Torst, 2009, str. 192.

kteří vyhodnocují kvality díla bez dostatečných teoretických znalostí a bez praxe mohou autorovi uškodit. Kurátorství totiž vyžaduje specifické dovednosti a znalosti. Antonín Dufek je kurátorem s šestačtyřicetiletou praxí. Je specializovaným pracovníkem Moravské galerie ve sféře fotografie za účelem služby umělcům. Uspořádával pod značkou MG chronologicky vystavěné přehledy vývoje uměleckých směrů a stylů, retrospektivní výstavy. Kromě přípravy výstav se rovněž stará o sbírku fotografie Moravské galerie, eviduje, nakupuje, případně zapůjčuje umělecká díla.

Antonín Dufek na výstavě
Tichý heretik Josef Sudek,
Moravská galerie, Brno 1996,
foto Jindřich Štreit.

[40] Škoda je, že u nás v ČR se při této činnosti nevěnuje větší důraz na vzdělání, není dostatek kurátorské praxe, teorii se věnuje málo pozornosti a většina kurátorů jsou autodidakti, fotografové si pak pořádají prezentace svých děl mezi sebou.

Po svém nástupu jako odborný pracovník a vedoucí sbírky fotografie v Moravské galerii dostává Antonín Dufek první úkol. Na květen v roce 1969 připravit celostátní výstavu Současná československá fotografie ze sbírek Moravské galerie, jejímž cílem bylo shromáždění reprezentativní kolekce soudobé československé fotografie a její začlenění do sbírky umělecké fotografie Moravské galerie. Koncept výstavy fotografií z let 1957–1967 vznikl již před jeho příchodem ve spolupráci Karla Holešovského s poradním sborem.

„K účasti na výstavě, jejíž pracovní název byl Československá fotografie mezi lety 1957–1967, byli vyzváni všichni významnější českoslovenští fotografové profesionálové i amatéři. Mnozí z autorů nevybrali své práce rovnoměrně z uvedeného období, jak bylo požadováno, někteří výstavu neobeslali vůbec. Možnost podat reprezentativní obraz fotografické tvorby uvedeného desetiletí mohla být uskutečněna tedy jen částečně. Ze zaslaných prací vybrala odborná porota 125 fotografií od 78 autorů, hlavním kriteriem byla umělecká hodnota předložených děl. Deseti pracím udělila porota zvláštní odměnu. Početně nejsilněji jsou zastoupeni autoři narození koncem 20. a začátkem 30. let, nechybí však ani autoři narození před rokem 1900 (Sudek, Pekař), ani příslušníci nejmladší generace, narození ve 40. letech (osm autorů). Přibližně polovina vybraných fotografií vznikla v letech 1965–1967."[41]

Z uvedeného textu můžeme vyčíst, že výstava nedopadla tak úplně podle představ pořadatele. Možná proto, že byla tak trochu brána ze strany autorů jako fotografická soutěž, zúčastnit se mohl totiž každý. Je to zřejmé z líčení, které Dufek podává v katalogu a s podobnou formulací se můžeme setkat ve spoustě jiných vyzvání k účasti na výstavě z té doby. Fotografie na výstavu vybírala porota ve složení Anna Marcinková, Magdalena Robinsonová, Karel Holešovský, K. O. Hrubý, Jan Lauschmann, Vilém Reichmann.

Co se ale Antonínu Dufkovi podařilo, je klasifikace jednotlivých fotografických žánrů. Antonín Dufek zde vytváří klasifikaci a terminologii přístupů k fotografii. Ve své klasifikaci objevuje nový termín – dynamická fotografie. „Ve vystaveném souboru fotografií je především snadno

[41] Dufek, Antonín: *Současná československá fotografie ze sbírek Moravské galerie* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1969, s. 2.

rozeznatelná skupina prací, jejichž hlavním, ale ne jediným tématem je reportáž. Fotografický postup si pro ni vynucuje název „dynamická fotografie."[42] Vysvětluje zde, že se „jedná o fotografii živého nebo pohybujícího se, vnitřní nebo vnější akce. Fotograf si nepřizpůsobuje fotografované, je jen pohotovým pozorovatelem. Dynamickou fotografii vnímáme tehdy jako umění, protne-li se okamžik, ve kterém fotograf stiskl spoušť, s okamžikem, ve kterém je zobrazované schopno podat estetickou informaci." Přestože některé fotografické žánry získaly nové názvy (dnes se říká „momenntní fotografie, momentka), zůstal Antonín Dufek u původní kategorizace fotografování. Fotografii zde dále třídí na statickou, aranžovanou, makrofotografii a mikrofotografii. Poslední jmenovaná kategorie byla na výstavě prezentována jedinou fotografií od olomouckého fotografa Jaromíra Kohoutka (1905–1970) s názvem Řez zelí. Vystavena byla také fotografie „Brankář a voda"od Stanislava Tereby, za kterou získal v roce 1959 hlavní cenu a 1. cenu v kategorii Sport na World Press Photo (Haag, Nizozemsko). Co je ale důležité, jsou Dufkova hodnotová kritéria, která bude používat v následujících letech.

Tento druh akviziční výstavy měl následné pokračování v letech 1971 a 1973 pod názvem Československá fotografie 1968–1970 a Československá fotografie 1971–1972. S výstavou z roku 1971 byla spojena expozice díla Josefa Sudka (Výběr prací Josefa Sudka ze sbírek Moravské galerie v Brně) a poslední výstava byla provázena medailonem Jána Halaši s přílohou katalogu od Ľudovíta Hlaváče. I k těmto výstavám byly vydány katalogy s texty Antonína Dufka a s otištěnými výstavními podmínkami, které se mírně obměňovaly. V úvodu katalogu z roku 1973, kde informuje veřejnost o statutu výstavy, Antonín Dufek přidává větu:

„Výstava je koncipována tak, aby byla schopna podat relativně objektivní obraz volné fotografické tvorby našich republik." Antonín Dufek zde jasně formuluje odstup z hlediska historického. Zajímavostí předchozího katalogu (1971) je informace o cenách, za jaké jsou fotografie odkupovány: „za cenu 200 Kč za černobílou a 300 Kč za barevnou fotografii."[43]

[42] Dufek, Antonín: *Současná československá fotografie ze sbírek Moravské galerie* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1969, s. 5.

[43] Dufek, Antonín: *Československá fotografie 1968–1970* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1971.

V roce 1971 „Porota zasedala ve složení Anna Fárová, Ľudovít Hlaváč, K. O. Hrubý, Vilém Reichmann, Karel Holešovský a tajemník poroty Antonín Dufek. Porota rozhodla o přijetí některých pevně komponovaných cyklů, které rozsahem převýšily počet určený statutem. Dvě ceny (fotoaparáty), které věnovaly časopisy Československá fotografie a Fotografie ´71, udělila porota Margitě Mancové a Fedoru Gabčanovi.“[44]

V roce 1973 „Výstavu obeslalo 277 autorů 1879 fotografiemi. Porota vybrala ve dnech 26. – 27. 3. 1973 440 fotografií 124 autorů. Zakoupena byla jen část fotografií za autorské ceny. Složení poroty: Nina Dvořáková, Anna Fárová, Magdalena Robinsonová, Antonín Dufek, Karel Dvořák, Ľudovít Hlaváč (předseda poroty 1. den), K. O, Hrubý, Jiří Mašín (předseda poroty 2. den), Vladimír Vorobjov.“[45]

Další výstavy tohoto typu Moravská galerie nadále však už nepořádá. Dufek upouští od sestavování celostátních porotovaných výstav jednak z toho důvodu, že Moravská galerie přišla o své hlavní výstavní místnosti, z nichž se staly depozitáře, ale také proto, že podobné „žně“ jsou příliš poplatné době a autoritám.[46]

Shromáždění velkého množství fotografických děl od významných autorů do archivu Moravské galerie však přispělo k uskutečnění výstav budoucích s jiným vymezením a kurátorským přístupem. V následujících pořádaných výstavách, vždy pod značkou MG, Dufek volí již přístup s jasnou kurátorskou koncepcí, tematicky anebo chronologicky se vymezuje na určitý problém. Ukazuje, že fotografie je nezávislá na umění volném a užitém, že fotografie je samostatné médium, které má svá vlastní kritéria a specifika.

„*Fotografie nemá kritéria užitého ani jiného umění, fotografie má svoje kritéria, má svoji specifiku. Není možné narazit fotografii na nějaké jiné kopyto. Jak by to pak dopadlo, to nevím. Taky jsem zjistil, že je jen málo těch, co fotografii opravdu rozumí, i když si každý myslí, že rozumí a každý je taky ochotný psát o fotografii. Co se pak člověk dočte, to se někdy dost divím.*“

[44] Dufek, Antonín: *Československá fotografie 1968–1970* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1971.

[45] Dufek, Antonín: *Československá fotografie 1971–1972* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1973, s. 4.

[46] Dufek, Antonín: *V plném spektru.* Fotografie 1841–2005 ze sbírky Moravské galerie v Brně [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 2011, nakladatelství KANT, Praha 2011, s. 18.

Pozvánka k výstavě, Současná československá fotografie z let 1957–1967. Z archivu Moravské galerie.

Pozvánka k výstavě, Československá fotografie 1968–1970. Z archivu Moravské galerie.

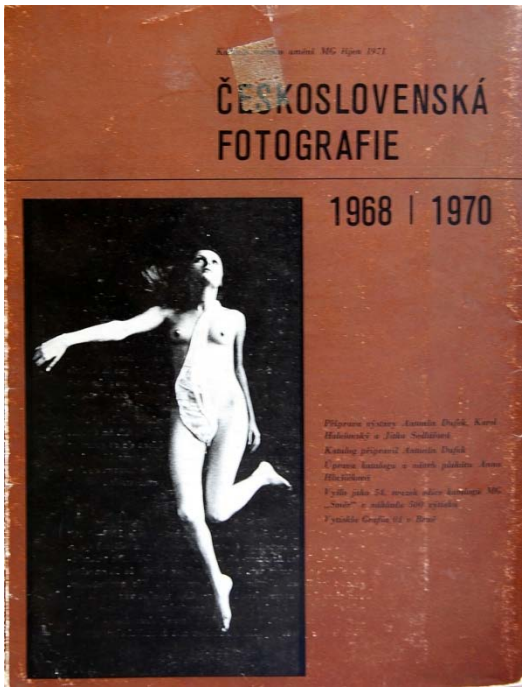

Zadní strana přebalu katalogu k výstavě Československá fotografie 1968–1970, foto na obálce Taras Kuščynskyj, Úsvit. Z archivu Moravské galerie.

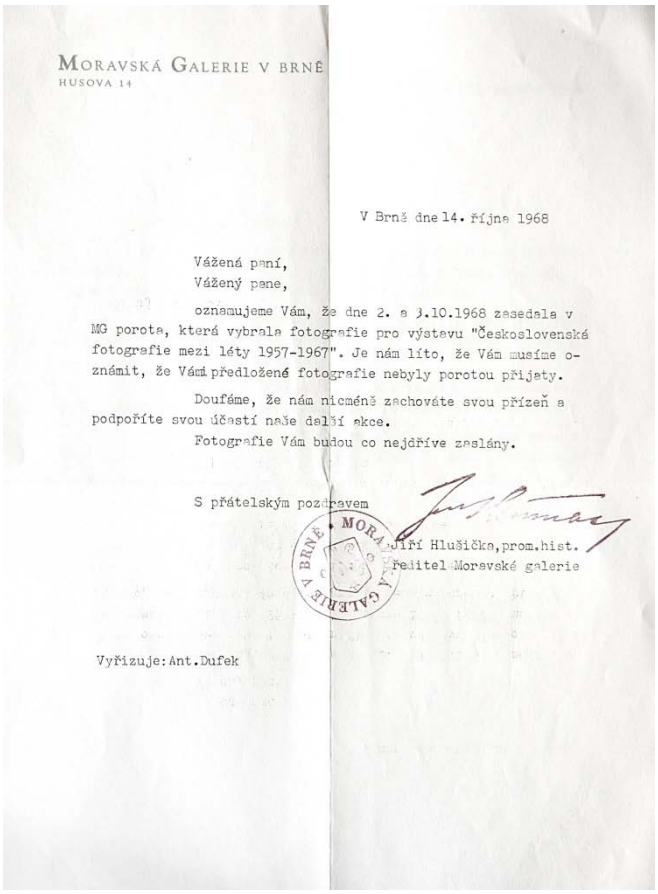

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
HUSOVA 14

V Brně dne 14. října 1968

Vážená paní,
Vážený pane,

oznamujeme Vám, že dne 2. a 3.10.1968 zasedala v MG porota, která vybrala fotografie pro výstavu "Československá fotografie mezi léty 1957-1967". Je nám líto, že Vám musíme oznámit, že Vámi předložené fotografie nebyly porotou přijaty.

Doufáme, že nám nicméně zachováte svou přízeň a podpoříte svou účastí naše další akce.

Fotografie Vám budou co nejdříve zaslány.

S přátelským pozdravem

Jiří Hlušička, prom.hist.
ředitel Moravské galerie

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ

Vyřizuje: Ant. Dufek

Dopis autorům o nepřijetí fotografií pro výstavu Současná československá fotografie z let 1957–1967, 14. 10. 1968. Z archivu Moravské galerie.

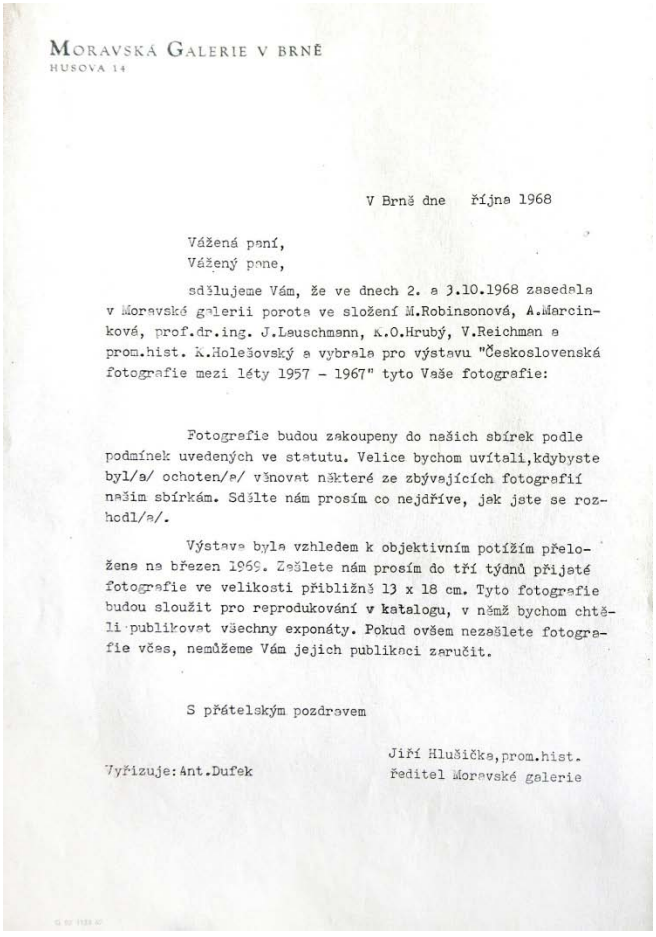

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
HUSOVA 14

V Brně dne října 1968

Vážená paní,
Vážený pane,

sdělujeme Vám, že ve dnech 2. a 3.10.1968 zasedala v Moravské galerii porota ve složení M.Robinsonová, A.Marcinkové, prof.dr.ing. J.Leuschmann, K.O.Hrubý, V.Reichman a prom.hist. K.Holešovský a vybrala pro výstavu "Československá fotografie mezi léty 1957 - 1967" tyto Vaše fotografie:

Fotografie budou zakoupeny do našich sbírek podle podmínek uvedených ve statutu. Velice bychom uvítali, kdybyste byl/a/ ochoten/a/ věnovat některé ze zbývajících fotografií našim sbírkám. Sdělte nám prosím co nejdříve, jak jste se rozhodl/a/.

Výstava byla vzhledem k objektivním potížím přeložena na březen 1969. Zašlete nám prosím do tří týdnů přijaté fotografie ve velikosti přibližně 13 x 18 cm. Tyto fotografie budou sloužit pro reprodukování v katalogu, v němž bychom chtěli publikovat všechny exponáty. Pokud ovšem nezašlete fotografie včas, nemůžeme Vám jejich publikaci zaručit.

S přátelským pozdravem

Jiří Hlušička, prom.hist.
ředitel Moravské galerie

Vyřizuje: Ant. Dufek

Dopis autorům o přijetí fotografií pro výstavu Současná československá fotografie z let 1957–1967 a zakoupení do sbírky Moravské galerie, říjen 1968. Z archivu Moravské galerie.

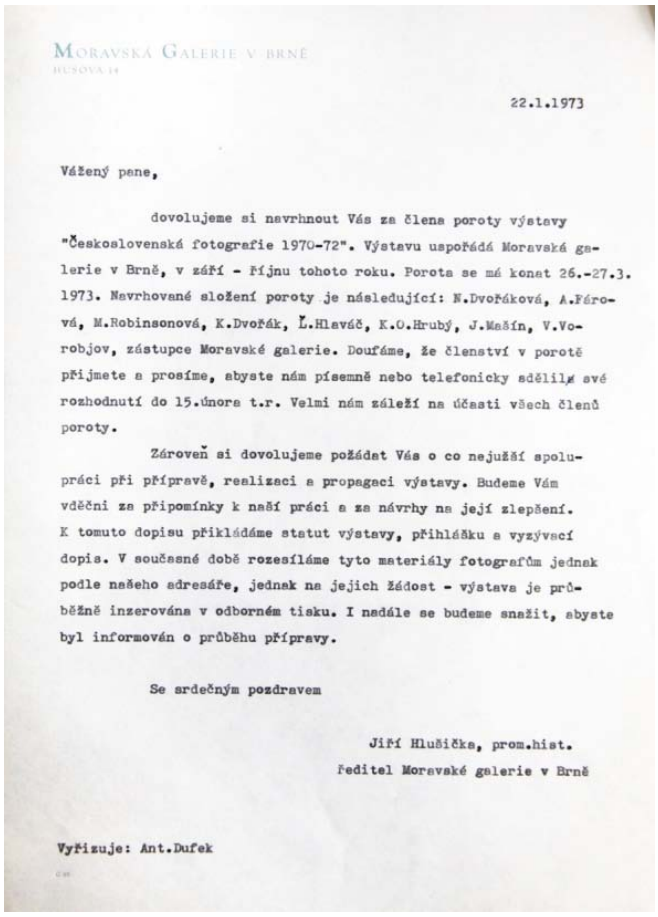

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
HUSOVA 14

22.1.1973

Vážený pane,

dovolujeme si navrhnout Vás za člena poroty výstavy "Československá fotografie 1970-72". Výstavu uspořádá Moravská galerie v Brně, v září - říjnu tohoto roku. Porota se má konat 26.-27.3. 1973. Navrhované složení poroty je následující: N.Dvořáková, A.Fárová, M.Robinsonová, K.Dvořák, Ľ.Hlaváč, K.O.Hrubý, J.Mašín, V.Vorobjov, zástupce Moravské galerie. Doufáme, že členství v porotě přijmete a prosíme, abyste nám písemně nebo telefonicky sdělili své rozhodnutí do 15.února t.r. Velmi nám záleží na účasti všech členů poroty.

Zároveň si dovolujeme požádat Vás o co nejužší spolupráci při přípravě, realizaci a propagaci výstavy. Budeme Vám vděčni za připomínky k naší práci a za návrhy na její zlepšení. K tomuto dopisu přikládáme statut výstavy, přihlášku a vyzývací dopis. V současné době rozesíláme tyto materiály fotografům jednak podle našeho adresáře, jednak na jejich žádost - výstava je průběžně inzerována v odborném tisku. I nadále se budeme snažit, abyste byl informován o průběhu přípravy.

Se srdečným pozdravem

Jiří Hlušička, prom.hist.
ředitel Moravské galerie v Brně

Vyřizuje: Ant.Dufek

Dopis pro navrhované členy poroty výstavy Československá fotografie 1970–1972, 22. 1. 1973. Z archivu Moravské galerie.

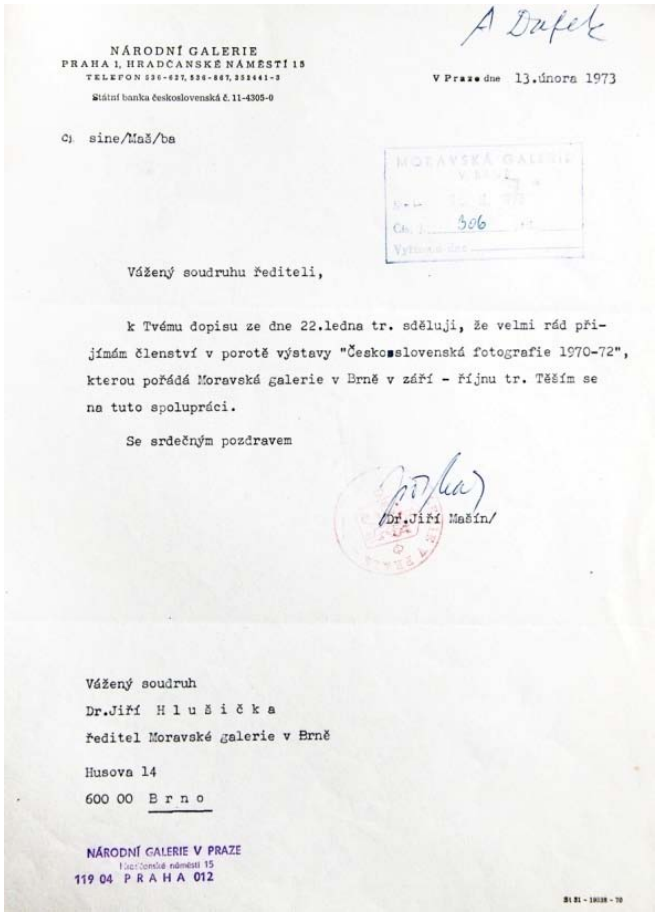

A Dufek

NÁRODNÍ GALERIE
PRAHA 1, HRADČANSKÉ NÁMĚSTÍ 15
TELEFON 536-627, 536-867, 353441-3
Státní banka československá č. 11-4305-0

V Praze dne 13.února 1973

Čj. sine/Maš/ba

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
Čís. j. 306

Vážený soudruhu řediteli,

k Tvému dopisu ze dne 22.ledna tr. sděluji, že velmi rád přijímám členství v porotě výstavy "Československá fotografie 1970-72", kterou pořádá Moravská galerie v Brně v září - říjnu tr. Těším se na tuto spolupráci.

Se srdečným pozdravem

/Dr.Jiří Mašín/

Vážený soudruh
Dr.Jiří H l u š i č k a
ředitel Moravské galerie v Brně
Husova 14
600 00 B r n o

NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE
Hradčanské náměstí 15
119 04 P R A H A 012

Dopis Jiřího Mašína o členství v porotě výstavy Československá fotografie 1970–1972, 13. 2. 1973. Z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy Československá fotografie, Brno 1971, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

Úvodní síň výstavy Československá fotografie, Brno 1973, na panelech fotografie Petra Balíčka, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy Československá fotografie, Brno 1973, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

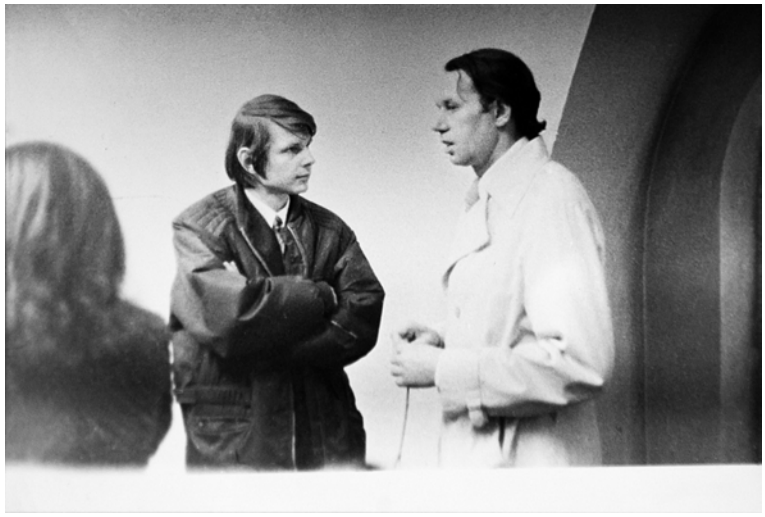

Antonín Dufek a Jan Svoboda v Domě Pánů z Kunštátu v Brně 1975, první souborná výstava Jana Svobody, foto z archivu A. Dufka.

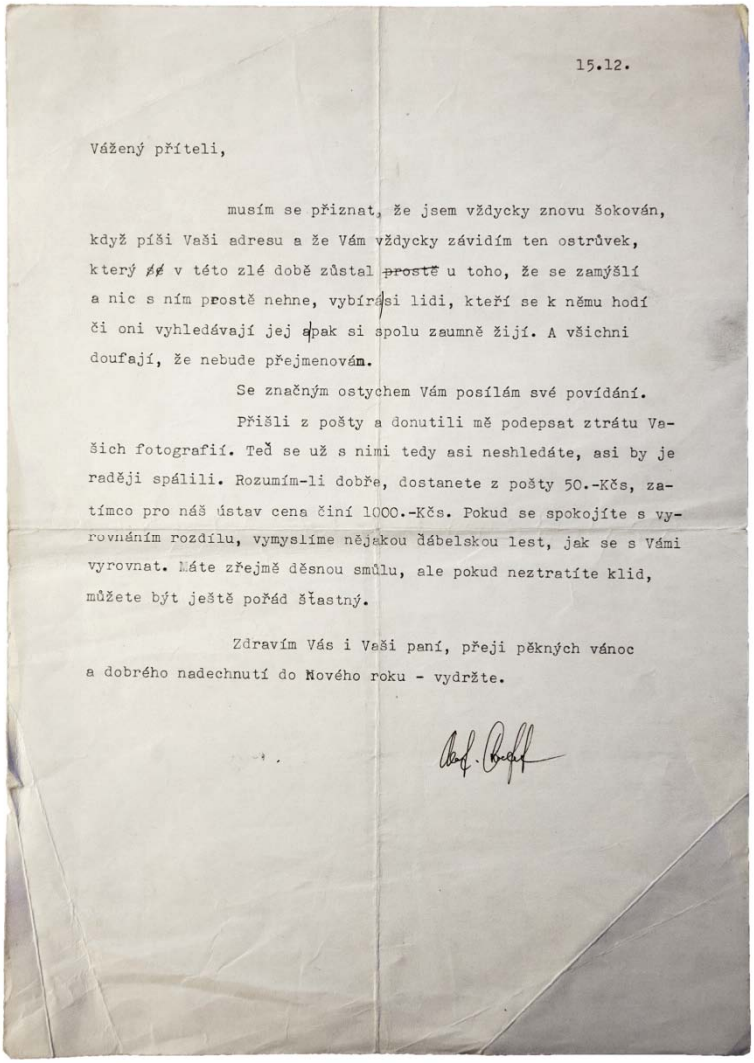

15.12.

Vážený příteli,

musím se přiznat, že jsem vždycky znovu šokován, když píši Vaši adresu a že Vám vždycky závidím ten ostrůvek, který ~~se~~ v této zlé době zůstal ~~prostě~~ u toho, že se zamýšlí a nic s ním prostě nehne, vybírá si lidi, kteří se k němu hodí či oni vyhledávají jej a pak si spolu zaumně žijí. A všichni doufají, že nebude přejmenován.

Se značným ostychem Vám posílám své povídání.

Přišli z pošty a donutili mě podepsat ztrátu Vašich fotografií. Teď se už s nimi tedy asi neshledáte, asi by je raději spálili. Rozumím-li dobře, dostanete z pošty 50.-Kčs, zatímco pro náš ústav cena činí 1000.-Kčs. Pokud se spokojíte s vyrovnáním rozdílu, vymyslíme nějakou ďábelskou lest, jak se s Vámi vyrovnat. Máte zřejmě děsnou smůlu, ale pokud neztratíte klid, můžete být ještě pořád šťastný.

Zdravím Vás i Vaši paní, přeji pěkných vánoc a dobrého nadechnutí do Nového roku - vydržte.

Dopis Antonína Dufka Janu Svobodovi, 15. 12. 1972. Z archivu Moravské galerie.

„Je-li skutečné dílo vždy něčím víc, než jen souhrnem hmotných výsledků tvorby, pak je tvorba Jana Svobody takovýmto dílem. Každá z jeho fotografií obsahuje svět, který je evidentně naším světem, ale zároveň je poznamenán autorským viděním. Osobitost stylu Jana Svobody je nápadná na první pohled. Autor podrobil možnosti fotografie důkladné analýze a dokázal nově zhodnotit snad všechny složky fotografického obrazu. Jsme zvyklí na to, že nám fotografie ukazuje obraz světa; fotografie Jana Svobody však kromě toho představují svět fotografického obrazu."[47]

Když Antonín Dufek v roce 1975 zahajuje těmito slovy první autorovu soubornou výstavu, byl Jan Svoboda již výraznou osobností progresivního českého umění.

Jan Svoboda byl fotografem filozofem. Jeho výtvarné dílo je ponořením se do podstaty předmětů, které obsahují reflexe životního stylu a života samého. K výstavě vychází katalog, v němž Dufek podrobně analyzuje Svobodovo dílo v určitých časových obdobích. Popisuje zde Svobodovu tvorbu, na kterou navazuje v roce 1994 výstavou věnovanou k jeho nedožitým 60. narozeninám (například krajina s Michelskou plynárnou z let 1957–1958, symbolické fotografie mušlí, kamenů a koulí, které Svoboda tvořil v letech 1962–1968, fotografie podle Josefa Sudka z let 1969 1970 1973, intimní linie Jana Svobody ve fotografiích pro H. B. z roku 1974). Druhou výstavu připravil spolu se svojí asistentkou Janou Teplou.

Dílo Jana Svobody je v současné době uloženo ve sbírce fotografie a v archívu Moravské galerie včetně korespondence Antonína Dufka s Janem Svobodou, ze které mnohdy lze jen těžko rozlišit, zda se jedná o text pracovní nebo soukromý. Přátelství Antonína Dufka s fotografem Janem Svobodou, jehož osobitý svět představ, krásy a ticha s jistou dávkou nostalgie a smutku přitahoval i mnoho dalších významných historiků umění (kromě Antonína Dufka to byli Anna Fárová, Jaroslav Anděl, Karel Srp, Zdeněk Kirschner, Daniela Mrázková, Petr Balajka, Tomáš Pospěch, Pavel Vančát a další), mělo pro formování Dufkových názorů na fotografii velký inspirativní vliv. Janu Svobodovi se věnuje Antonín Dufek celoživotně.

[47] Dufek, Antonín: *Jan Svoboda* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1975.

„Mnoho fotografií nese jasnou pečeť intimity, nevyjádřitelné významovosti, možná právě to dává dílu Jana Svobody skutečnou velikost.“[48]

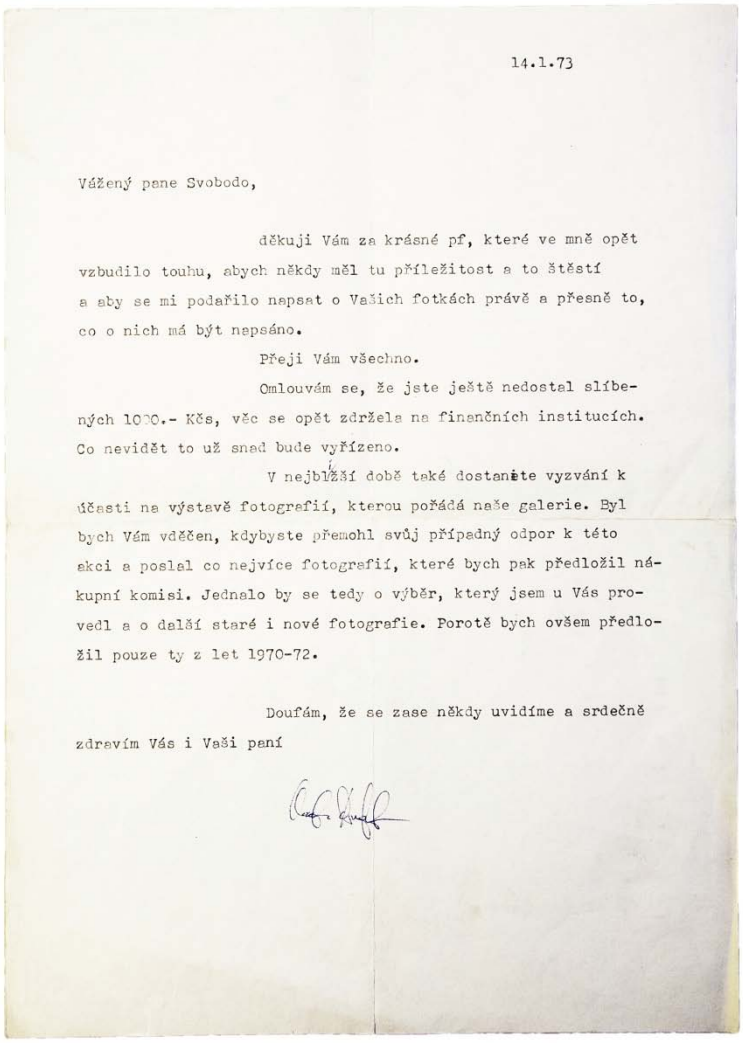

14.1.73

Vážený pane Svobodo,

děkuji Vám za krásné pf, které ve mně opět vzbudilo touhu, abych někdy měl tu příležitost a to štěstí a aby se mi podařilo napsat o Vašich fotkách právě a přesně to, co o nich má být napsáno.

Přeji Vám všechno.

Omlouvám se, že jste ještě nedostal slíbených 1000.- Kčs, věc se opět zdržela na finančních institucích. Co nevidět to už snad bude vyřízeno.

V nejbližší době také dostanete vyzvání k účasti na výstavě fotografií, kterou pořádá naše galerie. Byl bych Vám vděčen, kdybyste přemohl svůj případný odpor k této akci a poslal co nejvíce fotografií, které bych pak předložil nákupní komisi. Jednalo by se tedy o výběr, který jsem u Vás provedl a o další staré i nové fotografie. Porotě bych ovšem předložil pouze ty z let 1970-72.

Doufám, že se zase někdy uvidíme a srdečně zdravím Vás i Vaši paní

Dopis Antonína Dufka Janu Svobodovi, 14. 1. 1973. Z archivu Moravské galerie.

[48] Dufek, Antonín: *Jan Svoboda* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1975.

**Jan Svoboda,
foto z archivu
Moravské galerie.**

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ 27.4.73
HUSOVA 14

Ahoj Jane,

mluvil jsem s Valochem a řed. Pospíšilovou, kteří souhlasí s Tvojí koncepcí "knížky" Tvých fotek. T.zn., že bys dodal vše /vytištěný text ať už se štočky nebo bez nich + fotografie, vše 40x/ kromě obálky, kterou je prý bez obtíží možno realizovat zde.

Jakmile budeš vědět, kdo Ti bude psát text a kolik bude fotografií, dej mi vědět a Dům umění s Tebou uzavře smlouvu. Potřebuješ-li ještě něco vědět, ozvi se.

Kolegyně Jarka Novotná jede příští týden do Prahy, bude tam patrně víc než den takže by Ti přivezla toho Nováka z MPVU a pokud možno by ho zase vzala zpět do Brna. Jedná se prakticky o tu obálku.

Byl to požitek rozložit si doma Tvoje fotky. Líbily se i mé ženě a to už je co říct. Doufám, že to s nákupem nějak sfouknu, přestože jsem tak utahaný, tak se na to klání těším.

Ještě pořád jsem nedostal žádný honorář, ale snad se dočkám a pošlu Ti peníze za tu fotku.

Jsem jako vyždímaná houba a nezmohu se už ani na slovo. Moc se těším, že přijedeš.

Mám pocit, že se v této době necítíš právě nejlíp, a tak Ti držím palce. Buďme realisty, žádejme nemožné.

Měj se, Jane

Vocelka

**Dopis Antonína Dufka
Janu Svobodovi, 27. 4. 1973.
Z archivu Moravské galerie.**

Jen vzácně se najde ten, kdo by neznal nějakou fotografii od Josefa Sudka (1896–1976), který stejně jako František Drtikol a Jaromír Funke patří k nejznámějším osobnostem české fotografie v kontextu světovém. Těžko si tedy jen představit, že by jeho práci nevěnoval svou pozornost kurátor v Moravské galerii. Za Josefem Sudkem podniká Antonín Dufek časté cesty do Prahy, navštěvuje jej doma i v jeho ateliéru.

„Josef Sudek patří k těm nemnoha autentickým osobnostem, které obohacují již svou přítomností."[49]

Souborná výstava, kterou Antonín Dufek poprvé v Moravské galerii tomuto autorovi připravil, byla v dubnu roku 1976 a nesla jméno čistě „Josef Sudek." V katalogu, který k výstavě vychází, Antonín Dufek děkuje Josefovi Sudkovi a za podnětné připomínky, rady a příspěvky k výstavě Jaroslavu Andělovi, Josefu Ehmovi, Anně Fárové, Anně Funkové, Ireně Hontyové, Václavu Chocholovi, Lubomíru Linhartovi, Miloni Novotnému, Josefu Proškovi, Janu Řezáčovi, rodině arch. Rothmayera, Adolfu Schneebergerovi, Vladislavu Scholzovi a Janu Svobodovi.

„V díle Josefa Sudka se světlo stává tématem obdobně jako v malbách Josefa Šímy, vroucnost Sudkova pohledu může připomenout např. hudbu Leoše Janáčka nebo obrazy Jana Zrzavého. Tyto a další podobné vztahy mají svou důležitost. Naznačují, že tvorba patří k oné tradici české kultury, která – respektujíc životní pravdivost – odhaluje emotivitu skutečnosti."[50]

Výtvarné řešení celé výstavy, katalogu, plakátu a pozvánky bylo v rukou Emila Zavadila, se kterým Antonín Dufek často na výstavách spolupracoval, a jehož architektonická řešení výstav byla vždy velmi nápaditá a moderní.

Setkání se Sudkem byla pro Dufka inspirujícími a obohacujícími.

Josefu Sudkovi se Antonín Dufek věnuje i v letech pozdějších, ale již bez Sudkovy přítomnosti. V roce 1976 15. září Josef Sudek navždy opouští tento svět a zůstává přítomen jen svým dílem, publikovanými rozhovory, publikacemi a texty, jež mu jsou věnovány. V letech 1997, 2001, 2007 Antonín Dufek připravuje Josefu Sudkovi výstavy souborné (Tichý heretik Josef Sudek, Josef Sudek – Fotografie z let 1940–1970, Josef Sudek neznámý – Salonní

[49] Dufek, Antonín: *Josef Sudek* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1976, nestr.
[50] Dufek, Antonín: *Josef Sudek* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1976, nestr.

fotografie 1918–1942)[51] a věnuje se i textům k publikacím a výstavám tematicky zaměřeným (Josef Sudek – Smutná krajina, Josef Sudek – Prales Mionší).[52] Oba poslední tituly jsou prvními publikacemi Sudkových souborů z Mostecka a z beskydského pralesa.

„Teď vyvolávám to, co jsem fotil tak před půl rokem. Když jsem byl mladý, tak jsem chtěl mít všechno vyvolané ještě, než jsem to nafotil. Dnes je to něco jiného. Chci si ušetřit zklamání. Ono to na fotografii nikdy nevypadá přesně tak, jak jsem si představoval. Za půl roku už dost dobře nevím, jak jsem si to představoval, a najdu tam třeba zase něco jiného.“[53]

Instalace výstavy Josef Sudek, Souborná výstava fotografického díla, Moravská galerie v Brně 1976, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

[51] Dufek, Antonín: *Josef Sudek ze sbírek Moravské galerie* [katalog výstavy]. Oblastní galerie Vysočiny, Jihlava 1997.
Dufek, Antonín: *Josef Sudek fotografie 1940–1970* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 2001.
Dufek, Antonín: *Josef Sudek neznámý – Salonní fotografie 1918–1942* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 2007.

[52] Dufek, Antonín: *Josef Sudek, Smutná krajina / Sad Lanscape / Traurige Landschaft* [katalog výstavy]. Galerie výtvarného umění Litoměřice 1999, 2. vyd. Praha 2004.
Dufek, Antonín; Helbich, Petr; Vrška, Tomáš; Fárová, Anna; Moucha, Josef: *Josef Sudek, Prales Mionší.* Nakladatelství Torst, Praha 2009.

[53] Dufek, Antonín: *Josef Sudek* [katalog výstavy]. Z interview s Josefem Sudkem (Květy 14. 9. 1968) Moravská galerie, Brno 1976, nestr.

Instalace výstavy Josef Sudek, Souborná výstava fotografického díla, Moravská galerie v Brně 1976, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy Josef Sudek, Souborná výstava fotografického díla, Moravská galerie v Brně 1976, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy Josef Sudek, Souborná výstava fotografického díla, Moravská galerie v Brně 1976, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

**Instalace výstavy,
Tichý heretik Josef Sudek,
Moravská galerie v Brně 1996.
Foto z archivu
Moravské galerie.**

**Instalace výstavy,
Tichý heretik Josef Sudek,
Moravská galerie v Brně 1996.
Foto z archivu
Moravské galerie.**

**Antonín Dufek a Anna Fárová
pod plakáty Jindřicha Štreita
v předsálí výstavy
Tichý heretik Josef Sudek,
Moravská galerie v Brně 1996,
foto Jindřich Štreit.**

Fotograf Adolf Schneeberger (1897–1977) patří vedle slavnějších jmen Jaromíra Funkeho a Josefa Sudka do historie naší fotografie mezi dvěma světovými válkami. V roce 1977 Antonín Dufek připravuje Schneebergerovu první výstavu autora, jehož dílo je v té době prakticky neznámé. Fotografie Adolfa Schneebergera byly vystaveny v Kabinetu fotografie Jaromíra Funka roku 1977 ještě ve spolupráci s autorem. Podobně jako tomu bylo u Josefa Sudka, 15. prosince téhož roku Adolf Schneeberger umírá.

„Jeho dílo z dvacátých a třicátých let je stejně závažné jak role, kterou sehrál v dnes již historických událostech boje za moderní fotografii.“[54]

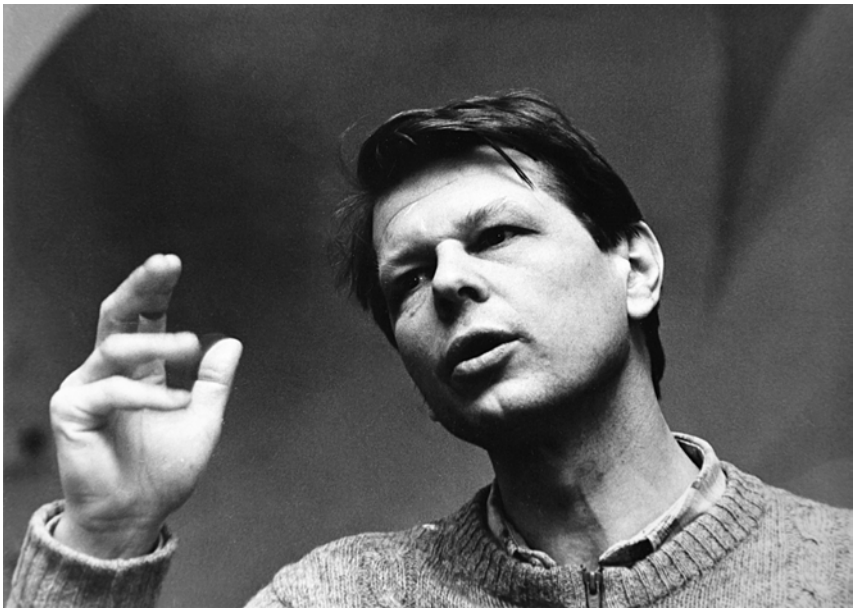

Antonín Dufek,
foto Fotografische Sammlung,
Museum Folkwang, Essen 1990,
z archivu A. Dufka.

[54] Dufek, Antonín: *Adolf Schneeberger* [katalog výstavy]. Dům pánů z Kunštátu, Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Brno 1977.

Každá cesta poskytuje svá setkání a příhody. Ať už člověk ve svém životě dělá cokoli, cílevědomě vede svůj život a často o něm přemýšlí, plánuje daleko dopředu a ohlíží se nazpět anebo si životem bezstarostně klouže a zajímá se jen o přítomný den, potkává na ní lidi, kteří se nám zaryjí do podvědomí svými činy, jiné jen bez povšimnutí míjí.[55]

Při svých návštěvách za fotografem Janem Svobodou se Antonín Dufek seznamuje s čerstvým absolventem fotografie na FAMU a dějin umění na Univerzitě Karlově v Praze Jaroslavem Andělem. Z jejich spolupráce vznikly historické výstavy Čaro nechceného vo fotografii 1860–1920 (1976), Kouzlo staré fotografie (1978, asi 1300 exponátů) a podobně objevná výstava Česká fotografie 1918–1938 (1981, 700 exponátů), která byla v redukované podobě reprizována v Praze, Essenu, Frankfurtu nad Mohanem, Vídni a Lodži. „*Jaroslav Anděl měl vše, co mně chybělo. On měl takové to konceptuální myšlení. Ty věci, co jsme spolu dělali, patří k těm nejlepším. A myslím, že si i udržují nějaké místo ve světě. Jarda byl za Svobodou a ten pochopil, že Anděl je dobrý, a tak nás spolu seznámil. Sešli jsme se v nějaké kavárně, někde nedaleko FAMU a začali jsme hned společně domlouvat nějaké projekty. První, co jsme spolu dělali, bylo Čaro nechceného vo fotografii minulého století. Ľudovít Hlaváč měl v kině Pohraničník na náměstí SNP v Bratislavě výstavní místnost pro fotografii a tam si dělal vyloženě, co chtěl. No a my jsme mu nabídli výstavu. Ta naše spolupráce byla právě bezvadná. To Čaro jsme skutečně vymýšleli a psali s Jardou do hromady. Byla tam čtyři témata, která jsme si rozdělili, každý si vzal dvě a pak já jsem to přeformuloval po něm a on zase po mně. To bylo opravdu kolektivní dílo, pak už k tomu nikdy bohužel nedošlo. Každý jsme psali ten svůj text. Jarda měl teoretickou část, později film, a já měl zase tu historii.*“

Ve výstavních prostorech Kabinetu fotografie Jaromíra Funka v roce 1978 představují výstavu Strom, ve které se zaměřují na fotografie stromů. Pravděpodobně byli inspirováni fotografiemi Josefa Sudka, jehož práce jsou na výstavě také nejpočetněji zastoupeny. Jaroslav Anděl ve svém textu píše: „Jen ve vztahu k lidské imaginaci je možné pochopit skrytou výzvu, kterou

[55] Říčan, Pavel: *Cesta životem.* Nakladatelství Portál Praha 2006, str. 13.

obsahují všechny vystavené fotografie – výzvu, jež nám říká, že strom je pro člověka velkou a nenahraditelnou hodnotou."[56]

Vedle Josefa Sudka byli na výstavě zastoupeni například Vojtěch Preissig, Vladimír Jindřich Bufka, Adolf Schneeberger, Vladislav Scholz, Eugen Wiškovský, Miroslav Hák, Vilém Reichmann, Petr Štembera, autorská dvojice Bartoš – Thurzo, Dalibor Chatrný, Dezider Tóth, Jan Steklík, Vladimír Ambroz a mnoho dalších. Podle svědectví J. Kysely Josef Sudek říká o stromech: „Ono je to vlastně velké drama. Dívejte se, milý pane, jak se derou ke světlu, jak hledají vzduch, proto jsou tak křivé. Bojují o život."[57]

Společně s Jaroslavem Andělem se pouštějí hned do další výstavy. V listopadu téhož roku představují fotografie z 19. století. Hlavní motivací pro uspořádání této výstavy byla skutečnost, že fotografii 19. století do té doby nebyla věnována dostatečná odborná pozornost.

„Výstava Kouzlo staré fotografie je po dlouhé době první příležitostí seznámit veřejnost v širším rozsahu s fotografií 19. století, jak je zastoupena ve sbírce Moravské galerie."[58] Autoři výstavy řeší problematiku hodnocení proměn fotografického obrazu 19. století, rozlišují nejvýraznější proudy a naznačují jejich vzájemný vztah s jednotným výkladem, v němž by se poznání sešlo s hodnocením, studijní zájem s diváckým zážitkem.[59]

Celou koncepci výstavy připravili Jaroslav Anděl a Antonín Dufek s pomocí Pavla Scheuflera při sestavování seznamu vystavených fotografií. Na textu do katalogu se podílejí společně, a jak Antonín Dufek vzpomíná „…*byla to taková jedinečná konstelace*." Období popisují nejen v jeho historickém vývoji, ale sledují také proměnu fotografického obrazu (zdůraznění jedinečnosti, na kterém se pravděpodobně podílela šlechta, uvyklá neustálé pozornosti svým obrazům v zrcadlech),[60] a problémy spojené s technikou, popisováním zadních stran a adjustací fotografií. Při instalaci výstavy opět spolupracují s nápaditým výstavním architektem Emilem Zavadilem, který projevil velkýcit pro nezvyklý materiál.

---

[56] Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav: *Strom* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1978.
[57] Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav: *Strom* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1978.
[58] Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav; Scheufler, Pavel: *Kouzlo staré fotografie* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1978.
[59] Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav; Scheufler, Pavel: *Kouzlo staré fotografie* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1978.
[60] Pozornosti svým obrazů vídáme i v našem 21. století u tzv. Selfie, fotografického autoportrétu, pořízeného z ruky za pomocí digitálního fotoaparátu či chytrého telefonu.

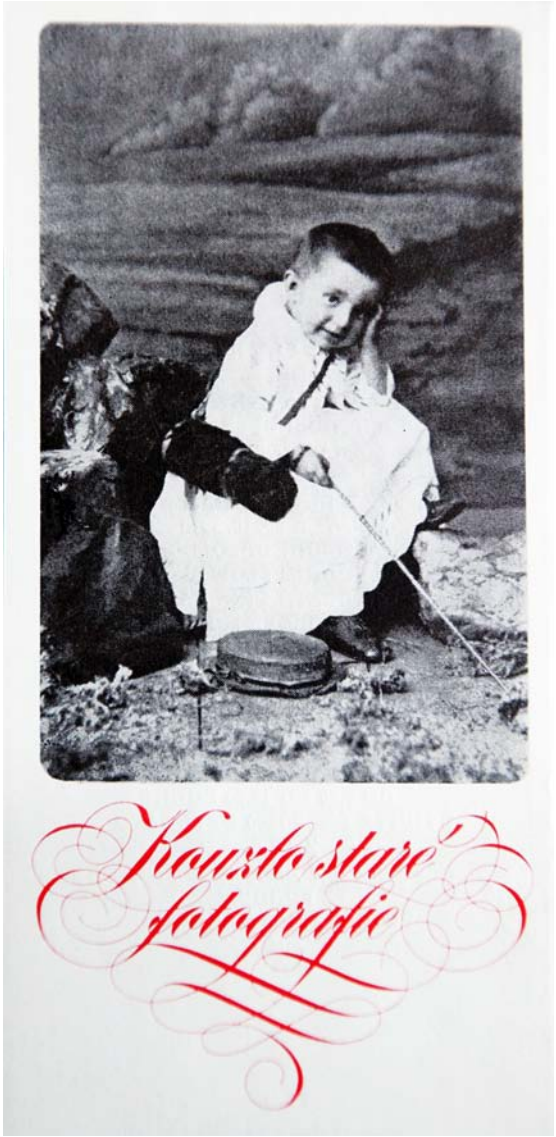

Pozvánka k výstavě
Kouzlo staré fotografie.
Z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy,
Kouzlo staré fotografie,
Moravská galerie v Brně 1978,
design výstavy Emil Zavadil.
Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy,
Kouzlo staré fotografie,
Moravská galerie v Brně 1978,
design výstavy Emil Zavadil.
Foto z archivu Moravské galerie.

Výstřižek z novin z roku 1978
s příspěvkem od Jindřicha Štreita
k výstavě Kouzlo staré fotografie.
Z archivu Moravské galerie.

Vpřed, týdeník OVKSČ a ONV v Bruntále
roč. 19, č. 51-2, 22. 12. 78

Okresní kulturní středisko v Bruntále, oddělení zájmové umělecké činnosti — foto, za podpory ONV — odboru kultury, uspořádalo dne 25. listopadu 1978 tematický zájezd do Brna na výstavu „Kouzlo staré fotografie". Zájem byl veliký a zájezdu se zúčastnilo více než 40 fotografů z celého okresu. Odborný výklad podal dr. Antonín Dufek, známý teoretik v oboru fotografie.

Při zpáteční cestě byla ještě zastávka v Olomouci, kde fotografové navštívili 5. národní výstavu fotografie.

Zájezd byl užitečný také tím, že se mohli fotografové navzájem seznámit a navázat kontakty.

Jindřich Štreit

Antonín Dufek, Jaroslav Anděl a Nina Dvořáková na tiskové konferenci v Domě umění, Brno 1978, foto z archivu A. Dufka.

Výstavou Kouzlo staré fotografie v roce 1978 bylo započato zveřejňování sbírkového fondu z určitého časového období. To následovalo v roce 1981 představením tvorby z let mezi dvěma světovými válkami Česká fotografie 1918–1938. Tomuto období byla u nás věnována jen malá pozornost. Avantgarda, která se manifestovala v celém kulturním dění své doby, byla u nás mnohem méně známá, než fotografie amatérská šedesátých a sedmdesátých let. Uvedená výstava však nebyla přehlídkou jednotlivých autorů České fotografie z let 1918–1938, jak by se mohla spousta lidí domnívat, ale uměleckohistorickým pojednáním české fotografie.

Výstavu připravil Antonín Dufek, na textech do katalogu k výstavě (který je v současné době velmi vzácný) spolupracoval s Jaroslavem Andělem (fotografie a filmová avantgarda) a Františkem Šmejkalem (Obrazové básně). Na výstavu byla shromažďována díla nejen z Moravské galerie, ale byla zapůjčena z mnoha institucí a od soukromých sběratelů. Instalace výstavy, plakát a katalog to byly dílem Emila Zavadila.

V katalogu k výstavě Antonín Dufek začíná vstupním úvodem, kde popisuje záměr a celkovou problematiku. Následuje historický přehled, pokračuje periodizací a klasifikací české meziválečné fotografie. Tvorbu meziválečné

fotografie sleduje od piktorialismu, přes polohy konstruktivistické a funkcionalistické kultury dvacátých a třicátých let, až k tvorbě spadající do oblasti surrealismu.

Antonín Dufek s Jaroslavem Andělem a Františkem Šmejkalem kladli „…důraz na funkční proměny celého spektra fotografických projevů, na postavení fotografie v systému vizuální komunikace, na širší kulturní souvislosti a především na vymezení slohových proudů a jejich časových proměn.“[61] Antonín Dufek spolu s kolegy se touto výstavou snažil ukázat, že její mnohé principy přetrvávají dodnes. Vždyť v období 1918–1938 vznikalo velké množství různých avantgardních směrů, proudů a hnutí, které se odrazily takřka ve všech uměleckých oblastech (abstrakce, funkcionalismus, dadismus, surrealismus, konstruktivismus).

„V evropském rámci zaujímá česká fotografie specifické místo. Boj proti piktorialismu ve spojení s rozvíjením specifických možností fotogenického zobrazování (purismus) je jedinečný současností, masovostí a důsledností. Stejně pohotový je na konci dvacátých let a začátku třicátých let příklon k funkcionalismu, surrealismu, sociálně angažované fotografii a ke k sdělné moderní fotografii ilustračního charakteru pro obrazové časopisy. Rovněž podíl fotografie na levicovém avantgardním hnutí třicátých let je v českých zemích mimořádně silný.“[62]

Výstava přinesla nová hlediska na vývoj moderní kultury, které jsou nezbytné pro pochopení fotografie ve vztahu s vývojem techniky v souvislostech amatérské a profesionální umělecké tvorby a ve spojitosti sociální skutečnosti a uměleckého dění. Přes všechno, co autor v úvodu katalogu vysvětluje: „Výstava sama se ovšem nemohla vyhnout určitým omezením, počínaje nedostačujícím výstavním prostorem a konče mezerami ve sbírkových fondech našich institucí“, je výstava Česká fotografie 1918–1938, kterou Antonín Dufek spolu s Jaroslavem Andělem a Františkem Šmejkalem realizovali, historickým počinem.

Výstavou byly znovuobjeveny avantgardní fotoskupiny f5 (f3, f4) a Fotolinie, poprvé zde byla představena celá řada autorů avantgardní, sociální, reklamní, časopisecké, novinové a užité fotografie. Počet osobností české fotografie tohoto období se mnohanásobně zvětšil.

---

[61] Dufek, Antonín: *Česká fotografie 1918–1938* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1981.

[62] Dufek, Antonín: *Česká fotografie 1918–1938* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1981.

Výstava Česká fotografie 1918–1938 byla reprízována rok po uvedení v Uměleckoprůmyslovém muzeum v Praze (1982) s nově koncipovaným katalogem – antologií textů, v roce 1984 (Tschechische Fotografie 1918–1938) ve spolupráci Ute Eskildsen[63] v Museum Folkwang v Essenu, v Kunstverein ve Frankfurtu nad Mohanem, v roce 1985 ve Vídni v Museum moderner Kunst a v Muzeum sztuki Lódz (Czeska fotografia 1918–1938) ve spolupráci s Urszulou Czartoryskou.[64]

Pozvánka k výstavě Česká fotografie 1918–1938.
Z archivu Moravské galerie.

[63] Ute Eskildsen (1947), do roku 2012 vedoucí fotografické sbírky a kurátorka Museum Folkwang v Essenu.
[64] Urszula Czartoryska (1934–1998), polská historička umění, v letech 1977–1998 pracovala jako vedoucí katedry fotografie a výtvarných technik v Muzeu umění v Lodži.

„Je zajímavé, jak brzy vyvanula novost postupů nové fotografie. Zevšedněly detaily a podrobné popisy hmotných textur, nezvyklé pohledy a fotomontáže. Krásné a slavné „nové" fotografie vznikaly v největším množství…"[65]

Predispozice Dufkova zájmu o avantgardu je viditelná i v následujících letech. V roce 1989 v Moravské galerii byla vystavena díla fotografů, Ladislav E. Berka, Alexander Hackenschmied a Jiří Lehovec, tři autoři, kteří jsou nazýváni jako Aventinské trio. Výstava byla uvedena spolu s výstavou Stopadesát fotografií v rámci oslav k 150. výročí fotografie. Antonín Dufek v katalogu k výstavě uvádí: „Společně tito tři autoři debutovali jako fotografové na výstavě Nová fotografie v Aventinské mansardě a snad proto získali v pozdější době přízvisko Aventinská trojka nebo Aventiské trio."[66]

Dufkovým objevem byla právě tato zapomenutá výstava Nová fotografie v Aventinské mansardě z roku 1930, která se do kontextu dějin české fotografie opět dostala až v roce 1981 již zmiňovanou výstavou Česká fotografie 1918–1938, kde však byla uvedena ještě pod názvem Moderní fotografie, tak jak o ní bylo psáno v dobových dokumentech. K správnému pojmenování Nová fotografie tedy došlo při pořádání této výstavy, neboť byla objevena původní pozvánka na výstavu. Antonín Dufek na výstavě představil tvorbu těchto tří fotografů a poprvé také termín Nová fotografie.

„Název „nová fotografie" se používal v Německu. Populárním shrnutím moderních principů a námětů byla kniha Wernera Gräffa – Es kommt der neue Fotograf (1929). Byla to kniha zaměřená na vyvracení všech návodů, předpisů a pouček. Bourala staré modly piktorialistické fotografie a namísto nich chtěla postavit jen jednu novou: svobodu racionálně motivované volby, přinášející požadovaný efekt a plnící určitou funkci. Pak je vše dovoleno."[67]

[65] Dufek, Antonín: *Aventinské trio* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1989.
[66] Dufek, Antonín: *Aventinské trio* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1989.
[67] Dufek, Antonín: *Aventinské trio* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1989.

**Instalace výstavy,
Česká fotografie 1918–1938,
Moravská galerie v Brně 1981,
design výstavy Emil Zavadil.
Foto z archivu Moravské galerie.**

Instalace výstavy,
Česká fotografie 1918–1938,
Moravská galerie v Brně 1981,
design Emil Zavadil.
Foto z archivu Moravské galerie.

JIHOMORAVSKÝ KRAJSKÝ NÁRODNÍ VÝBOR
tř. Obránců míru 8 • 601 56 BRNO
odbor kultury

MORAVSKÁ GALERIE V BRNĚ
Došlo: - 7. II. 1985
Čís. j. 240/85 příl.
Vyřízeno dne

Ministerstvo kultury ČSR
VI. odbor
Maltézské nám
PRAHA-Malá Strana

Na vědomí :
Moravské galerie
Husova 14
Brno

Váš dopis značky / ze dne	Naše značka	Vyřizuje / linka	V Brně dne
	365/85	Dr. Karasová	31.1.1985

Věc : zápůjčky Moravské galerie do zahraničí

Vážení soudruzi,

Žádáme Vás o schválení zapůjčení sbírkových předmětů Moravské galerie do zahraničí - Velké Británie .
Jedná se o sbírky uvedené v příloze, které mají být součástí výstavy současné československé fotografie ve Photographers´Gallery v Londýně v době od 23.5.1985.
Za kladné vyřízení v co nejkratší lhůtě předem děkujeme.

Se soudružským pozdravem

601 56 Brno 1
Karel D v o ř á k
vedoucí odboru kultury JmKNV

Příloha : seznam fotografií - sbírek

Telefon 217 | IČO 094951 | Dálnopis 62270

Dopis od vedoucího odboru kultury JmKNV Karla Dvořáka k zápůjčce sbírky fotografií Moravské galerie v Brně do zahraničí, 31. 1. 1985.
Z archivu Moravské galerie.

Zahájení výstavy Tschechische Fotografie 1918–1938, Museum Folkwang Essen 28. 1. 1984, mluví Ute Eskildsen, foto z archivu A. Dufka.

Jaroslav Anděl a Antonín Dufek, v New Yorku 1990, foto Jindřich Štreit.

Vladimír Birgus, Ján Šmok, Petr Tausk a Antonín Dufek simultánně předčítají různé texty (každý z nich jiný text) na zahájení výstavy Jiřího Hankeho Otisky generace ve výstavní síni Fotochemy v Praze, 28. 1. 1987. Foto z TV zpráv Jiří Hanke, z archivu A. Dufka.

Fotografie „dokumentární" prošla od doby svého vzniku snad největší proměnou ze všech fotografických oblastí. Je tady dokument s tradičním pojetím, s jasně čitelnou kompozicí, dokument sociální, psychologický, portrétní a inscenovaný, subjektivní a současně tak zvaný nový dokument 21. století, konceptuální. Koncem šedesátých a začátkem sedmdesátých let nastupuje fotografická generace, která se zaujetím zkoumá životní styl společnosti a fotografie je jejich prostředkem vizuální komunikace. Nejvýraznější osobnosti tohoto období jsou fotografové Josef Koudelka, Markéta Luskačová, Vojta Dukát, Ivo Gil, Pavel Štecha, Viktor Kolář, Ivo Loos, Jaroslav Kučera, Iren Stehli, František Dostál a další. V osmdesátých letech jsou to pak Dana Kyndrová, Zdeněk Lhoták, Jaroslav Bárta, Bohdan Holomíček, Jiří Hanke, Jindřich Štreit, Bořek Sousedík, Štěpán Grygar, Josef Moucha, Libuše Jarcovjáková, Milan Pitlach a mnoho jiných.

Vznikají také skupiny fotografů, kteří společnou autorskou spoluprací realizují různé projekty přesahující možnosti jedince. Například na dokumentaci pražské čtvrti Žižkov se podílí skupina fotografů Iren Stehli, Pavel Štecha, Jaroslav Bárta, Dana Kyndrová, Dušan Šimánek a jiní. V roce 1977 vzniká sdružení Dokument, které je v tehdejším Československu prvním takovým dokumentárním sdružením u nás. Jeho členy byli Vladimír Birgus, Petr Klimpl a Josef Pokorný. Text do katalogu skupině napsal Antonín Dufek a jejich první výstavu v roce 1979 zahájil. Spolupráce s těmito členy pak probíhala i v následujících letech. Nejznámější jsou asi společné práce s Vladimírem Birgusem. V roce 1993 vydávají spolu s Petrem Balajkou, Ľudovítem Hlaváčem, Martinem Hruškou, Pavlem Scheuflerem a Ladislavem Šolcem „Encyklopedii českých a slovenských fotografů. V roce 1999 v nakladatelství KANT Vladimír Birgus vydává publikaci Česká fotografická avantgarda 1918–1948, kde Antonín Dufek publikuje texty Abstraktní a nefigurativní tendence, Surrealistická fotografie.[68]

Ke skupině Dokument se Antonín Dufek vrací v roce 1988. Téměř po deseti letech tak veřejnost může vidět, jak se tvorba těchto členů proměnila. Zatímco začátky autorů této skupiny byly spjaty s vlnou sociálně dokumentární fotografie, na této výstavě se představili individuálnějším výrazem a subjektivními pohledy na současný život. K výstavě vyšel katalog s textem Antonína Dufka.[69]

Vladimír Birgus a Antonín Dufek na zahájení výstavy skupiny Dokument, Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna 1979. Foto Irena Armutidisová, z archivu A. Dufka.

[68] Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan: *Česká fotografická avantgarda 1918–1948*. Nakladatelství KANT, Praha 1999.

[69] Dufek, Antonín: *Dokument* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna, 1988.

Antonín Dufek se věnuje také jednotlivým autorům své doby Miroslavu Myškovi, Vladimíru Židlickému, Miroslavu Machotkovi, Bohdanu Holomíčkovi, Bořkovi Sousedíkovi, Františku Dostálovi, Štěpánu Grygarovi a mnoha dalším. S fotografy se pravidelně scházel, pořádal jim výstavy, zajímal se o jejich dílo, psal jim text do katalogů, které vycházely k výstavám.

„Miroslav Myška není žádný zuřivý reportér, cvakající nepřetržitě spouští a spoléhající na štěstí a náhodu. Nesoustřeďuje se ani na pomíjivé situace a vztahy ve smyslu Cartier-Bressonovy teorie rozhodujícího okamžiku. Zato má smysl pro výtvarné aspekty reportážní fotografie a pro její dokumentární hodnoty."[70]

„Vladimír Židlický jako první u nás intenzivně využil zejména dvou technických a výtvarných postupů: manuálních zásahů do negativů (škrabání, šrafování, kresba) a kombinací fotografie kresby se světlem (světelný zdroj se pohybuje v průběhu expozice v zorném poli objektivu)."[71]

„Nová vlna zájmu o městskou krajinu s její periferií trvá asi deset let. Lze v ní rozeznat několik proudů, z nichž některé rozvíjejí tradici fotografie 30. a 40. let, jiné se vracejí k objektům minulosti. K inovacím poslední vlny zájmu o městské prostředí patří retrospektivní orientace a zájem o ekologickou problematiku, ale také zaměření na význam elementů, z nichž se skládá umělý svět lidských výtvorů. K poslednímu trendu patří Miroslav Machotka. Je jedním z mála autorů, kteří se u nás už několik let věnují této náročné a neefektní práci, z ostatních jmenujme alespoň Emilu Medkovou, Marii Kratochvílovou, Aloise Nožičku, Jaroslava Bártu".[72]
„Setkání s fotografem Miroslavem Machotkou patřila v letech totalitních k těm nejpříjemnějším."[73]

[70] Dufek, Antonín: *Miroslav Myška. Fotografie z Balkánu* [katalog výstavy]. Galerie mladých MDKO, Brno 1977.
[71] Dufek, Antonín: *Vladimír Židlický. Fotografie* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1985.
[72] Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka. Fotografie* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna, Brno 1979.
[73] Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka. Fotografie* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna, Brno 1979.

„Když se řekne Bohdan Holomíček, vybaví se nejspíš kupa fotografií na laciném papíru Dokument, formátu A4 s bílými okraji, dole obvykle popsanými autorovými komentáři k snímkům…Cvakání jeho spouště je jakýmsi akcelerátorem, připomínkou ubíhajícího času, ceny okamžiku. Často se stává, že se nad Holomíčkovými snímky vznáší nostalgie chvil, které se už nevrátí. S Fotografiemi se vrací určitost. Bylo to tak a ne jinak. Kamera neprodukuje prožitek, zato je však v zásadě přesnější než vzpomínka.“[74]

„Princip výstavby snímků Štěpána Grygara jsou relativně dobře postižitelné, o to hůře se však slovy vyjadřuje, o čem vlastně tyto snímky jsou. Je zřejmé, že skutečnost v nich neexistuje jen ve vztazích, nemá neměnnou podobu a význam, je do značné míry závislá na tom, jak je vnímána. Proto může fotografie podat zřetelnou výpověď o svém autorovi, o dnešku, o prožívání dneška. Tlumočí senzibilitu člověka osmdesátých let dvacátého století. Jeho vědomí skutečnosti, na níž závisí on sám a naopak. Jeho hledání sebe sama v prostorách, k nimž se vztahují struktury jeho obrazů.“[75]

„…v polovině 70. let začal František Dostál své práce skládat do přesně zacílených souborů a ty se od nedávna stávají neméně známými, než jeho jednotlivé vtípky. Jejich dokumentární hodnota je již dnes velmi zřetelná, protože Dostál nefotografuje v rukavičkách a je otevřenější, než je u nás zvykem. Humor z jeho snímků nemizí, ale diferencuje se: vedle přímých direkt na bránici lehká polechtání, vedle specificky fotografických kompozičních luštěnek hodně balancování na hranici, kdy všechna legrace končí. Jestliže v souborech Psi a kočky a Příběhy převažuje hravost, břitký vtip a tolik literární narace, v Letních lidech se úsměv mnohdy mění v bolestný škleb. Některé z těchto fotografií patří mezi nejsmutnější, jaké znám.“[76]

[74] Dufek, Antonín: *Bohdan Holomíček, Fotografie* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1983.
[75] Dufek, Antonín: *Štěpán Grygar, Fotografie* [katalog výstavy]. Galerie umění Karlovy Vary 1986.
[76] Dufek, Antonín: *František Dostál, Fotografie* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1988.
Text v katalogu Jiří Šerých, Antonín Dufek, František Dostál.

Ivo Gil, Pavel Štecha, Antonín Dufek, zahájení výstavy Ivo Gila a Pavla Štechy, Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění, Brno 1973, foto z archivu A. Dufka.

Miroslav Machotka, Irena Blažková a Antonín Dufek v Roudnici nad Labem 1984, foto Štěpán Grygar, z archivu A. Dufka.

Anne Tucker a Antonín Dufek, New York 1990, foto Jindřich Štreit.

Antonín Dufek a Alexander Hackenschmied v metru, New York 1990, foto Jindřich Štreit.

Antonín Dufek, Marie Kratochvílová, Jiří Valoch a Jerzy Olek na výstavě Elementární fotografie, Stará radnice Brno 1988. Foto Jakub Byrczek, z archivu A. Dufka.

Výstava John Goto, výstavní síň Ústředí lidové umělecké činnosti, Praha 1983. V popředí Antonín Dufek a Pavel Scheufler, v pozadí Jan Svoboda a John Goto. Foto Pavel Štecha, z archivu A. Dufka.

V osmdesátých letech se Antonín Dufek zaměřuje především na tematické a konceptuální expozice soustředěné na určitý problém. Důsledně se zabývá zobrazováním trvání a okamžiku ve fotografii ve výstavních projektech V čase (1985, 1986) a Okamžik (1987), podniká historickou a systematickou sondu Tělo v československé fotografii (1986), výstavou Město (1987) ukazuje aktuální podobu letitého námětu českých fotografů a nesmí chybět ani pozornost nové vlně inscenované fotografie prezentované na výstavě Vize (1988).

Ivan Hoffman na zahájení výstavy Fotografia a čas,
Obvodné kultúrne a spoločenské stredisko Bratislava 1985,
nalevo vedle něj Václav Macek,
foto z archivu A. Dufka.

Akt byl a je pro české fotografy nepochybně nejoblíbenějším druhem fotografie. Mnoho autorů, kteří se aktu věnovali, také patří k našim nejvýznamnějším. Pro českou veřejnost jsou nejznámějšími autory František Drtikol, Miloslav Stibor, Milan Borovička, Jan Saudek, fotografové let sedmdesátých Taras Kuščynskyj, Miroslav Myška, Rostislav Košťál, Petr Sikula, Ján Rečo, Ivan Pinkava, Pavel Mára a další.

V době Husákova režimu byl akt cenzurován a nebylo mnoho možností k jeho vystavování. V roce 1972 Anna Fárová, když vystavovala fotografie Františka Drtikola, musela některé akty z výstavy odstranit. Vystavovaná směla být jen díla, která prošla schválením. Ne jinak tomu bylo také s výstavou Tělo v československé fotografii 1900–1986.

Záměrem výstavy bylo postihnout namísto aktu zobrazování těla co nejkomplexněji, a to, v sedmi částech: Historie aktu, Experimentální tvorba, Projekce těla do světa, Aranžovaná a inscenovaná fotografie nového typu, Netradiční umělecké aktivity a fotografie těla, Tělo jako portrét a Momentky těl.

„Člověka může charakterizovat nejen jeho oděv, nýbrž i absence oděvu."[77]

Dufek v těchto sedmi částech opět hodnotí fotografii v širokém kulturním kontextu. Akt je zde konfrontován s výtvarným uměním, poezií, prózou, teorií umění, pozornost je věnována kýči a psychologii i filosofii. Na výstavě byly vystaveny práce Františka Drtikola z let 1921–1928, fotografie Aloise Zycha, Václava Jírů, Jindřicha Hatláka, Karla Hájka, Josefa Ehma, Miroslava Háka, Jaromíra Funkeho, jehož Akt z roku 1927, jak Dufek v katalogu k výstavě uvádí, „…patří snad k prvním ztělesněním principů evropské moderní fotografie v tomto žánru." Dále vystavovali Pavel Baňka, Petr Balíček, Vladimír Birgus, Olga Bleyová, Judita Csáderová, František Dostál, Jakub R. Duda, Jiří Horák, Josef Moucha, Ján Rečo, Franz Fiedler, Jiří Hanke, K. O. Hrubý, Václav Chochola, Pavel Jasanský, Aleš Kuneš, Viktor Kolář, Karel Ludwig, Pavel Mára, Vladimír Merta, Emila Medková, Miroslav Myška, Jan Svoboda, Karel Teige, Vladimír Židlický, Milan Borovička, Miloslav Stibor (soubor Patnáct fotografií pro Henryho Millera), Tono Stano, Kamil Varga, Rudo Prekop, Miro Švolík a celá řada dalších fotografů vystavující svou výtvarnou poetiku. I když v druhé polovině let osmdesátých nastalo

[77] Dufek, Antonín: *Tělo v československé fotografii 1900–1986* [katalog výstavy]. Muzeum Kroměřížska v Kroměříži 1986.

uvolnění, výstava, která byla k vidění v Kroměřížském muzeu, však vinou tehdejší cenzury nemohla být úplně naplněna podle původního plánu, Výstava nebyla nikdy reprízována a místo připraveného mnoho násobně většího katalogu byla vydána jen tiskovina o několika listech, vzhledem k tak velké práci velmi skromná, špatně vytištěná a vypadající spíše jako propagační leták.

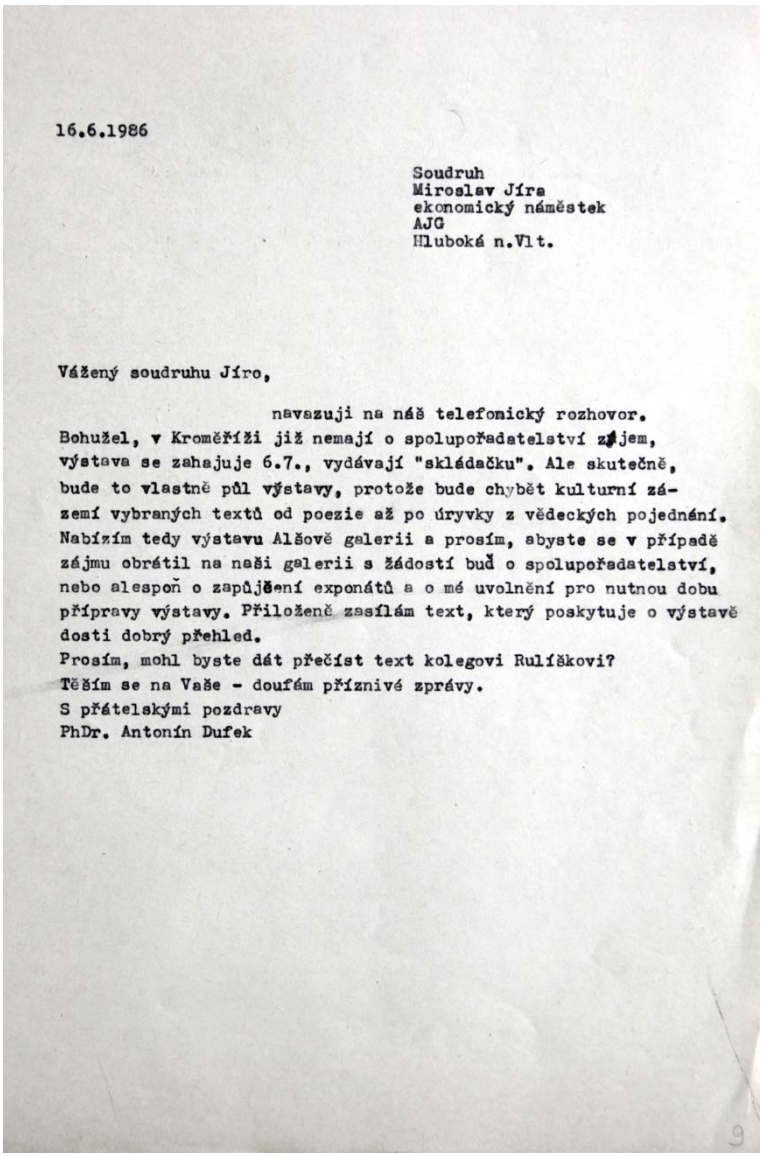

16.6.1986

Soudruh
Miroslav Jíra
ekonomický náměstek
AJG
Hluboká n.Vlt.

Vážený soudruhu Jíro,

navazuji na náš telefonický rozhovor.
Bohužel, v Kroměříži již nemají o spolupořadatelství zájem,
výstava se zahajuje 6.7., vydávají "skládačku". Ale skutečně,
bude to vlastně půl výstavy, protože bude chybět kulturní zá-
zemí vybraných textů od poezie až po úryvky z vědeckých pojednání.
Nabízím tedy výstavu Alšově galerii a prosím, abyste se v případě
zájmu obrátil na naši galerii s žádostí buď o spolupořadatelství,
nebo alespoň o zapůjčení exponátů a o mé uvolnění pro nutnou dobu
přípravy výstavy. Přiloženě zasílám text, který poskytuje o výstavě
dosti dobrý přehled.
Prosím, mohl byste dát přečíst text kolegovi Rulíškovi?
Těším se na Vaše - doufám příznivé zprávy.
S přátelskými pozdravy
PhDr. Antonín Dufek

Dopis Antonína Dufka s ekonomickým náměstkem Miroslavem Jírou, 16. 6. 1986. Z archivu Moravské galerie.

Úvodní strana katalogu k výstavě Tělo v československé fotografii 1900–1986, se seznamem všech vystavujících autorů. Z archivu Moravské galerie.

Od založení fotografické sbírky Moravské galerie uběhlo padesát dva let. Během tohoto času prošla fotografie různými proměnami. V každém desetiletí byly pořádány výstavy, které seznamovaly nefotografickou veřejnost s aktuální fotografií. Myslím, že tyto výstavy jsou pro širokou veřejnost atraktivní právě pro vztah k době, v níž žije autor i divák. Pro kurátora a historika Antonína Dufka to znamená uspořádat výstavu, ve které představí soudobou fotografii. Výstava Aktuální fotografie II, Okamžik v roce 1987, navazuje na výstavu Aktuální fotografie I z roku 1982. I když se jedná o aktuální soudobou fotografii, ani na těchto výstavách Antonín Dufek neupouští od principu konfrontace různých fotografických tradic, které se podílejí na mnohotvárnosti současné tvorby.[78] Antonín Dufek výstavou Aktuální fotografie II, Okamžik tematizuje jednou ze specifických vlastností fotografie, kterou se nejvíce vyznačuje, možnosti zastavit čas, zmrazit pohyb, vytnout z běhu času jediný okamžik. Výstava je jakýmsi protipólem výstavy V čase (1985–1986), která byla o tom, jak fotografie vyjadřuje plynutí času.[79] I zde se Dufek opět pouští do klasifikace, specifikuje zde principy momentní fotografie. V katalogu k výstavě (na přebalu je fotografie Karla Cudlína ze souboru Fotografové) je momentková fotografie rozebrána historicky od dlouhotrvajících expozic (8 hodinová doba trvání Niepcova snímku) přes mžikové snímky daguerrotypie k momentkám Alfreda Stieglitze, ale vynechána není ani filozofická dimenze slova okamžik (nejedná se o termín fotografický).

„Okamžik představuje v duchovních dějinách lidstva protipól věčnosti, trvání, stálosti, dokonce i obecnosti.“[80]

V poslední kapitole O členění výstavy vysvětluje Dufek svou koncepci, jak postupoval při řazení a začlenění do komplexu zachycovaných okamžiků. První a nejobsáhlejší část výstavy je věnována živé fotografii: (Václav Chochola, Pavel Jasanský, Petra Skoupilová, Jindřich Špicner, Pavel Štecha, Miloň Novotný, Viktor Kolář, Karol Kállay, Jan Ságl, Jiří Hanke, František Dostál, Dagmar Hochová, Jaromír Čejka, Jan Jindra, Vladimír Birgus, Bořek Sousedík, Antonín Braný, Petr Klimpl, Josef Moucha, Štěpán Grygar, Jaroslav Krejčí). Druhá část je věnována fotografii inscenované, výtvarné, statické

[78] Dufek, Antonín: *Aktuální fotografie II, Okamžik* [kat. výst., antologie]. Moravská galerie v Brně 1987.
[79] Dufek, Antonín: *Aktuální fotografie II, Okamžik* [kat. výst., antologie]. Moravská galerie v Brně 1987.
[80] Dufek, Antonín: *Aktuální fotografie II, Okamžik* [kat. výst., antologie]. Moravská galerie v Brně 1987.

a fotografii netradičních uměleckých aktivit (Taras Kuščynskyj, Rostislav Košťál, František Maršálek, Miro Švolík, Tono Stano, Petr Balíček, Vladimír Židlický, Pavel Baňka, Ivo Přeček, Jiří Foltýn, Stanislav Tůma, Miloš Šejn, Jan Wojnar, Ivan Kafka, Hugo Demartini, Juraj Bartusz).

Celková koncepce a cíl Antonína Dufka nebyla tedy jen výstavou jednotlivých prací, ale i výstavou o fotografii. Výstava i katalog k výstavě jsou jakousi poučnou učebnicí k okamžiku ve fotografii, která měla cíle vzdělat českou fotografickou veřejnost. Výstava byla k vidění v Kabinetu užitého umění Moravské galerie v Brně, v Galerii 4 v Chebu, ve Sbírce keramiky Alšovy jihočeské galerie v Bechyni a roku 1988 na Fotofestu ve Žďáru nad Sázavou.

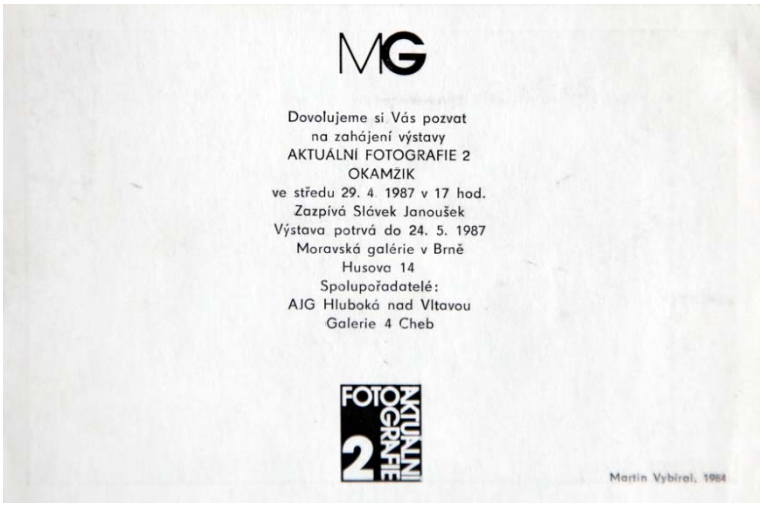

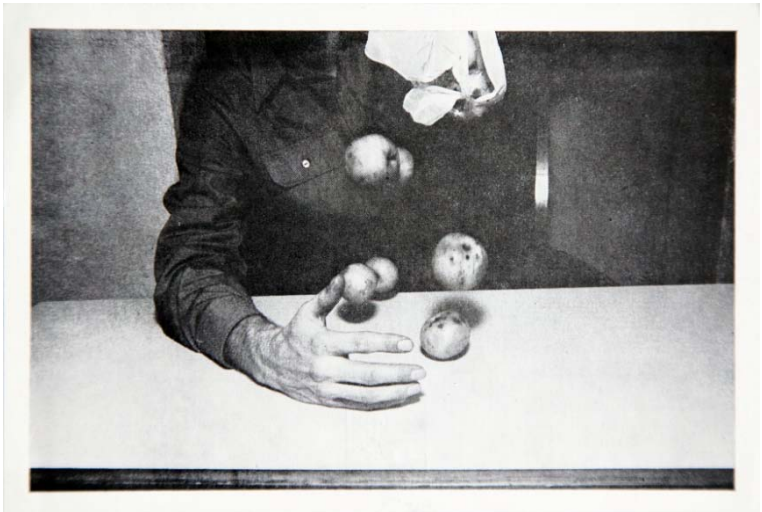

Pozvánka na výstavu, Aktuální fotografie II, Okamžik. Design Emil Zavadil, foto Martin Vybíral. Z archivu Moravské galerie.

Přebal katalogu k výstavě Aktuální fotografie II, Okamžik, s fotografií Karla Cudlína. Z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy, Aktuální fotografie II, Okamžik, Moravská galerie v Brně 1987, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy, Aktuální fotografie II, Okamžik, Moravská galerie v Brně 1987, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy V čase v ulici města, výstavní síň Fotochema v Praze 1986. Motouzy s hodinami vedou z Jungmannova náměstí k Národní třídě a přes ni. Design výstavy Ivan Kafka, foto Pavel Štecha, z archivu A. Dufka.

Instalace výstavy V čase v ulici města, výstavní síň Fotochema v Praze 1986. Motouzy s hodinami vedou z Jungmannova náměstí k Národní třídě a přes ni. Design výstavy Ivan Kafka, foto Pavel Štecha, z archivu A. Dufka.

Zahájení výstavy V čase, výstavní síň Fotochemy v Praze 1986, design výstavy Ivan Kafka, foto Pavel Štecha, z archivu A. Dufka.

Vladimír Merta na zahájení výstavy Město v Roudnici nad Labem 1987, foto Jiří Hanke, z archivu A. Dufka.

Čtyři měsíce po uvedení výstavy Aktuální fotografie II, Okamžik, představuje Antonín Dufek výstavu fotografií na téma Město. 19 fotografů a jeden námět, Město. Tak je napsáno v katalogu k výstavě. Zní to mušketýrsky, jako by to napsal, Alexandre Dumas. Ve skutečnosti fotografové vyrážejí do exteriérů měst a do svých snímků soustředí pořádek i chaos, blízkosti i odcizení, kulturu i nekulturnost, umělé i přírodní objekty, pospolitost a její politickou sílu, civilizační kontrast i individualismus. Každý z nás si něco pod městem představíme. O to je pak silnější, když se shodneme s obrazy měst od Viléma Reichmanna (surrealistická vizualita města), Františka Dostála (realita s humorným podtextem), Petera Župníka (město zázračných setkání), Jana Reicha (nostalgie pražských památek), Jaroslava Krejčího (staré industriální město), Jaroslava Tichého (diptychy města dříve a teď), Karla Kuklíka (hmotné civilizační detaily), Miroslava Machotky (hmotná kultura civilizace), Jaroslava Beneše (pražské metro), Štěpána Grygara (město jako sled situací pražského člověka), Josefa Mouchy, Jiřího Hankeho (pohledy z okna), Jindřicha Špicnera (vyznačení přechodu, zebra), Mira Švolíka (s městem si hraje jako s hračkou), Michala Paciny (technologie a média), Pavla Jasanského (kultura tištěného orazu), Pavla Štechy (člověk v prostoru města), Viktora Koláře (všední každodennost Ostravska), Jaromíra Čejky (sídlištní děti a labyrinty sídlišť), Josefa Mouchy, který se svým subjektivním viděním soustředil na architektonické složky městské reality.

„Procházka městem za doprovodu 19 autorů vede ještě ke konečnému ohlédnutí. Většina našich průvodců usilovala, abychom si uvědomili, že

město na nás působí rozmanitými aspekty své existence, které jen zřídka kdy vstoupí do našeho vědomí, a přesto na nás působí a do jisté míry nás utvářejí."[81]

I když na výstavě byly zastoupeny práce fotografů s výrazným autorským rukopisem, výstava na toto téma by si podle jejího tvůrce zasloužila více času pro zpracování zobrazení města od počátků fotografie po současnost. Nevyhovující výstavní podmínky Moravské galerie však neumožňovaly pořádání velkých výstav.

Kabinet fotografie Jaromíra Funkeho v roce 1988 slavil 30. výročí a uvažovalo se o pořádání festivalu fotografie, který ale v té době nebylo možné realizovat. Volí se tedy alternativa, vystavovat každým rokem aktuální tvorbu, připravenou vždy jiným teoretikem. I když iniciátorem bylo Brno, výstava je k vidění nejdříve v aktivnějším centru Galerie 4 v Chebu. Antonín Dufek jako první kurátor v listopadu 1988 pořádá výstavu Vize, věnovanou nové vlně inscenované fotografie (Rudo Prekop, Miro Švolík, Vasil Stanko a další), která se začala utvářet v polovině osmdesátých let především z řad bývalých studentů Filmové akademie múzických umění v Praze. „Název Vize přibližně vyjadřuje, o co asi jde, má však širší platnost. Ve skutečnosti je výstava věnována inscenované fotografii v té podobě, v jaké je u nás pěstována několik posledních let. Vyhraněnost této podoby si můžeme uvědomit jen tehdy, ohlédneme-li se do minulosti."

Jedná se ale o výstavu aktuální tvorby inscenovaných obrazů, a tak byli na výstavě zastoupeni autoři soudobí. K vidění byly práce od Vladimíra Židlického (inscenovaný akt), Petera Župníka a Michala Paciny (technika domalování pozitivů), Jana Pohribného (imaginární krajiny), Ľuba Stacha (manifestace niterností věcí), Ruda Prekopa (Hra na čtvrtého), Tona Stana (akty s morálkou), Vasila Stanka (Spoločná domácnosť), Martina Štrby (obrazové ilustrace), Kamila Vargy (vize s kresbou světlem v prostoru), Martina Vybírala (magické zmnožení své podoby), Miro Švolíka (iluzivní obrazové hříčky), Ivana Pinkavy (nevizuální dimenze portrétu) a solitéra této výstavy Pavla Jasanského (epika lidských kontaktů).

[81] Dufek, Antonín: *Město* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna, Brno 1987.

14.11.1989

Vážení a milí přátelé vizionáři,

pro jistotu píšu, že výstava Vize má být otevřena v pátek 17.11. ve výst. síle OSKZ Břeclav, a to bez zahájení.

Teprve během posledních dnů jsem se dozvěděl, že ředitel KKS v Hradci Králové zakázal katalog, takže tam byl ppase cyklostyl mého textu. Dále zakázal vystavit některé fotografie. Padala prý slova jako pornografie apod. Nakonec prý se ale situace obrátila díky poradnímu sboru, který ředitele silně zostudil a prý mám teď od něj dostat omluvný dopis, v což nedoufám. Škoda, byl by to pěkný dokument, určitě bych ho pro vás nechal okopírovat a poslal vám ho.

Pokud bych to chtěl brát z té lepší stránky, napsal bych vám, chlapci, je vidět, že děláte dobrou práci. Jenomže katalog, což měly být malé plakátky s jednou foto od každého, ne tom pohořel. Z dopisu metodičky Marie Vrbecké vyjímám:"Během deseti dnů dám celou tu ostudu východočeské byrokracie a krátkozrakosti m dohromady a pro pobavení Vám pošlu. ..."Výstavu prý shlédlo asi 2650 lidí, což prý je u nich hodně, a hlavně se o ní hodně mluvilo a mluví. V Břeclavi něco vytisknou ve vlastní tiskárně, ale nic moc to nebude. Metodička má teď zřejmě strach, jak to dopadně u nich. Jó copak světová kolbiště, to je pohoda, leč doma, to je jiná... To musíte ještě přidat!

Samozřejmě v Břeclavi mají Vaše adresy, tištěné materiály dostanete a domluvím vrácení fotografií.

S pěknými pozdravy

T.Dufek, MG, Husova 14, 662 26 Brno tel. 23726-9

Vaše nové adresy jsem zřejmě někde poztrácel, prosím dodejte je znovu.

Dopis Antonína Dufka, vystavujícím fotografům výstavy Vize, 14. 11. 1989. Z archivu Moravské galerie.

Antonín Dufek přednáší, kolem roku 1990, foto z archivu A. Dufka.

Ještě před listopadovou změnou se vrací na veřejnou fotografickou scénu fotograf Jindřich Štreit, o kterém jsem se zmínil v kapitole Svoboda fotografie. V březnu 1989 vystavuje v Domě umění města Brna. K výstavě mu vychází první katalog s textem od Antonína Dufka. Jindřich Štreit po roce 1989 uspořádal velký počet výstav a vydal velké množství knih. Na mnoha se podílel Antonín Dufek. Vesnice je svět (1993), Saint-Quentin (1993), Lidé Olomouckého okresu (1995), Ohlédnutí (1996), Zabavené fotografie (1999), Jindra ze Sovince – Fotografie (1965–2005), (Ab)normalizace (2009) a další. „Fotografie Jindřicha Štreita jsou především konfrontace. Život, který ukazují, se dožaduje konfrontace s našimi vlastními životy. Síla Štreitových obrazů je dokonce taková, že nás konfrontuje s významem samotného média fotografie."

Vzhledem k době konání výstavy (21. 2. – 27. 3. 1989, je ještě stále socialismus), je v textu Antonína Dufka opět jistá odvaha, když Jindřicha Štreita popisuje jako „…hledače pravdy o dnešním světě." Snad se již něco snášelo z dusného ovzduší o konci doby a režim, který pošlapával pravdu, už mnohé toleroval., Jak Dufek píše dál, „Mnozí ho považují za našeho nejlepšího fotografa."

„Štreit pro nás a pro náš svět „objevil" vesnici, podobně jako Josef Koudelka Cikány a Markéta Luskačová poutníky."[82]

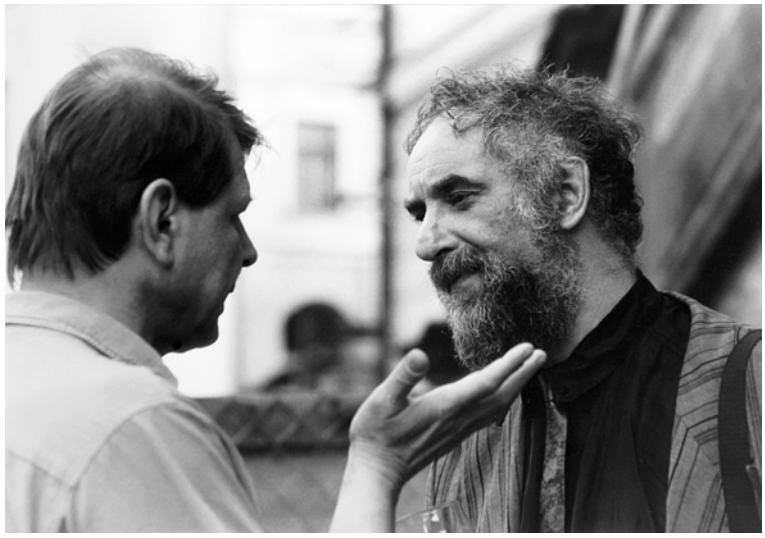

Antonín Dufek a Jindřich Štreit na zahájení výstavy Jindřicha Štreita Vesnice je svět, 1993, foto Luděk Peřina, z archivu A. Dufka.

[82] Štreit, Jindřich: *Jindřich Štreit* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna, Brno1989. Text: Antonín Dufek.

Dnes již všichni víme, že život komunistické socialistické společnosti se v roce 1989 blížil ke svému konci a po listopadových událostech, kdy se mnohé změnilo, se oslavoval návrat ke svobodě. V tomto roce také fotografie oslavuje, svých 150. let od doby co fyzik Dominique Francois Arago na zasedání Francouzské akademie věd oficiálně oznámil vynález veřejnosti. Oslavovalo se i v Moravské galerii v Brně dvěmi výstavami Stopadesát fotografií a Aventinské trio. Cílem první výstavy bylo seznámit veřejnost s historickým vývojem fotografie u nás. Nebylo třeba vymýšlet složitě složitá témata, každá fotografie zde měla své vlastní téma. Nebylo třeba odborné připravenosti diváka.

„Všichni jsme si na fotografii zvykli jako na zprostředkovatelku informací, výstava však chce poskytnout sváteční příležitost všímat si, jak vlastně fotografie vypadají.“[83]

Na výstavě byla také krátce představena historie fotosbírky, zásady koncepce sbírky fotografií a kompletní souhrn výstav pořádané Moravskou galerií. Výstava, kterou Antonín Dufek ve spolupráci s Marií Dlezkovou (seznamy fotografií), Janou Teplou a Bronislavou Gabrielovou (seznamy výstav) představil v Brně a v Hodoníně v roce 1989, byla tedy i o fotosbírce Moravské galerie.

I Antonín Dufek má v tomto roce své výročí, 20 let v Moravské galerii v Brně. Kontext fotografie se v galerii konfrontuje s kontextem historie umění. Na této platformě se Antonínu Dufkovi podařilo probádat mnohé, co čekalo na své objevení. Historii České fotografie od počátku sepsal a byla publikována do chronologicky řazených kapitol v několikasvazkových Dějinách českého výtvarného umění III, IV v letech 2001–2007.

[83] Dufek, Antonín: *Stopadesát fotografií* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1989. Repríza výstavy: Oblastní galerie výtvarného umění Hodonín 1989.

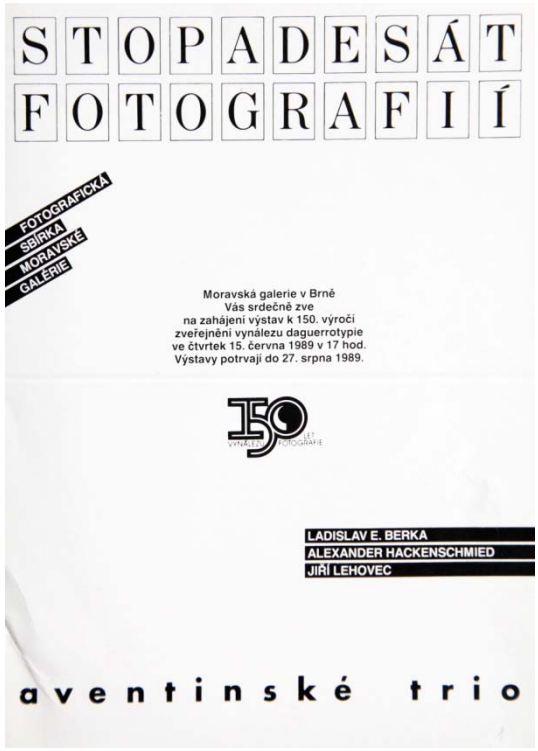

Pozvánka na zahájení výstav k 150. výročí fotografie Stopadesát fotografií a Aventinské trio. Z archivu Moravské galerie.

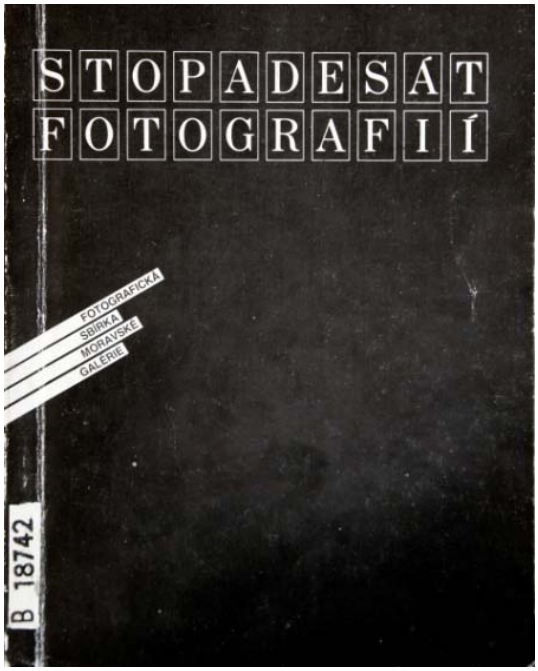

Katalog k výstavě Stopadesát fotografií. Z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy Stopadesát fotografií, Moravská galerie v Brně 1989, design výstavy Emil Zavadil Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy Stopadesát fotografií, Moravská galerie v Brně 1989, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

Po listopadových událostech v roce 1989 přichází svoboda, další změna k lepšímu světu, padají všechna tabu. Vrací se fotografové Josef Koudelka, Markéta Luskačová, Eva Fuková, Libuše Jarcovjáková, Antonín Hinšt, Milan Pitlach, hudebník a fotograf Vlasta Třešňák, Vojta Dukát, Antonín Kratochvíl, Jaroslav Anděl a další. Pro historiky to znamená přepis událostí v dějepisu naší společnosti a pedagogové mohou konečně vyplnit relativně prázdné dvacetileté místo, kdy se nic dramatického neudálo. Je tady čas na hodnocení. Fotografie ukazují zpětný vliv období na společnost.

Antonín Dufek postupně navázal na prezentaci sbírky Moravské galerie z let 1978 a 1981 (Kouzlo staré fotografie, Česká fotografie 1918–1938) výstavami Česká fotografie 1939–1958 (1998), Fotografie jako umění v Československu 1959–1968 (2001) a Třetí strana zdi – fotografie v Československu 1969–1988 (2008). Uspořádána byla také výstava Známosti na zapřenou (2006), která byla vybrána ze zahraničních akvizic. A nakonec výstavy My (1999) k desátému výročí „sametové revoluce" a Společnost před objektivem 1918–1989 (2000) byly zaměřeny na Českou společnost a šlo v nich už více o to, co fotografie zobrazuje, než o samotnou fotografii. Dufek se věnuje také jednotlivým autorům: Václavu Zykmundovi (1993), Čestmíru Krátkému (1993), Karlu Kašpařikovi (2000), Jindřichu Štreitovi (1998, 1999, 2000, 2001, 2006), ale i objevování nového. V roce 1995 představuje první poválečnou skupinu fotografů DOFO, která sdružovala významné autory, jakými byli Antonín Gribovský, Jan Hajn, Rupert Kytka, Ivo Přeček, Vilém Reichmann, Jaroslav Vávra a některé další.

Antonín Dufek nad svým fotografickým archivem, Brno 2014, foto Petr Drábek.

Na výstavách My 1948–1989 a Společnost před objektivem 1918–1989 Antonín Dufek svou koncepci směřuje především k naší společnosti. Klade ovšem otázky nám jednotlivcům i sám sobě. Rekapituluje pohledy kurátora na historii fotografování i na vztah umění a života. Dufkovou snahou bylo navodit dialog mezi autorem, divákem a skutečností zobrazovaného, provokovat k novým pohledům na minulost a přítomnost.

„Minulosti se všemi způsoby vyhýbáme, a právě proto v ní žijeme. Bez dostatečné reflexe se od minulosti oddělujeme jen pozvolna, bez vytouženého urychlení.“[84]

Skupiny historických fotografií mohou provokovat k otázkám: Jak jsme žili? Jaká je naše minulost? Jsou podmínky dnes lépe vyhovující? Má smysl stále připomínat období starého světa? Je dnes všechno jiné? Odpovědi na naše otázky jsou ve vystavených fotografiích.

Na většině výstav Antonín Dufek spolupracoval s architektem Emilem Zavadilem, který svými instalacemi podtrhoval celkovou atmosféru dobových fotografických obrazů (například výstava Česká fotografie 1939–1958 byla instalována na zednickém lešení).

Pozvánka k výstavě My 1948–1989.
Z archivu Moravské galerie.

[84] Dufek, Antonín: *My 1948–1989* [katalog výstavy]. Brno 2000, s. 3.

Na výstavě My 1948–1989 Antonín Dufek představil na 500 fotografií od významných českých fotografů. Výstava byla uvedena v roce 1999, tedy deset let po listopadové sametové revoluci (1989). Dostatek času na to, abychom se podívali z přítomnosti do minulosti. Antonín Dufek spolu s Janou Teplou, Pavlou Minstrovou, Petrem Ingerlem také výstavu směřovaly k mladším generacím.

„I nepamětníci budou muset překonávat fobii z minulosti. Přesto by ono „my" v názvu výstavy mělo fungovat také jako permanentní výzva k rozlišování „já", „my" a „oni."[85]

Celou výstavu Dufek rozdělil na několik kapitol, Události, Oslavy, Znaky a hesla, Práce, Životní prostředí, Děti, Stáří, Sport, Hvězdy společenského života, Alternativní umění a Společnost, která byla na výstavě nejvíce zastoupena.

„Právě fotografie se měla stát uměním, které mohou dělat všichni. Všichni sice nejsou umělci, ale fotografie se vlastně dělá sama a je přece uspokojivě naprogramována na realismus. Podle této teze bychom asi mohli hodnoty fotografií vážit podle toho, co zobrazují, což ostatně do jisté míry platí. Bohužel, mnohé významné věci snad vůbec vyfotografovány nebyly. Nejčastěji unikaly pozornosti stále přítomné banality, zatímco zvláštnosti a neopakovatelné události fotografoval kdekdo…."[86]

Na výstavě byly k vidění také dva doprovodné soubory. Jindřich Štreit zde představil své Zabavené fotografie, zabavené v roce 1982 StB. Druhou doplňkovou výstavou byly snímky brněnského fotografa Petra Daniela „89/98."

[85] Dufek, Antonín: *My 1948–1989* [katalog výstavy]. Brno 1999, s. 2.
[86] Dufek, Antonín: *My 1948–1989* [katalog výstavy]. Brno 1999, s. 3.

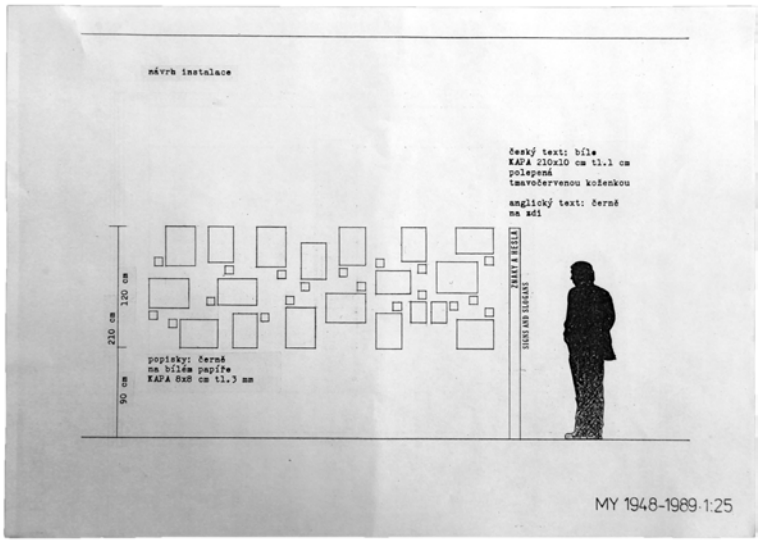

**Plán Výstavy My 1948–1989,
design Emil Zavadil.
Z archivu Moravské galerie.**

**Instalace výstavy
My 1948–1999,
Moravská galerie v Brně 1999,
design výstavy Emil Zavadil.
Foto z archivu Moravské galerie.**

**Instalace výstavy
My 1948–1989,
Moravská galerie v Brně 1999,
design výstavy Emil Zavadil.
Foto z archivu Moravské galerie.**

Instalace výstavy Česká fotografie 1939–1958, Moravská galerie v Brně 1998, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy Česká fotografie 1939–1958, Moravská galerie v Brně 1998, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy Česká fotografie 1939–1958, Moravská galerie v Brně 1998, design výstavy Emil Zavadil. Foto z archivu Moravské galerie.

Výstava Společnost před objektivem, připravena pro Obecní dům v Praze, (fotografie ze sbírky Moravské galerie byly vystaveny ve výstavních sálech Obecního domu od května od září 2000), byla jakýmsi pokračováním o společnosti ve fotografiích z jednotlivých časových období. Zachycovala sociální i politickou historii naší země v průběhu 20. století. Začátek přiblížil vývoj a tvorbu v letech 1918–1938, dobu piktorialismu, nové fotografie, sociální fotografie v letech celosvětové krize a svět intelektuální moderní fotografie. Následující části jsou pro společnost dějinně dramatické, přibližují nám to kapitoly Kolem války 1938–1948, Doba dusna 1948–1958, doba Tání 1959–1968 a závěr Reálného socialismu 1969–1989. Na výstavě jsou díla fotografů známá (Jaromír Funke, Adolf Schneeberger, Karel Hájek, Bohdan Holomíček, Markéta Luskačová, Dagmar Hochová, Pavel Štecha, Jindřich Štreit, Viktor Kolář, Dana Kyndrová, Karel Cudlín a další), ale i jména zapomenutá a zcela neznámá. Na výstavě Antonín Dufek spolupracoval s Janou Teplou a Pavlou Minstrovou. K výstavě vyšel velký katalog. „Každá fotografie, i ta nejstylovější, vypovídá něco o společnosti."[87]

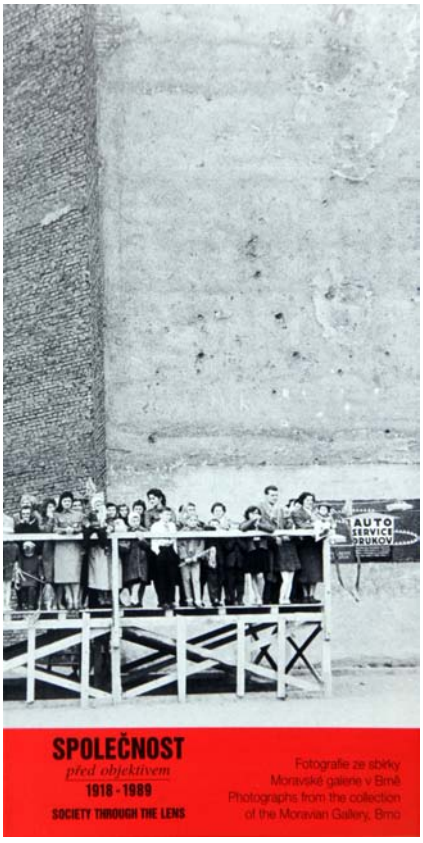

Pozvánka k výstavě Společnost před objektivem, Moravská galerie v Brně 2000. Foto na pozvánce Vilém Reichmann, design Studio Barta Z archivu Moravské aalerie.

[87] Dufek, Antonín: *Společnost před objektivem 1918–1989* [katalog výstavy]. Moravská galerie a Obecní dům, Praha 2000, s. 3.

Třetí výstava Třetí strana zdi v roce 2008 byla zpětnou reflexí bariéry mezi východním a západním světem. Navazala na předchozí prezentace sbírky fotografie Moravské galerie a ukázala široké spektrum volné fotografické tvorby. Neoficiální kultura, k níž patřila i podstatná část fotografické tvorby, vytvářela prostor svobody, imaginární třetí stranu zdi rozdělující svět. Název výstavy byl inspirován skupinou Pink Floyd z jejich alba The Wall (Zeď), vyjadřující obavy z totalitního režimu.[88] Text od Rogera Waterse, který je autorem celého alba včetně textů, je přetištěn také v katalogu k výstavě. Antonín Dufek zde výstavu rozděluje do několika kapitol a podkapitol. Základem je slovo „alternativa", která byla společným jmenovatelem postojů oponujících prázdnotě oficiální kultury. Po úvodu následovaly Fotografické alternativy, Alternativa snu, Alternativy dokumentu, který je rozdělen do dalších šesti podkapitol jako Reflexe a podobenství, Kritický a sociologický, Konceptuální, Zápisník, Záznam uměleckých aktivit, Vizualita jako vize. Po dokumentu následují Alternativy média, objektu a imaginace. „Různorodost fotografie v dusných a nesvobodných letech 1969–1988 byla určitou zárukou napětí vedoucího k mimořádným dílům. Každé z nich můžeme chápat jako prostor svobody a osobní pravdivosti, vyvzdorovaný na nesvobodném režimu, v němž všechno bylo jinak."[89]

Antonín Dufek nám na této výstavě ukázal, že se nelze vyhnout okolnostem doby, jež nás provázejí na cestě našich životů, a ve spojení s názvem výstavy v kontextu s albem The Wall, jako Waters sděluje „Hej ty! Neříkej mi, že neexistuje naděje, společně máme šanci, rozděleni ne."[90]

[88] „Všechno kolem duní, chvěje se, uši zahálejí, zahřmí strašlivá detonace, zeď se bortí. Potom zavládne ticho. Z trosek stoupá prach a dým. Náhle zaslechnete akustické kytary, zobcové flétny a harmoniky. Z papírových zřícenin vycházejí Pink Floyd a ostatní, procházejí ruinami a zpívají Outside The Wall (Venku za zdí)." (Jiří Urby, Pink Floyd, Definitivní zpověď, 1990)

[89] Dufek, Antonín; Pokorný, Marek: *Třetí strana zdi*. Fotografie v Československu 1969–1988 ze sbírky Moravské galerie, katalog výstavy, Moravská galerie v Brně, nakladatelství KANT, Praha 2008.

[90] Pink Floyd: Hey you. Skladba z třetí strany desky The Wall, 1979.

**Instalace výstavy
Třetí strana zdi,
Moravská galerie v Brně 2008,
design výstavy Emil Zavadil.
Foto z archivu Moravské galerie.**

**Instalace výstavy
Třetí strana zdi,
Moravská galerie v Brně 2008,
design výstavy Emil Zavadil.
Foto z archivu Moravské galerie.**

**Instalace výstavy
Třetí strana zdi,
Moravská galerie v Brně 2008,
design výstavy Emil Zavadil.
Foto z archivu Moravské galerie.**

Z velkého množství výstav, které Antonín Dufek během svého působení jako odborný pracovník a jako kurátor v Moravské galerii připravil, jsem vybíral tak, aby nás alespoň v letmém náznaku provedly jeho tvůrčím kurátorským dílem, jímž metodicky utřídil historii české fotografie. Vrcholem je zpracování díla Jaromíra Funkeho.

Dílu a celé osobnosti Jarmíra Funkeho věnoval Antonín Dufek více než 40 let. Uspořádal Funkemu velký počet výstav a napsal o jeho díle a teoriích o fotografii celou řadu textů. První text včetně výstavy, kterou této osobnosti české meziválečné fotografie připravil, byla v roce 1971 výstava Jaromír Funke – výběr z fotografického díla v Galérii Profil v Bratislavě. Pak jej Funke na cestě historika periodicky provází dál. V roce 1976 publikuje medailon v časopise Československá fotografie XXVII, při příležitosti 20. výročí založení Kabinetu fotografie Jaromíra Funkeho v roce 1979 uspořádal výstavu spolu s Miloslavou Rupešovou Jaromír Funke, fotografie z let 1920 až 1945 „… výstava přináší kromě známých také řadu neznámých fotografií od tohoto autora."[91] Poprvé je zde uveden souhrnný přehled Funkovy teoretické činnosti, publikována jsou některá zapomenutá fakta, nepostřehnuté souvislosti a neformulované, či nezodpovězené otázky. Protože se jednalo o výstavu k výročí Kabinetu fotografie Jaromíra Funka, byla v katalogu také představena celá historie kabinetu v letech 1958–1978, kterou sepsala Nina Dvořáková. V roce 1985 ve spolupráci se Sue Davies a Jiřím Hlušičkou se koná výstava české fotografické scény, Jaromíra Funkeho a Jaroslava Rösslera v prestižní galerii The Photographers` Gallery v Londýně (Jaroslav Rössler, Jaromír Funke a 27 Současných Československých fotografů). Do časopisu Umění XXXVII v roce 1989 připravil Dufek studii Imaginativní fotografie Jaromíra Funkeho a v roce 1996 v Moravské galerii v Brně se vrací zpět k Funkemu jako průkopníku fotografie výstavou Jaromír Funke – Průkopník fotografické avantgardy. Rané dílo obsáhla výstava Jaromír Funke – krásný svět, fotografie a ušlechtilé tisky z let 1920–1922. Vrcholem byla výstava Jaromír Funke – mezi konstrukcí a emocí zahájená v Moravské galerii v Brně dne 18. října 2013, ke které vyšel obsáhlý katalog z nakladatelství KANT.

[91] Dufek, Antonín: *Jaromír Funke* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna, Brno 1979.

Co přitahovalo pozornost Antonína Dufka k tomuto umělci? Jaromír Funke patří k předním osobnostem evropské fotografické avantgardy 20. a 30. let 20. století. Jeho díla zpočátku reagovala na kubismus, vytvořil díla nové věcnosti a konstruktivismu, postupem času dospěl k vlastnímu -ismu, fotogenismu. Jaromír Funke patřil mezi ty umělce, kteří si stále potřebovali formulovat zásady své tvorby. Byl vzdělaným intelektuálem své doby, avantgardistou, který musel vždy alespoň o krůček předstihnout své současníky. Ve dvacátých letech společně s Jaroslavem Rösslerem a Františkem Drtikolem patří k osobnostem mezinárodního kontextu avantgardního umění a fotografie. Jaromír Funke ovlivňoval fotografické dění nejen svým dílem, ale také činností teoretickou, kritickou, organizátorskou, publikační a pedagogickou. Po závěrech a zpracování tématu Jaromír Funke se právě Antonín Dufek zasloužil, že Jaromír Funke je v současné době známým umělcem vedle takových jmen jako je László Moholy-Nagy a Man Ray nejen v Česku, ale i za hranicemi České republiky.[92] Programem intelektuální avantgardy a tedy i Funkeho bylo neustálé hledání nových obsahů a forem a s tímto programem se Antonín Dufek ztotožnil, a tak po celou svou dobu také pracoval.
„Česká i slovenská fotografie by bez Jaromíra Funkeho vypadaly jinak.“[93] Bez Antonína Dufka by nejen Funke, ale celá avantgarda vypadala jinak.

„Dnešní výstava také působí dojmem, že stačí snímek provésti v nějaké složitější technice, aby se o něm řeklo, že je to umělecká fotografie. To dospívá tak daleko, že nedostatek invence, nevkus se dá zastříti technickým provedením.“[94]

[92] Dufek, Antonín: *Jaromír Funke. Mezi konstrukcí a emocí* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, 2013.
[93] Dufek, Antonín: *Jaromír Funke. Mezi konstrukcí a emocí* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, 2013, s. 8.
[94] Jaromír Funke: rukopis, 1924; publikováno Antonínem Dufkem: *Jaromír Funke (1896–1945). Průkopník fotografické avantgardy* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1996.

Komisaře výstavy Antonína Dufka jsme zastihli na čtvrteční vernisáži s publikací s názvem Jaromír Funke, jejímž je autorem. Foto: Michal Růžička

Výstavy slavných fotografů

BRNO. Průkopník fotografické avantgardy Jaromír Funke a Tichý heretik Josef Sudek jsou názvy nově otevřených výstav v Moravské galerii. V Uměleckoprůmyslovém muzeu v Pražákově paláci na Husově ulici je vystaveno téměř 150 Funkových prací, z nichž některé jsou veřejnosti představeny poprvé. Funke byl nejvlivnějším českým fotografem dvacátých až čtyřicátých let. Pražákův palác je zároveň dějištěm souborné výstavy 200 Sudkových prací ze sbírky více než jeho 600 fotografií, které vlastní Moravská galerie. Výstavy potrvají do 24. listopadu.

Výstřižek z novin Rovnost z roku 1996, z archivu Moravské galerie.

Miroslav Myška a Antonín Dufek při zahájení výstav Jaromír Funke a Josef Sudek v Uměleckoprůmyslovém muzeu, Moravská galerie, Brno 1996. Foto z archivu Moravské galerie.

Antonín Dufek při zahájení výstav Jaromír Funke a Josef Sudek v Uměleckoprůmyslovém muzeu, Moravská galerie, Brno 1996. Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy Jaromír Funke – mezi konstrukcí a emocí, Moravská galerie v Brně 2013, design výstavy Tomáš Vaněk. Foto z archivu Moravské galerie.

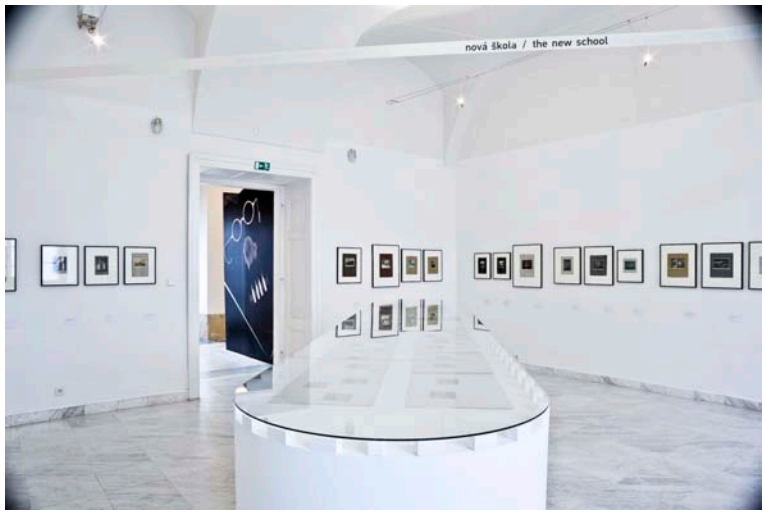

Instalace výstavy Jaromír Funke – mezi konstrukcí a emocí, Moravská galerie v Brně 2013, design výstavy Tomáš Vaněk. Foto z archivu Moravské galerie.

Instalace výstavy Jaromír Funke – mezi konstrukcí a emocí, Moravská galerie v Brně 2013, design výstavy Tomáš Vaněk. Foto z archivu Moravské galerie.

knihy a jiné obrazové přílohy

„Nakladatel mě požádal, abych napsal knihu o technice malby.
Napsal jsem ji. Když jsem ji přečetl, naučil jsem se malovat.“
Salvador Dalí

Výstava končí a my si z ní odnášíme autorovu monografii či katalog, ke kterým se můžeme vracet a připomenout si autorovo dílo a v textu se o něm a jeho tvorbě dozvědět více. Tato kapitola je sestavena jako obrazová příloha monografií jednotlivých autorů, publikací a katalogů, kterým Antonín Dufek věnoval svou pozornost. Pro účely této práce, vybírám ukázky z rozsáhlého Dufkova díla. Monografie a katalogy jsou řazeny a popisovány Dufkovými texty, které vždy doplňuji ukázkou z uvedeného katalogu anebo monografie.

Antonín Dufek doma, s fotografiemi Viléma Reichmanna a plakátem René Magrittea, kolem roku 1980, foto Bohdan Holomíček.

Jakub Rudolf Duda

„Jakub R. Duda na své první samostatné výstavě představuje pět vyhraněných tematických okruhů, z nichž každý má svoji vlastní vnitřní problematiku. Nejznámější jsou meditativní portréty, které spolu s některými dalšími fotografiemi z okruhu věcí a zátiší jasně dokládají autorovo prvotní začlenění do imaginativní vývojové linie naší fotografie."

Jakub Rudolf Duda (1945)
Text v katalogu Antonín Dufek.
Dům pánů z Kunštátu
Kabinet fotografie Jaromíra Funka,
Brno, Leden 1972.
Koncepce a návrh instalace autor.
Pořadatelé výstavy
Dům umění a Moravská galerie v Brně.
Grafická úprava manželé Dadákovi.

Ivo Loos

„Loosovi lidé se totiž vždy nalézají v nějakém společenství a k něčemu se vztahují. Stiská spoušť většinou tehdy, když zapomínají sami na sebe a když se něco příznačného z jejich charakteru ocitá v držení těla, gestu ruky a především ve výrazu tváře. Zlomek času v životě konkrétního člověka se stává sondou dosahující až tam kde má konkrétnost a jedinečnost svůj základ."

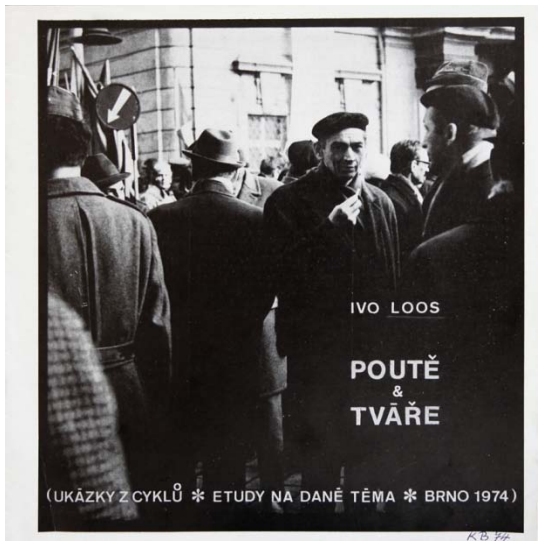

Ivo Loos (1934–2009)
Koncepce výstavy a návrh intalace Ivo Loos.
Text v katalogu Antonín Dufek.
Dům pánů z Kunštátu
Kabinet fotografie Jaromíra Funka,
Duben 1974.
Pořadatelé výstavy
Dům umění a Moravská galerie v Brně.

Černobílá fotografie

„Vybraní autoři zde nereprezentují jen sami sebe, nýbrž i fotografické směry, tendence, slohy a obory, které vždy přesahují rámec individuální tvorby, i když jedinci mohli mít pro jejich rozhodující význam. Snahou sestavovatele bylo vybrat od každého autora k otištění typickou fotografii z doby, kdy jeho dílo začínalo přinášet nepominutelné podněty do fotografické tvorby.“

Černobílá fotografie
Autor publikace Antonín Dufek.
Vydal Odeon
nakladatelství krásné literatury a umění, n. p.,
výtvarného umění Praha 1987.

Vladimír Jindřich Bufka

„Drtikolovým konkurentem byl Bufka několik let, v jeho vlastním díle se prolínají různé vlivy internacionálního slohu secesního piktorialismu. Výrazně symbolické práce s atmosférou fin de siécle (hřbitovy, ponurá tonalita mnoha prací) se střídají s impresivními záběry až schikanederovskými kompozicemi. Některé práce navazují na tehdy nejmodernější proud momentní fotografie vycházející z P. H. Emersona a zjména z Alfreda Stieglitze.“

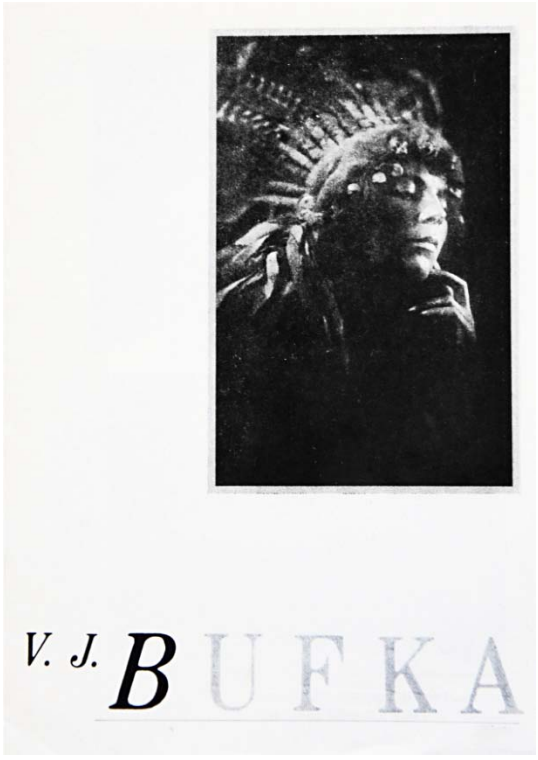

Vladimír Jindřich Bufka (1887–1916)
(ze sbírek Moravské galerie)
Příprava výstavy a katalogu
Antonín Dufek a Jana Teplá,
Moravská galerie, Brno 1988.

Alfred Stieglitz

„Postava Alfreda Stieglitze (1864–1946) je obestřena mýtem. V dějinách fotografie se jí nelze vyhnout, zabývalo se jí již nespočet interpretů a teoretiků, a přitom všechna hodnocení se zdají být jednostranná. Stieglitz se nakonec ukáže být všestrannějším, než jeho hodnotitelé.“

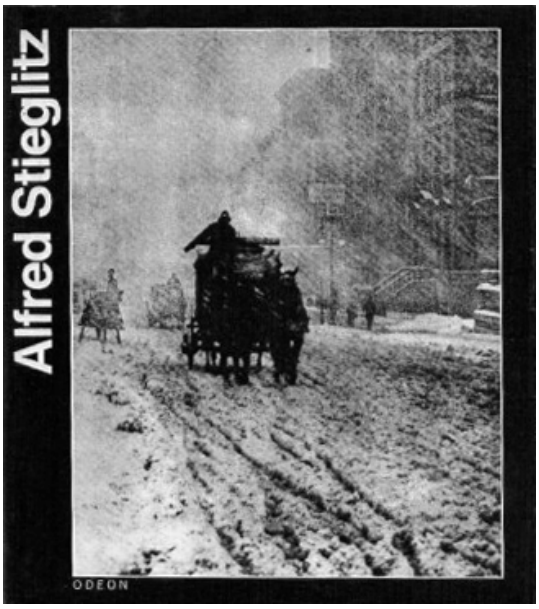

Alfred Stieglitz (1864–1943)
Autor publikace Antonín Dufek.
Vydal Odeon,
nakladatelství krásné literatury
a umění, n. p., Praha 1990.

Vilém Reichmann

„O interpretaci Reichmannova díla mohou být spory, přívrženci ortodoxního surrealismu a psychoanalytických interpretací v něm mohou spatřovat pouze sexuální symboliku a nevnímat nic dalšího. Ne náhodou však byl právě v českých zemích zaveden termín imaginativní umění, který vystihuje neortodoxní proud tvorby inspirované poetismem a surrealismem. Reichmannovo dílo je součástí tohoto proudu.“

Vilém Reichmann (1908–1991)
Text Antonín Dufek.
Vydavatelství Foto Mida,
České Budějovice 1994.

Jaroslav Pulicar

„Jestliže před 150 lety skoro každá fotografie zobrazovala něco poprvé, dnes míváme pocit, že je to možná naposledy. Dnes už má cenu všechno a nic se tím neřeší. Je možné, že Pulicar vnímá své záběry právě takto, a proto se nepřiklání k žádné závazné metodě, například sociologické. Ta by mu znemožnila, aby za své fotografie ručil, neboť teorie zbavují odpovědnosti. Proč by potom čekal tak dlouho na svůj debut? Vybírá si své záběry po svém, ale v duchu humanistické fotografie chce uchovávat především to lidské.“

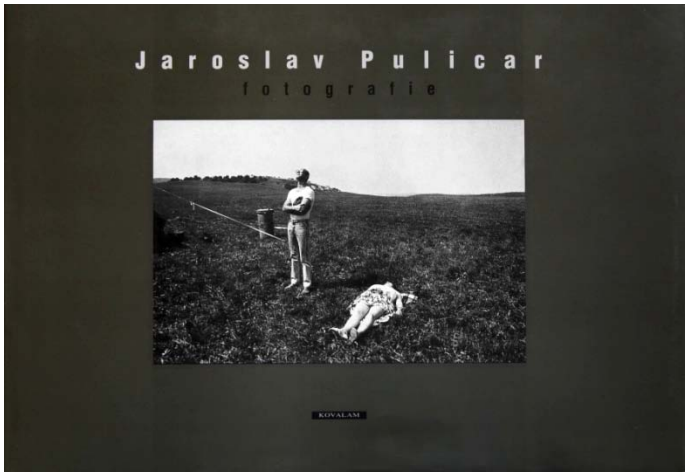

Jaroslav Pulicar (1954)
Fotografie vybral a uspořádal
Antonín Dufek.
Texty v katalogu
Antonín Dufek a Vojta Dukát.
Vydalo nakladatelství
Kovalam, Praha 1998.

Julie Jirečková

„Hrdost umělce spočívá mimo jiné v tom, že nepotřebuje atraktivní motiv. Stačí whitmanovská stébla trávy, stačí cokoliv, jak to dokazuje jedna z prvních právě Jirečková. Důležité je vidět, vnímat, kontemplovat vnímané, tyto rysy tvorby Jirečkové vznikají i ve strovnání s tvorbou slavnějších současníků Františka Drtikola nebo Vladimíra J. Bufky. Jirečková vlastně předznamenává to nejlepší z fotografického impresionismu 20. let.“

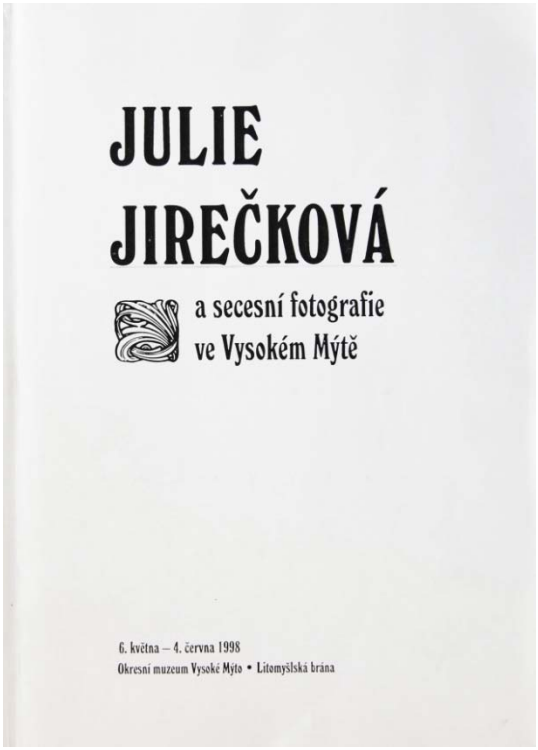

Julie Jirečková (1878–1963)
Příprava výstavy Antonín Dufek,
Jana Teplá a Roman Košek.
Autoři textů Antonín Dufek
(1. dáma české umělecké fotografie),
Ing. Milič Jiráček, CSc. (Historie klubu fotografů
amatérů ve Vysokém Mýtě).
Katalog vydalo vlastním nákladem v počtu 60 kusů
Okresní muzeum ve Vysokém Mýtě 1998.

Karel Kašpařík

„Karel Kašpařík patří k nejvýznamnějším českým a evropským fotografům. Mnohostrannou tvorbou se vymyká z řad těch, kteří se věnovali jen jednomu fotografickému oboru, jen jednomu tvůrčímu modelu. Podobně jako Jaromír Funke, jen později, dokázal aplikovat moderní principy ve všech námětových oblastech, zvládnout vysoce stylizovanou i manipulovanou tvorbu, jako jeden z prvních kultivovat dokument, vyrovnat se s racionální i iracionální odnoží modernismu."

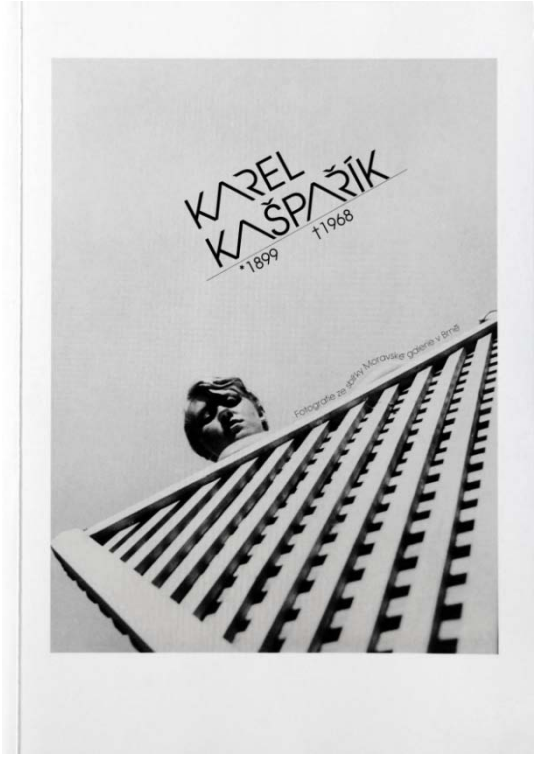

Karel Kašpařík (1899–1968)
Fotografie ze sbírky Moravské galerie.
Výstavu a katalog připravil Antonín Dufek,
Jana Teplá a Pavel Hayek.
Moravská galerie, Brno 2000,
Pražský dům fotografie, Praha 2000.

Pavel Štecha / U nás: 1968–1990

„Štecha je v českých souřadnicích tvůrcem sociologické ilustrace. Neznamená to, že novodobá odborná interpretace vždy předchází fotografii, mnohdy je to opačně: fotografie se svým obrazovým vědomím vybízí k ilustrování slovy, fotograf se stává rovnocenným a navíc svébytným partnerem odborníků, zkoumajících určitý fenomén. Obraz vydá za mnoho slov, ale sám nemůže být zcela nahrazen."

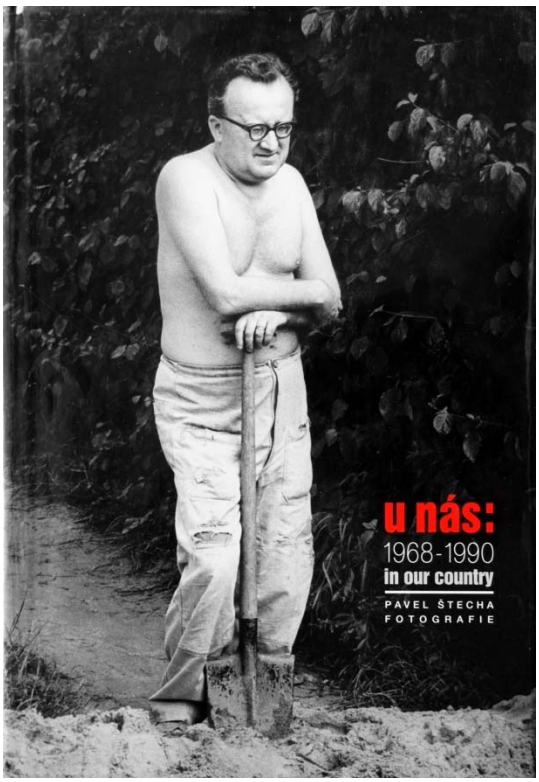

Pavel Štecha (1944–2004)
Texty v publikaci Ivan Hoffman a Antonín Dufek.
Vydalo Studio JB, Lomnice nad Popelkou 2001.

Jaromír Čejka

„Čejka patří mezi nejumanutější fotografy, ale přitom nepropadá sám sobě, je schopen komunikovat v obecně dostupných souvislostech. Vymyká se tak tradici umělecké fotografie, povyšující osobní pohled nebo výtvarné pojetí nad společenskou diagnostiku.“

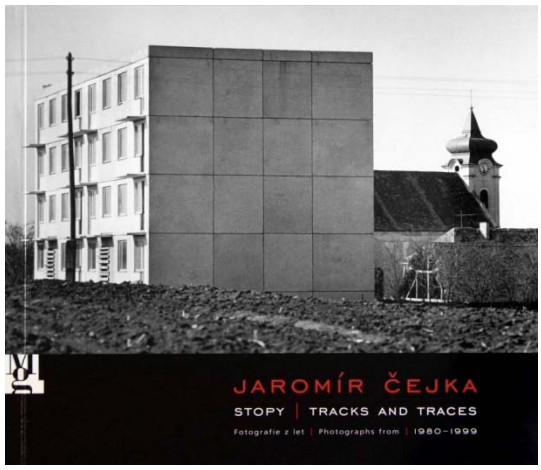

Jaromír Čejka (1947)
Edice Cameracura, sv. 1,
text v katalogu Antonín Dufek,
Moravská galerie v Brně, 2003.

Jan Pohribný

„Příroda se z repertoáru umění vytrácí a v nových podobách se do něho vrací. Zesvětštění veškeré hmoty v moderní době přineslo vytěsnění z obrazu, příroda byla hlavně v meziválečné době vnímána geometricky a navíc okrajově, v centru pozornosti se ocitla civilizace. Teprve kolem roku 1970 se aktualizoval vztah k přírodě na nové úrovni, především v novém uměleckém směru, land-artu, prováděném přímo v přírodě.“

„Snad víc než o přírodě, je tato výstava o světle, kosmu, o kolektivním nevědomí, rituálu. Jednotlivé fotografie můžeme vnímat jako zbytky snu o mytických prakrajinách, plných rituálních světelných úkazů.“

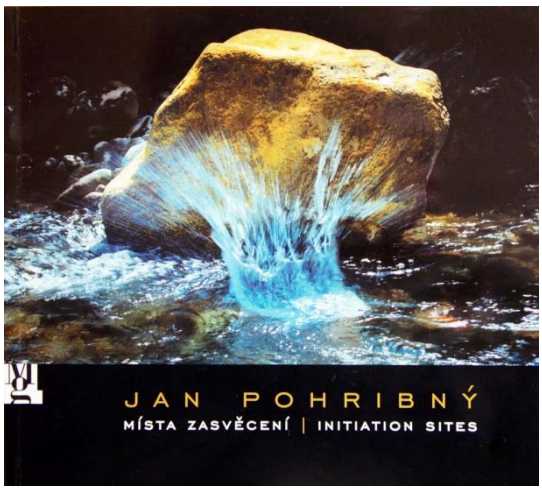

Jan Pohribný (1961)
Edice Cameracura, sv. 5,
kurátor výstavy Antonín Dufek.
Text v katalogu Antonín Dufek,
Jan Pohribný a Pavlína Vogelová,
Ambit místodržitelského paláce, Brno 2005.

Franz Fiedler

„Franz Fiedler je znám jako konzervativní fotograf, protože byl jedním z největších mistrů bromolejotisků a dalších tvárných procesů vycházejících ze secese. Neváhal o ušlechtilých tiscích publikovat ještě ve 30. letech a nezavrhl pod vlivem nové věcnosti svoji minulost jako mnoho jiných evropských fotografů (např. Josef Sudek, byť jen dočasně).“

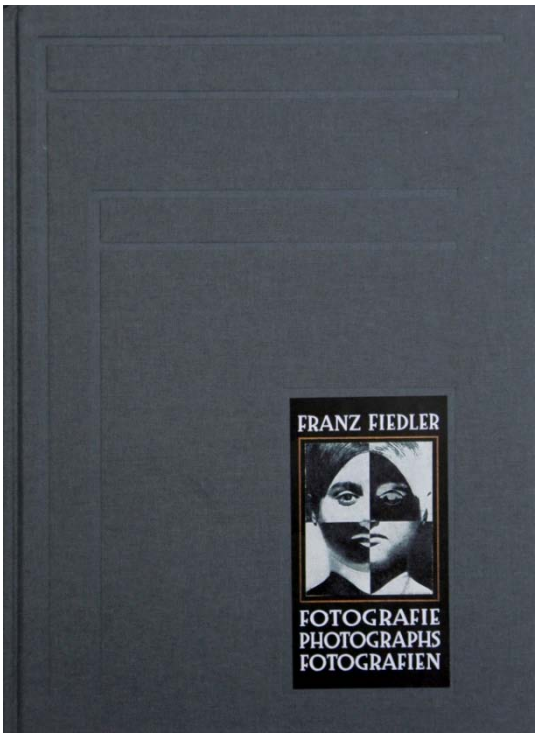

Franz Fiedler (1885–1956)
Muzeum Prostějovska v Prostějově 2005,
Moravská galerie v Brně 2006.
Autor výstavy Antonín Dufek.
Příprava výstavy a katalogu Antonín Dufek,
Jiří Pátek, Pavlína Vogelová a Ludmila Šebová.

Josef Sudek neznámý – Salonní fotografie 1918–1942

„Dnes, ve věku digitální fotografie, se zdá, že dělat netechnické, individuální pozitivy není možné. Všechny fotografie, nemanipulované i manipulované působí jakoby stejně, každá fotografie však může být uměním. Salonní pozitivy Josefa Sudka jsou mimo jiné materializací étosu doby, kdy fotografové museli bojovat za uznání hodnot svých děl vším, ideou počínaje a kultivovaností a precizností své práce konče.“

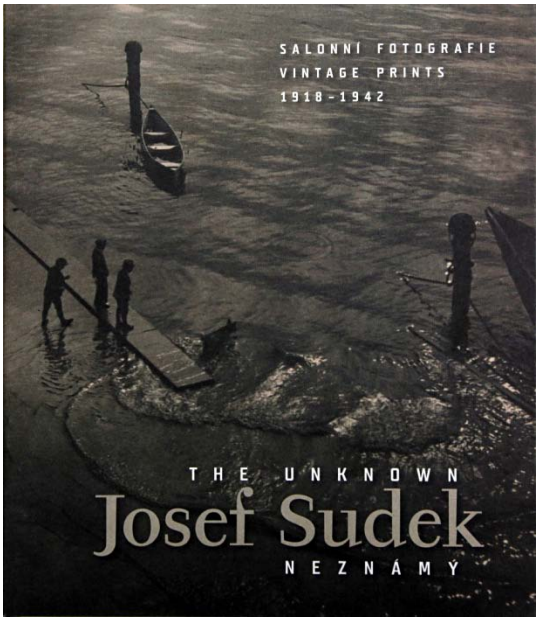

Josef Sudek (1896–1976)
Kurátor výstavy a text v katalogu Antonín Dufek.
Fotografie ze sbírek Moravské galerie v Brně,
Regionální muzeum v Kolíně.
Katalog vydala Moravská galerie v Brně
a nakladatelství KANT – Karel Kerlický, 2006.

Vojta Dukát

„Osamělí lidé na Dukátových fotografiích vždy sami sebe přesahují, protože je fotograf začlenil do vztahů k dalším věcem a lidem, do většího celku, kdy oni nevidí, protože nemohou vyjít ze sebe, aby se na sebe podívali. Obvykle si neuvědomují, jak je fotograf vidí, ale dodatečně snad vždy berou jeho obrazy za své, a my také.“

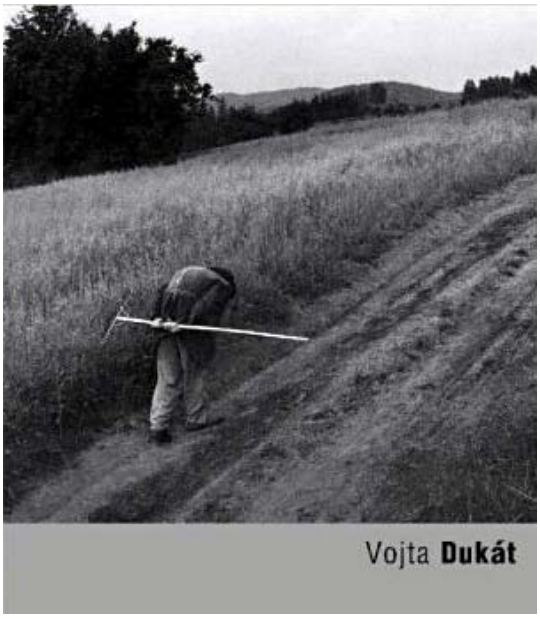

Vojta Dukát (1947)
Výběr fotografií Miroslav Ambros a Vojta Dukát.
Texty v katalogu Antonín Dufek,
Melchior de Wolff a Vojta Dukát,
nakladatelství Torst, Praha 2013.

závěr

Na začátku této práce, jsem si vytyčil cíl. Přiblížit život a dílo Antonína Dufka. S Antonínem Dufkem jsem během této práce procházel jednotlivá časová období nejen ve světě fotografickém, ale celou naší kulturou. Vnímal a seznamoval se s vývojem jeho práce, s fotografy, s výstavami, texty, a nabýval vědomosti o jeho osobnosti, která je duší celé jeho celoživotní práce. Ve světě je dnes česká fotografie uznávanou hodnotou. A to díky nejen autorům, fotografům umělcům, kteří ji tvořili a stále tvoří, ale také díky úrovni její teorie a historie, o kterou se Antonín Dufek v ne malé míře zasloužil.

„*No a tak jsem pracoval pořád v těch dějinách, protože se mi zdálo, že tam není stále něco jasné, v pořádku. A k čemu jsem se dostal, tak jsem se snažil to nějak utřídit, klasifikovat. Tak máme tady momentku, máme tady statickou fotografii, inscenovanou fotografii. Také bylo třeba dělat periodizaci v té historii. Napřed tady bylo tohle, jak se to změnilo a v čem se to změnilo, a to je takový ten můj business. A každému to připadá samozřejmé, ale on to musel někdo někdy vymyslet.*“

Rozsáhlost tvorby Antonína Dufka jako kurátora, teoretika a historika umění v oblasti fotografie je v celé jeho šíři velmi obsáhlá. Čím více jsem se při psaní této práce s jeho dílem seznamoval, tím více jsem docházel k přesvědčení, že celoživotní dílo v celé šíři této výjimečné osobnosti nemůže být dostatečně zpracováno pouze touto jedinou prací. Nabízí se tedy do budoucna široký prostor pro další doplňující studie a práce. Věřím, že má práce může být inspirací a podnětem ke zpracování dalších a dalších témat této osobnosti české fotografie.

antonín dufek – biografie

1943
Narozen 30. listopadu v Brně rodičům Ireně a Antonínu Dufkovým. Matka před penzí zaměstnána jako úřednice v Moravské ústředně, otec pracoval jako strojař a jako hlavní mechanik ZVL Brno-Líšeň. Později ve Výzkumném ústavu pro valivá ložiska. Má o devět let staršího bratra Ivana.

1958–1961
Navštěvuje Jedenáctiletou střední školu na tř. Kapitána Jaroše v Brně.

1961–1962
Práce v uranovém dole K. H. Borovského v Dolní Rožínce (Jáchymovské doly Rožná na Bystřicku), jako měřič-figurant.

1962–1967
Studium na Univerzitě Jana Ev. Purkyně v Brně, Dějiny umění Dufkovi pedagogové při studiích Prof. Albert Kutal, Prof. Václav Richter, Doc. Oleg Sus, Doc. Bohdan Lacina, Doc. Ivo Krsek, odb. asistent Jaroslav Sedlář. Závěrečná diplomová práce FF UJEP Brno 1967 „Pozdně gotické sochařství na jihozápadní Moravě“

1964
Svatba se studentkou psychologie Danou Jouzovou po tříletém vztahu.

1967–1968
Povinná vojenská služba v Uherském Hradišti.

1968
27. srpna, nastupuje do Moravské galerie, jako odborný pracovník a vedoucí sbírky Moravské galerie v Brně.

1972
Narození dcery Markéty.

1973
Narození syna Jana.

1983
Studium PhDr., aby nemusel na VUML, ukončil zkouškou, mimo jiné i z Marxismu a Leninismu.

1990
Členem Mezinárodní asociace výtvarných kritiků AICA, Sdružení výtvarných kritiků a teoretiků Praha.

1992
Členem korespondent Deutsche Gesellschaft für Photographie.

1994
Členem Oracle, stálým spolupracovníkem Algemeines Künstlerlexikon (Leipzig).

1995
Nastupuje do doktorského studia Dějin umění na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně.

1992–2004
Pedagogická činnost na Střední škole uměleckých řemesel v Brně, externí učitel Střední ŠUŘ v Brně, na doporučení Jiřího Víška a Martina Vybírala.

1995–2000
Přednáší na dějinách umění Masarykovy university v Brně.

2000
Předkládá na mateřské fakultě katalog Jaromír Funke (1896–1945). Průkopník fotografické avantgardy jako svoji dizertační práci a získává titul Ph.D., jímž „vyvažuje“ svůj socialistický doktorát.

2000–2006
Externí pedagog na FAVU VUT Brno / Fakulta výtvarných umění.

2005 (jaro, 3 měsíce)
„Visiting Scholar“, J. Paul Getty Museum, sbírka fotografie, Los Angeles (USA).

2006
Cena AV ČR za vědecké dílo DČVU.

2006–2011
Změna pracovního postavení v Moravské galerii v Brně z vedoucího oddělení na kurátora.

2011
Cena Osobnost české fotografie za dlouhodobý přínos fotografii, Asociace profesionálních fotografů.

2012
Emeritní kurátor Moravské galerie v Brně.

knihy

1983
Dufek, Antonín: *Adolf Schneeberger*. Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, Praha 1983.
1987
Dufek, Antonín: *Černobílá fotografie*. Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, Praha 1987.
1988
Dufek, Antonín; Galmiche, Xavier: *Jaroslava Hatlakova.* Lorient (Francie) 1988.
1989
Dufek Antonín; Primus, Zdeněk; Spielmann, Peter; Kundera, Ludvík: *Vilém Reichmann, Fotografien*. West Berlin 1989.
1990
Dufek, Antonín: *Alfred Stieglitz*. Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, Praha 1990.
Dufek, Antonín: Das Photogramm in der tschechischen Fotografie der Zwischenkriegszeit, in: Floris M. Neusüss, *Das Fotogramm in der Kunst des 20. Jahrhunderts.* Köln 1990, s. 276–287, 289.
1993
Balajka, Petr; Birgus, Vladimír; Dufek, Antonín et al.: *Encyklopedie českých a slovenských fotografů.* Praha 1993.
Štreit, Jindřich: *Vesnice je svět / The Village is a Global World.* Praha 1993.
Text: Antonín Dufek.
1995
Dufek, Antonín, hesla in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění.* Praha 1995. (Anděl, Jaroslav / Benc, Stanislav / Drahoš, Tom / Dukát, Vojta / Fuková, Eva / Funke, Jaromír / Hackenschmied (Hammid), Alexander / Koudelka, Josef / Krátký, Čestmír / Krčil, Bob / Kuklík. Karel / Luskačová, Markéta / Machotka, Miroslav / Medková, Eva / Nožička, Alois / Rössler, Jaroslav / Sever, Jiří / Spurný, Miloš / Sudek, Josef / Špaček, Vladimír.)
Huszár, Tibor: *Portréty / Portraits*, Bratislava 1995. Text: Antonín Dufek.
Štreit, Jindřich: *Lidé olomouckého okresu I People of the Olomouc Region / Menschen aus der Region Plmütz / Les gens du district d'Olomouc*, Olomouc 1995. Text: Antonín Dufek.
Dufek, Antonín: *Der Fotograf aus Sovinec / Fotograf ze Sovince / A Photographer from Sovinec / Un photographe de Sovinec.* in: Manfred Chobot – Jindřich Štreit, *Der Hof*. Weitra – Niederösterreichische Landesmuseum Wien 1995.
Pastor, Suzanne E.(ed.): *Jaromír Funke. Fotografie 1919–1943. Věci skleněné a obyčejné*. Text: Antonín Dufek, Praha, Pražský dům fotografie, 1995.
1996
Dufek, Antonín: *Vilém Reichmann*. České Budějovice 1996.
Dufek, Antonín; Primus, Zdenek: *Eva Fuka, Tváře času / The Faces of Time.* Berlin 1996.
1998
Dufek, Antonín: *Jaroslav Pulicar / Fotografie*. Praha 1998.
Dufek, Antonín: Fotografie 1890–1918, in: *Dějiny českého výtvarného umění 1890–1938, IV/1*. Academia, Praha 1998, s. 195–207.
Dufek, Antonín: Fotografie dvacátých let, in: *Dějiny českého výtvarného umění 1890–1938, IV/2*. Academia, Praha 1998, s. 205–221.
1999
Dufek, Antonín: *Milan Pitlach. Deníky / Diaries*. Praha 1999, nestr.
Dufek, Antonín: Abstraktní a nefigurativní tendence, in: Vladimír Birgus (ed.), *Česká fotografická avantgarda 1918–1948*. Praha 1999, s. 73–79.
Dufek, Antonín: Surrealistická fotografie, in: Vladimír Birgus (ed.), *Česká fotografická avantgarda 1918–1948*. Praha 1999, s. 217–226.
Dufek, Antonín: Abstrakte und non-figurative Tendenzen, in: Vladimír Birgus (ed.), *Tschechische avantgarde Fotografie 1918–1948*. Stuttgart 1999, s. 73–79.
Dufek, Antonín: *Die surrealistische Fotografie*, in: Vladimír Birgus (ed.), *Tschechische avantgarde Fotografie 1918–1948*. Stuttgart 1999, s. 217–226.
2000
Dufek, Antonín: *Bohdan Holomíček*. Nakladatelství Torst, Fototorst sv. II, Praha 2000.
2001
Dufek, Antonín: Počátky fotografie, in: *Dějiny českého výtvarného umění III/1,*

1780–1890. Academia, Praha 2001, s. 409–420.
Dufek, Antonín: Počátky fotografie, in: *Dějiny českého výtvarného umění III/2, 1780–1890.* Academia, Praha 2001, s. 49–54.
Dufek, Antonín: Fotografie ve věku vizitkománie a živých obrazů, in: *Dějiny českého výtvarného umění III/2, 1780–1890.* Academia, Praha 2001, s. 240–255.
Dufek, Antonín: Fotografie pro každého, in: *Dějiny českého výtvarného umění III/2, 1780–1890.* Academia, Praha 2001, s. 304–312.
Dufek, Antonín; Hoffman, Ivan*: U nás / In our Country: 1968–1990.* in: Ivan Hoffman, Pavel Štecha, *U nás / In our Country: 1968–1990.* Lomnice nad Popelkou 2001, s. 117–129.
Dufek, Antonín; Daniel, Petr in: Petr Daniel – Ludvík Kundera, *Dobrý den Brno.* Brno 2001, s. 157.

2002

Dufek, Antonín: Bufka, Drtikol, Funke, Hák, Popperová, Rössler, D. J. Růžička, Sudek, Štyrský, Teige, Vobecký, Wiškovský, in: Hana Rousová – Pavla Pečínková (ed.), *Vademecum. Moderní umění v Čechách a na Moravě (1890–1938).* Praha 2002.
Dufek, Antonín: Abstract and Nonfigurative Tendencies, in: Vladimír Birgus (ed.), *Czech Photographic Avant-garde 1918–1948*. The MIT Press, Cambridge / London 2002, s. 73–79.
Dufek, Antonín: Surrealist Photography, in: Vladimír Birgus (ed.), *Czech Photographic Avant-garde 1918–1948*. The MIT Press, Cambridge / London 2007, s. 217–226.

2003

Dufek, Antonín: *Jaromír Funke*. Nakladatelství Torst, Fototorst sv. XV, Praha 2003.

2004

Dufek, Antonín; Musilová, Helena: *Ivo Přeček*. Nakladatelství Torst, Fototorst sv. XVI, Praha 2004.
Dufek, Antonín (ed.): *Josef Sudek, Smutná krajina / Sad Lanscape / Traurige Landschaft.* Galerie výtvarného umění Litoměřice 1999, 2. vyd. Praha 2004. Texty: Antonín Dufek, Dalibor Kozel, Bohdan Kopecký.
Dufek, Antonín: Rudolf Skopec in Relation to Helmut Gernsheim, in: Anna Auer and Alistair Crawford ed.), *Helmut Gernsheim Reconsidered, The proceedings of the Mannheim symposium*, Passau, Dietmar Klinger 2004, s. 53 – 56.

2006

Dufek, Antonín: Fotografie 1939–1948, in: *Dějiny českého výtvarného umění 1939–1958, V*. Academia, Praha 2005, s. 207–231.
Dufek, Antonín: Fotografie 1948–1958, in: *Dějiny českého výtvarného umění 1939–1958, V*. Academia, Praha 2005, s. 409 – 433.
Dufek, Antonín, hesla in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění – Dodatky.* Praha 2006. (Andres, Julius / Balzar, Jaroslav / Bárta, Jaroslav / Beran, Jan / Binko, Josef / Budík, Miloš / Burian, Bohuslav / Černý, Rudolf / Černý, Rudolf / Einhorn, Erich / Einhornová, Milada / Fabinger, Jaroslav / Feyfar, Zdenko / Gribovský, Antonín / Hájek, Karel / Hajn, Jan / Hatlák, Jindřich / Hatláková, Jaroslava / Hrubý, Karel Otto / Chládek, Čeněk / Illek, František / Janda, Rudolf / Jeništová – Fiedlerová, Jana / Jírů, Václav / Klíma, Josef / Koblic, Přemysl (pseudonym Fotolín Matlák) / Kohlík, Jaroslav / Koplík Jaroslav / Koppitz, Rudolf / Kosel, Hermann Clemens / Krupka, Jaroslav / Kysela, Jaroslav / Kytka, Rupert / Lauschmann, Jan / Markalous, Evžen / Masník, Ivan / Matlocha, Zdeněk / Nouza, Oldřich / Pálka, Dušan / Paspa, Karel / Paul, Alexandr / Pekař, František / Pikart, Arnošt / Poličanský, Karel / Posselt, Jan / Rossi, Adolf / Rybička, Vladimír (Valja) / Spurný, Miloš / Stehlík, Karel / Straka, Oldřich / Šroubek, Josef / Šťastný, Bohumil /Teplý, Libor / Tůma, Stanislav / Vaněk, Jindřich / Voříšek, Josef / Watzek, Hans (Johann Josef)
Dufek, Antonín, hesla: Vladimír Jindřich Bufka , František Drtikol, Karel Novák, Josef Anton Trčka, in: Francis Ribemont – Patrick Daum (ed.): *Impressionist Camera. Pictorial Photography in Europe, 1888–1918.* London – New York 2006.
Dufek, Antonín: Jindra ze Sovince / Jindra from Sovinec, in: Ladislav Daněk (ed.): *Jindřich Štreit, fotografie / photographs 1965–2005.* Nakladatelství KANT, Praha 2006, s. 8–10, 11–13.

2007

Dufek, Antonín: Fotografie 1958–1970, in: *Dějiny českého výtvarného umění 1958–2000 VI/1.* Praha 2007, s. 255–294.

Dufek, Antonín: Fotografie 1970–1989, in: *Dějiny českého výtvarného umění VI/2, 1958–2000.* Academia, Praha 2007, s. 753–788.
Dufek, Antonín: Exilová fotografie, in: *Dějiny českého výtvarného umění VI/2, 1958–2000.* Academia, Praha 2007, s. 789–796.
Dufek, Antonín: Fotografie 1989–2000, in: *Dějiny českého výtvarného umění VI/2, 1958–2000.* Academia, Praha 2007, s. 981–1000.
Dufek, Antonín: Miloš Spurný, jiný fotograf / A Photographer with a Difference, *Miloš Spurný, Sbohem, staré řeky / Good-Bye, Old Rivers.* Brno 2007, s. 5–12.
Dufek, Antonín: Jaromír Funke, Spirála, 1924, in: Annette Kicken, Rudolf Kicken, Simone Förster (ed.), *Points of View. Masterpieces of Photography and Their Stories.* Göttingen 2007.

2008

Miroslav Jodas. Fotografie 1961–2008. Arbor vitae, Praha 2008. Text: Antonín Dufek.

2009

Dufek, Antonín (ed.): *Marie Šechtlová (Sechtlova) fotografie – photography, 1960–1970.* Marie Michaela Šechtlová, Tábor 2009.
Dufek, Antonín: Štreitův druhý výběr / Štreit's Second Selection, in: *Jindřich Štreit, (Ab)normalizace / (Fake)normalization.* Kroměříž 2009, s. 3–13.
Josef Sudek Prales Mioší / Mionší Forest. Nakladatelství Torst, Praha 2009. Texty: Antonín Dufek, Petr Helbich, Tomáš Vrška.

2010

Dufek, Antonín: *Vladimír J. Bufka.* Moravská galerie v Brně, nakladatelství Torst, Praha 2010.

2013

Josef Sudek Labyrinty. Nakladatelství Torst, Praha 2013. Texty: Daniela Hodrová, Antonín Dufek.
Josef Sudek Labyrinths. Nakladatelství Torst, Praha 2013. Essays by: Daniela Hodrová, Antonín Dufek.
Dufek, Antonín: *Ivo Loos, fotograf 1966–1975 / photographer 1966–1975.* Nakladatelství KANT, Praha 2013.
Vojta Dukát. Nakladatelství Torst, Fototorst sv. XXXVIII, Praha 2013. Texty: Antonín Dufek, Melchior de Wolf, Vojta Dukát.

výstavní aktivity, katalogy výstav

1969
Dufek, Antonín: *Současná československá fotografie ze sbírek Moravské galerie* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1969.
1970
Dufek, Antonín: *Česká súčasná fotografia* [katalog výstavy]. Galéria Profil, Bratislava 1970.
1971
Dufek, Antonín: *Československá fotografie z let 1968–1970 / Výběr prací Josefa Sudka* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1971.
Dufek, Antonín: *Jaromír Funke: Výběr z fotografického díla* [katalog výstavy]. Galéria Profil, Bratislava 1971.
Dufek, Antonín: *Fotografie* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, Brno 1971, Galéria Profil Bratislava 1971.
1972
Dufek, Antonín: *Jakub Rudolf Duda* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, 1972.
Dufek, Antonín: *Fotomax* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna 1972.
1973
Dufek, Antonín: *Ivo Loos: Tváre* [katalog výstavy]. Galéria Profil Bratislava 1973.
Dufek, Antonín: *Petr Zhoř.* Katalog výstavy, Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, 1973.
Dufek, Antonín: *Ex libris moravských autorů 1918–1945 ze sbírek Moravské galerie* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1973.
Dufek, Antonín; Hlaváč, Ľudovít: *Československá fotografie 1971–1972 / Ján Halaša* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1973.
1974
Dufek, Antonín: *Ivo Loos. Poutě a Tváře* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, 1974.
Dufek, Antonín: *Petr Klimpl – Mizející svět* [katalog výstavy]. Galerie mladých MDKO, Brno 1974.
Dufek, Antonín: *Antonín Halaš. Fotografie* [katalog výstavy]. Výstavní síň Fotochema, Ostrava 1974.
Dufek, Antonín: *Václav Chochola – Osobnosti* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, 1974.
Dufek, Antonín: *A. G. Fronzoni – Plakáty* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1974.
1975
Dufek, Antonín: *Jan Svoboda* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna, 1975.
1976
Dufek, Antonín: *Josef Sudek. Souborná výstava fotografického díla* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1976.
Anděl, Jaroslav; Dufek Antonín: *Čaro nechceného vo fotografii 1860–1920* [katalog výstavy]. Galéria Profil, Bratislava 1976.
1977
Dufek, Antonín: *Česká meziválečná fotografie ze sbírek Moravské galerie.* Galéria Profil, Bratislava 1977.
Dufek, Antonín: *Miroslav Myška – Fotografie z Řecka* [katalog výstavy]. Galerie mladých MDKO Brno 1977.
Dufek, Antonín: *Adolf Schneeberger* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, 1977.
Dufek, Antonín: *Vladimír Židlický* [katalog výstavy]. Galerie výtvarného umění, Hodonín 1977.
Dufek, Antonín: *Marie Kratochvílová* [katalog výstavy]. Vysokoškolský klub, Brno 1977.
1978
Dufek, Antonín: *Skupina Dokument* [katalog výstavy]. Galerie mladých MDKO, Brno 1978. [Skupina Dokument: Vladimír Birgus, Petr Klimpl, Josef Pokorný.]
Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav; Scheufler, Pavel: *Kouzlo staré fotografie* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1978.
1979
Dufek, Antonín: *Jaromír Funke.* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna, 1979.
Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka,* Katalog výstavy, Kabinet fotografie

Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, 1979.
Dufek, Antonín: *Dokument.* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, Brno 1979. [Skupina Dokument: Vladimír Birgus, Petr Klimpl, Josef Pokorný.]
Dufek, Antonín: *Stará fotografická podobizna* [katalog výstavy]. Galerie výtvarného umění, Hodonín 1979.

1980

Dufek, Antonín: *Ivo Přeček* [katalog výstavy]. Divadlo hudby, Olomouc 1980.

1981

Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav; Šmejkal, František: *Česká fotografie 1918–1938 ze sbírek Moravské galerie* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1981.
Dufek, Antonín: *Avantgardní fotografie 30. let na Moravě* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna – Oblastní galerie výtvarného umění, Brno, Olomouc 1981.
Dufek, Antonín: *Ateliér Fiedler* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna – Muzeum Prostějovska, Prostějov 1981.

1982

Dufek, Antonín: *Česká fotografie 1918–1938* [katalog výstavy]. Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, Praha 1982.
Dufek, Antonín: *Aktuální fotografie ze sbírek Moravské galerie* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1982.
Dufek, Antonín: *Václav Chochola* [katalog výstavy]. Galerie hlavního města Prahy – Krajské kulturní středisko v Hradci Králové – Okresní kulturní středisko v Liberci 1982.
Dufek, Antonín: *Jan Svoboda* [katalog výstavy]. The Photographers` Gallery London, Museum of Modern Art Oxford 1982.
Dufek, Antonín: *Jakub R. Duda* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna 1982.
Dufek, Antonín: *Vilém Reichmann* [katalog výstavy]. Okresní kulturní středisko Česká Třebová 1982.
Dufek, Antonín: *Vilém Reichmann – Makrofotografie* [katalog výstavy]. Divadlo hudby Olomouc 1982.
Vilém Reichmann, Poselství stromů, Agave [katalog výstavy]. Panský dům, Uherský Brod 1982. Texty Antonín Dufek, Ludvík Kundera, V. R.

1983

Dufek, Antonín: *Jan Raba.* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna 1983.
Dufek, Antonín: *Bohdan Holomíček* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna 1983.
Dufek, Antonín: *Štěpán Grygar.* [katalog výstavy]. Výstavní síň Fotochema, Praha 1983.
Dufek, Antonín: *Luboš Babarík* [katalog výstavy]. Galerie mladých MDKO, Brno 1983.
Dufek, Antonín: *John Goto* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně, Výstavní síň ÚLUV, Praha 1983.

1984

Dufek, Antonín: *Jan Beran* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna 1984.
Dufek, Antonín: *Dušan Slivka* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna 1984.
Dufek, Antonín: *Štěpán Grygar.* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna 1985.
Dufek, Antonín: *Fopo 8* [katalog výstavy]. Okresní kulturní středisko Břeclav 1984.
Dufek, Antonín: *Stanislav Skoupý.* [katalog výstavy]. MDKO Brno 1984.
Dufek, Antonín: *Krajská výstava amatérské fotografie* [katalog výstavy]. Krajské kulturní středisko Brno – Okresní kulturní středisko Břeclav 1984.
Dufek, Antonín: *Jaroslav Němec* [katalog výstavy]. Okresní kulturní středisko Rýmařov 1984.
Dufek, Antonín; Eskildsen, Ute: *Tschechische Fotografie 1918–1938* [katalog výstavy]. Museum Folkwang Essen 1984. Reprízy výstavy: Kunstverein Frankfurt am Main duben 1984 – Museum moderner Kunst, Wien 1984.

1985

Dufek, Antonín; Czartoryska, Urszula: *Czeska fotografia 1918–1938* [katalog výstavy]. Muzeum sztuki Lódz 1985.
Dufek, Antonín: *Jaroslav Němec. Fotografie 1931–1984* [katalog výstavy]. Okresní kulturní středisko Rýmařov – Okresní kulturní středisko Bruntál – Moravská galerie v Brně 1985.
Dufek, Antonín: *Stanislav Tůma* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1985.

Dufek, Antonín: *Vladimír Židlický. Fotografie* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1985.
Dufek, Antonín; Šmok, Ján: *Fotografie absolventů FAMU* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1985.
Dufek, Antonín: *Fotografia a čas* [katalog výstavy]. Metodický materiál: *V čase*, Obvodné kultúrne a spoločenské stredisko Bratislava 1985.
Davies, Sue; Hlušička, Jiří; Dufek Antonín: *Jaromír Funke, Jaroslav Rössler / 27 Contemporary Czechoslovak Photographers* [katalog výstavy]. The Photographers` Gallery Londýn 1985.
Dufek, Antonín: *Dušan Pálka* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1986.

1986

Dufek, Antonín: *Tělo v československé fotografii 1900–1986* [katalog výstavy]. Muzeum Kroměřížska v Kroměříži 1986.
Dufek, Antonín: *V čase* [katalog výstavy]. Galerie 4 Cheb – Výstavní síň Fotochema Praha 1986.
Dufek, Antonín: *Jiří Foltýn* [katalog výstavy]. Galerie mladých MDKO Brno 1986.
Dufek, Antonín; Valoch, Jiří: *Miloš Šejn* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1986.
Čubrda, Zdeněk; Dufek, Antonín: *Vladimír Židlický* [katalog výstavy]. Galerie u Řečických, Praha 1986.
Dufek, Antonín: *Bořek Sousedík* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1987.
Dufek, Antonín: *Štěpán Grygar* [katalog výstavy]. Okresní kulturní středisko Liberec 1986.
Klub fotografů města Brna. Michal Bartoš, Radek Chatrný, Dušan Lanciger, Aleš Ležatka, Jaroslav Sedláček [katalog výstavy]. Galerie mladých MDKO Brno 1986. Text: Antonín Dufek.

1987

Dufek, Antonín: *Karel Kuklík* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1987.
Dufek, Antonín: *Aktuální fotografie II. Okamžik* [katalog výstavy, antologie]. Moravská galerie v Brně 1987. Reprízy výstavy: Galerie 4 Cheb, Sbírka keramiky Alšovy jihočeské galerie Bechyně 1987, *Fotofest* Žďár nad Sázavou 1988.
Dufek, Antonín: *Město* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1987. Repríza výstavy: Oblastní galerie výtvarného umění Roudnice nad Labem 1988.
Dufek, Antonín: *Jiří Hanke*. Otisky generace [katalog výstavy]. Výstavní síň Fotochema Praha 1987.
Dufek, Antonín: *AMFO 87* [katalog výstavy]. Krajské kulturní středisko Brno – Okresní kulturní středisko Uherské Hradiště 1987.
Dufek, Antonín; Dias, Pavel: *Česká* [katalog výstavy]. Městské kulturní středisko Brno 1987. [Zahájení na České ul. Petr Oslzlý.]
Dufek, Antonín: *Dokument.* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna – Galerie 4 Cheb 1987. [Skupina Dokument: Vladimír Birgus, Petr Klimpl, Josef Pokorný.]

1988

Dufek, Antonín: *Vize* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1988. Reprízy výstavy: Galerie 4 Cheb 1988 – Malá výstavní síň Liberec 1988 – Výstavní síň Fotochema Hradec Králové 1989 – Okresní kulturní středisko Břeclav 1989.
Dufek, Antonín: *Vilém Reichmann* [katalog výstavy]. Galerie hlavního města Prahy – Galerie 4 Cheb 1988. Repríza: Fotofest Žďár nad Sázavou 1988.
Dufek, Antonín: *Jan Hajn. Mít oči pro své město* [katalog výstavy]. Krajské vlastivědné muzeum Olomouc 1988.
Dufek, Antonín: *IV. bienále fotografie přírody. Na počest Miloše Spurného* [katalog výstavy]. Městské kulturní středisko Brno 1988.
Dufek, Antonín: *Vladimír Jindřich. Bufka* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1988.
Dufek, Antonín: *Vladimír Židlický*. [katalog výstavy]. Galerie výtvarného umění Košice 1988.
Dufek, Antonín: FotoRama, in: František Šmejkal (ed.), *Skupina Ra* [katalog výstavy]. Galerie hlavního města Prahy 1988, s. 89–99.
Dufek, Antonín: Světlo, stín a objekt v české fotografii třicátých let, in: Hana Rousová (ed.), *Linie / Barva / Tvar.* [katalog výstavy]. Galerie hlavního města Prahy 1988, s. 87–113.
Dufek, Antonín: Spontaneous Eclecticism. Czechoslovak Photography in the 80s, *Questioning Europe, Fotografie Biennale Rotterdam* [katalog výstavy]. Rotterdam 1988, s. 332–333.

1989

Dufek, Antonín: *Jiří Hanke* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1989.

Dufek, Antonín: *Stopadesát fotografií* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1989, *Oblastní galerie výtvarného umění, Hodonín 1989.*

Dufek, Antonín: *Josef Sudek.* [katalog výstavy]. Mücsarnok Budapest 1989.

Dufek, Antonín: *Aventinské trio* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1989. Repríza výstavy: Obvodné kultúrne a spoločenské stredisko Bratislava- Trnávka. [Ladislav E. Berka, Alexander Hackenschmied (Hammid), Jiří Lehovec.]

Dufek, Antonín: Fotografie, in: *Milan Knížák 1953 / 1988* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1989.

Dufek, Antonín: Surrealismus und „straight photography", in: Monika Faber (ed.), *Das Innere der Sicht. Surrealistische Fotografie der 30er und 40er Jahre* [katalog výstavy]. Museum moderner Kunst Wien 1989. Česká část výstavy a katalogu: Antonín Dufek.

Dufek, Antonín: Imaginative Photography, in: Jaroslav Anděl – Anne Tucker (ed.), *Czech Modernism 1900–1945* [katalog výstavy]. Museum of Fine Arts, Houston 1989, s. 123–147. Reprízy výstavy: Akron Art Museum, Akron – Brooklyn Museum, International Center of Photography, Anthology Film Archives, New York 1990.

Dufek, Antonín: 7 elementarnych opinii / 7 elementárních posudků / Seven elementary viewpoints, in: Jerzy Olek (ed.), *Elementarność fotografii* [katalog výstavy]. Galeria Foto-Medium-Art Wroclaw 1989, nestr.

1990

Dufek, Antonín: *Vilém Reichmann: Life and Work* [katalog výstavy]. Baruch Gallery Chicago 1990.

Dufek, Antonín; Primus, Zdenek; Spielmann, Petr: *Vilém Reichmann* [katalog výstavy]. Museum moderner Kunst Wien 1990, katalog Ex posé Verlag Berlin 1990.

Dufek, Antonín; Sudek, Josef: Found and Constructed Stil-lifes in: *Col.lecció x Col.lecció. Un recorregut per la fotografia europea* [katalog výstavy]. Festival Primavera fotografica di Barcelona 1990, s. 148–149. [Výstava dvaceti zátiší Josefa Sudka v rámci expozice evropských fotografických sbírek.]

Dufek, Antonín: *Les Avant-garde Tchéques. Festival XXIe Recontres Internationales de la Photographie.* Palais de l`Archevéché Arles 1990. [Výstava osmdesáti fotografií z let 1918–1948 ze sbírky Moravské galerie v Brně.]

Dufek, Antonín: Devětsil and Photography, in: František Šmejkal – Rostislav Švácha (ed.), Devětsil. The Czech Avant-Garde Art Architecture and Design of the 1920s and 30s [katalog výstavy]. Museum of Modern Art Oxford – Design Museum London 1990, s. 62–69.

Watriss, Wendy; Bárta, Jaroslav (ed.): *Choice, 19 Contemporary Czechoslovak Photographers* [katalog výstavy]. Fotofest Houston 1990. Medailony autorů Antonín Dufek.

Dufek, Antonín; Štorch, Otakar; Marien a fotografie, in: Bydžovská, Lenka (ed.), *Aventinská mansarda* [katalog výstavy]. Galerie hlavního města Prahy 1990, s. 80–85.

Dufek, Antonín: *Dílna 89 – Lubsko* [katalog výstavy]. Chebské muzeum – Okresní kulturní středisko v Chebu – Krajské kulturní středisko v Plzni 1990.

Dufek, Antonín: *Dílna 89 – Lubsko* [katalog výstavy]. Chebské muzeum – Okresní kulturní středisko v Chebu – Krajské kulturní středisko v Plzni 1990.

1991

Dufek, Antonín: Fotografie, in: Mahulena Nešlehová (ed.): *Český informel* [katalog výstavy]. Galerie Václava Špály Praha 1991, s. 159–192.

Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka* [katalog výstavy]. Galerie Stará radnice Brno 1991.

Dufek, Antonín: *Jaroslava Hatláková, Jindřich Hatlák. Fotografie / Photographs* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1991.

1992

Dufek, Antonín: *Ladislav E. Berka* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna – Moravská galerie v Brně 1992 (výstava z fotosbírky Moravské galerie v Brně).

Dufek, Antonín; Fárová, Anna: *Jaroslav Bárta* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1992.

Dufek, Antonín: *Běla Kolářová* [katalog výstavy]. Česko-anglický leták, Moravská galerie v Brně – Pražský dům fotografie Praha 1992.

Dufek, Antonín: *Vilém Reichmann, Fotografie* [katalog výstavy]. Galerie Neumann Düsseldorf 1992.
Dufek, Antonín: Gedächtnis der Fotografie / Memory of Photography, in: 2. *Internationale Foto-Triennale* [katalog výstavy]. Esslingen 1992, s. 39–42. [česky Paměť fotografie, *Listy o fotografii* V, 1998, č. 2, s. 51–52.
Dufek, Antonín; Faber, Monika: *Současná světová fotografie ze sbírky Musea moderního umění nadace Ludwig Vídeň,* Moravská galerie v Brně 1992.
Dufek, Antonín: *Pavel Jasanský*. Kunst und Raum Vídeň 1992.

1993

Dufek, Antonín: *Franz de la Cousine* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1993.
Dufek, Antonín: *Libor Teplý*. [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1993.
Dufek, Antonín; Pastor, Susanne: *Václav Zykmund. Fotografie*. Katalog výstavy, Pražský dům fotografie Praha – Moravská galerie v Brně 1993.
Dufek, Antonín: *Čestmír Krátký* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna – Moravská galerie v Brně, 1993.
Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav; Remaking the Photogram: The Pioneering Work of Jaroslav Rössler and Jaromír Funke, in: Jaroslav Anděl (ed.). *The Art of the Avant-garde in Czechoslovakia 1918–1938* [katalog výstavy]. IVAM Valencie 1993, s. 144–151.
Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav: Přetvoření fotogramu. Průkopnické dílo Jaromíra Funka a Jaroslava Rösslera. in: *Umění pro všechny smysly. Meziválečná avantgarda v Československu* [katalog výstavy]. Národní galerie v Praze 1993, s. 57–60.
Dufek, Antonín: *Miloš Koreček. Fotografische Dekalkomanien.* [katalog výstavy]. Galerie Neumann Düsseldorf 1993.

1994

Dufek, Antonín (ed.): *Jan Svoboda, fotografie / photographs* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně – Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze 1994.
Dufek, Antonín: *Bob Krčil* [katalog výstavy]. Muzeum Prostějovska Prostějov 1994.
Dufek, Antonín: *Theodor Špička* [katalog výstavy]. Muzeum Prostějovska Prostějov 1994.
Dufek, Antonín: *Roman Buxbaum* [katalog výstavy]. Galerie Na bidýlku Brno1994.
Dufek, Antonín: Elementary Landscapes of Dušan Slivka / Dušan Slivka, elementární krajiny, in: Václav Macek (ed.), *Mesiac fotografie* [katalog výstavy]. Bratislava 1994, s. 86, s. 220.
Dufek, Antonín: *Jindřich Štyrský. On the Needles of these Days* [katalog výstavy]. Ubu Gallery New York 1994.
Dufek, Antonín: In Context: 20th Century Photography in the Czech Lands / V souvislostech: K fotografii 20. století v českých zemích, in: Murray Forbes (ed.), *Czech and Slovak Photography from Between the Wars to the Present*. [katalog výstavy]. Fitchburg Art Museum, Fitchburg 1993, The Boston Athenaeum, Boston 1994, The Boston Public Library, Boston 1994, Middlebury College Museum of Art. Middlebury 1994, s. 10–15, s. 77–82.
Dufek, Antonín: medailon Jindřich Štreit, in: Christine Frisinghelli – Harumi Niva, *Another Continent* [katalog výstavy]. Metropolitan muzeum of Photography Tokyo 1994.
Dufek, Antonín: K brněnské meziválečné fotografii, in: *Výtvarná kultura v Brně 1918–1938* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1994, s. 134–135.
Dufek, Antonín: Das Medium Fotografie im Zeitalter künstlerischer Avantgarden, in: Ryszard Stanislawski – Christopher Brockhaus (ed.), *Europa, Europa. Das Jahrhundert der Avantgarde in Mittel – und Osteuropa* I [katalog výstavy]. Kunst – und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland Bonn 1994, s. 426–454. [Kurátor fotografické části výstavy Aantonín Dufek]

1995

Dufek, Antonín: et al., *Fotoskupina DOFO 1958–1975* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně, Muzeum umění Olomouc 1995.
Markéta Luskačová, Fotografie ze Spitalfields (Londýn 1974–1990) [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1995.

1996

Dufek, Antonín: *Jaromír Funke (1896–1945). Průkopník fotografické avantgardy / Pioneering Avant-garde Photography*

[katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1996.
Dufek, Antonín: Surrealistická fotografie: Metody a témata, in: Bydžovská, Lenka; Srp, Karel (ed.), *Český surrealismus* [katalog výstavy]. Galerie hlavního města Prahy 1996, s. 280–295.
Dufek, Antonín: *Facing the End of the Century. Five Czech Photographers* [katalog výstavy]. Kuopio 1996. Reprízy výstavy: Tallin, Pécs, Panevežys, Šiauliai, Den Haag, Cottbus, Poprad, Moravská galerie v Brně 1996 – 1998. [Jiří David, Václav Jirásek, Viktor Kolář, Ivan Pinkava, Jindřich Štreit.]
Dufek, Antonín: Zrcadlo vzpomínek / Mirror of Remembrances, in: Jan Řezáč – Jan Mlčoch (ed.), *Růže pro Josefa Sudka / A Rose for Josef Sudek* [katalog výstavy]. Správa Pražského hradu, Uměleckoprůmyslové muzeum Praha 1996, s. 18–21.
Dufek, Antonín: *Jindřich Štreit. Ohlédnutí. Fotografie 1965–1996* [katalog výstavy]. Mánes Praha 1996.
Dufek, Antonín: *Ivo Přeček.* [katalog výstavy]. Galerie Caesar Olomouc 1996.
: Užitá fotografie, in: Alena Křížová (ed.), *Užité umění 60. Let.* Katalog výstavy, Moravské galerie v Brně 1996, s. 166–183.

1997

Dufek, Antonín: *Dalibor Chatrný. Zásahy do fotografií* [katalog výstavy]. Galerie U bílého jednorožce Klatovy 1997.
Dufek, Antonín: *Jaromír Funke – Krásný svět. Fotografie a ušlechtilé tisky z let 1920–1922* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1997.
Dufek, Antonín: *Krajinářská fotografie Miloše Spurného Morava 1947–1955* [katalog výstavy]. Moravské zemské muzeum 1997.
Dufek, Antonín: *Josef Sudek. Fotografie ze sbírek Moravské galerie Brno* [katalog výstavy]. Oblastní galerie Vysočiny Jihlava 1997.
Dufek, Antonín: *Běla Kolářová* [katalog výstavy]. Galerie výtvarného umění v Litoměřicích 1997.
Dufek, Antonín: Man Ray et la photographie tchéque, in: Jaroslav Anděl – Emmanuel Starcky (ed.), *Prague 1900–1938. Capitale secréte des avant-gardes* [katalog výstavy]. Musée des Beaux-Arts de Dijon 1997, s. 183–186.
Dufek, Antonín: Jaromír Funke, Construction photographique, in: Jaroslav Anděl – Emmanuel Starcky (ed.), *Prague 1900–1938. Capitale secrćte des avant-gardes* [katalog výstavy]. Musée des Beaux-Arts Dijon 1997, s. 191.
Dufek, Antonín: Jaromír Funke, in: Jaroslav Anděl: Emmanuel Starcky (ed.), *Prague 1900–1938. Capitale secrćte des avant-gardes* [katalog výstavy]. Musée des Beaux-Arts Dijon 1997, s. 285.
Dufek, Antonín: Krajina smrti, in: *Josef Sudek: Severní krajina* [katalog výstavy]. Okresní museum Louny 1997.
Dufek, Antonín: *Václav Jirásek, Wanieck Fabrik, Das Ende der Industriellen Zeitalters / Josef Sudek. Nordböhmen. Tote Landschaft* [katalog výstavy]. Tschechisches Zentrum Berlin 1997.
Dufek, Antonín: Jsme s Bohdanem…, in: *Bohdan Holomíček* [katalog výstavy]. Muzeum východních Čech v Hradci Králové 1997.
Dufek, Antonín: The Nineties / Zu den neunziger Jahren / K 90. letům, in: *Chimaera. Aktuelle Photokunst aus Mitteleuropa / Contemporary Photo Art from Central Europe* [katalog výstavy]. Staatliche Galerie Moritzburg Halle 1997.
Dufek, Antonín: Der Pädagoge Funke und das Bauhaus, in: Susanne Anna *Das Bauhaus im Osten. Slovakische und Tschechische Avantgarde 1928–1939* [katalog výstavy]. Städtische Museum Leverkusen 1997, s. 122–137.

1998

Dufek, Antonín: *Josef Sudek. Das stille Leben der Dinge. Fotografien von 1940–1970 aus der Moravská galerie, Brno* [katalog výstavy]. Kunstmuseum Wolfsburg 1998.
Dufek, Antonín: *Josef Sudek. El silencio de las cosas. Fotografías de los ańos 1940–1970 de la colección de la Moravská galůerie de Brno* [katalog výstavy]. Centre Fundació „la Caixa" Barcelona 1998. Reprízy výstavy: Sala de Exposiciones de la Universidad de Salamanca 1998–1999, Sala San Esteban. Murcia 1999.
Dufek, Antonín (ed.): *Josef Sudek, Nordböhmen* [katalog výstavy]. Vereinte Versicherungen München 1998.
Dufek, Antonín; Teplá, Jana:*Česká fotografie / Czech Photography 1939–1958*

[katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1998.
Dufek, Antonín: První dáma české umělecké fotografie / The First Lady of Czech Art Photography, in: Idem – Milíč Jiráček, *Julie Jirečková a secesní fotografie ve Vysokém Mýtě / Julie Jirečková and Art Nouveau Photography in Vysoké Mýto* [katalog výstavy]. Okresní muzeum Vysoké Mýto 1998, s. 4–9. Repríza výstavy: Vlastivědné muzeum, Šumperk 1999.

1999

Dufek, Antonín: Totalita podle fotografie – Tak jsme žili? / Totalitarianism According to the Photographer – did we live like this? In: *My 1948–1989. / Us 1948–1989. Fotografie ze sbírky Moravské galerie v Brně* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1999, s. 2–4, 6–8.
Dufek, Antonín: *Jindřich Štreit, Zabavené fotografie* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1999.
Dufek, Antonín: *Petr Daniel, 89/98* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1999.
Dufek, Antonín: Dolany a svět / Dolany to the World, in: Antonín Dufek, Jolana Havelková – Robert Smetana, *Karel Kašpařík 1899–1968. Fotografie ze sbírky Moravské galerie v Brně* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1999, s. 7–13. Reprízy výstavy: Pražský dům fotografie Prah 2000, Muzeum umění Olomouc 2000.
Dufek, Antonín; Pitlach, Milan: *Milan Pitlach. O slavnosti a hostech* [katalog výstavy]. Divadlo Husa na provázku, Brno 1999
Dufek, Antonín: Fotografické hry Václava Zykmunda, in: Jiří Valoch (ed.), *Václav Zykmund* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1999, s. 15–19.
Dufek, Antonín: *Pavel Mára, Madony `99 a rouška* [katalog výstavy]. Galerie V kapli Bruntál 1999.

2000

Dufek, Antonín: *Petr Daniel / Izrael* [katalog výstavy]. Atrium IBC Brno 2000. (V rámci kulturního projektu: *Židovská Morava – Židovské Brno.*)
Dufek, Antonín: *Společnost před objektivem / Society through the Lens 1918–1989. Fotografie ze sbírky Moravské galerie v Brně / Photographs from the Collection of the MG Brno* [katalog výstavy]. Obecní dům Praha 2000.
Dufek, Antonín: *Adolf Rossi. Z fotografických salonů* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2000.
Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka – 90. Léta* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2000.
Dufek, Antonín: *Markéta Luskačová. Poutníci* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2000.
Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka fotografie* [katalog výstavy]. Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem 2000.
Dufek, Antonín: *Alex Hackenschmied* [katalog výstavy]. České centrum fotografie Praha 2000.
Dufek, Antonín: *Antonín Hinšt* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2000.
Dufek, Antonín: *Jindřich Štreit. Konfiszierte Fotografie* [katalog výstavy, německý překlad textu]. Fluss Wolkersdorf 2000.
Dufek, Antonín: Surrealistische Antlitze, in: Zuckriegl, Margit [Hrsg.]: *Laterna Magica. Einblicke in eine Tschechische Fotografie der Zwischenkriegszeit* [katalog výstavy]. Rupertinum Salzburg 2001, s. 49–54. Repríza výstavy: Städtische Museum Abteiberg, Mönchengladbach 2001.

2001

Dufek, Antonín: *Fotografie jako umění v Československu / Photography as Art in Czechoslovakia 1959–1968. Z fotografické sbírky Moravské galerie / From the photographic collection of the Moravian Gallery* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2001.
Dufek, Antonín: *Josef Sudek fotografie 1940–1970* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2001.
Dufek, Antonín: *Michal Drobný* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2001.
Dufek, Antonín: *Robert Silverio.* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2001.
Dufek, Antonín: *Milan Pitlach, Z anglického deníku 1969–1978* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2001.
Dufek, Antonín: *Jan Beran fotografie* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2001. (Texty: Antonín Dufek, Jiří Pátek.)

2002

Dufek, Antonín: *Helmut + Johanna Kandl, Leo Kandl: Kontakt* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2002.

2003

Dufek, Antonín: *Tomáš Ruller / Na lásky čas* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2003.

Dufek, Antonín: Tomáš Ruller / Z lásky, in: *Mesiac fotografie* [katalog výstavy]. Bratislava 2003, s. 104.

Dufek, Antonín: *Jaromír Čejka, Stopy / Tracks and Traces. Fotografie z let / Photographs of 1980–1999* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2003.

Dufek, Antonín: *Keith Carter – Opravdové příběhy / Natural Histories* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2003.

Dufek, Antonín: Hry světel a stínů, hry o skutečnost / Lightplays and Shadowplays, Plays for Reality, in: Jiří Zemánek (ed.), *Ejhle světlo / Look Light* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2003, s. 180–203, 361–364.

Dufek, Antonín: Vova… in: *Vovovo nebo* [katalog výstavy, sborník příspěvků]. Galéria Profil Bratislava 2003.

Dufek, Antonín; Čejka, Jaromír in: *Jaromír Čejka, Stopy / Track and Traces. Fotografie z let / Photographs from 1980 – 1999* [katalog výstavy, Cameracura, sv. 1] Moravská galerie v Brně, Ambit Místodržitelského paláce 2004.

2004

Dufek, Antonín: Otisky prasvěta / Imprints of the Primaeval, in: *Jiří Šigut, Záznamy / Records 1999–2003* [katalog výstavy, Cameracura, sv. 2]. Moravská galerie v Brně – Ambit Místodržitelského paláce, 2004.

Dufek, Antonín: Prokůpkův způsob / Prokůpek's Way, in: *Bohumír Prokůpek. Příroda / Nature* [katalog výstavy, Cameracura, sv. 3]. Moravská galerie v Brně, Ambit Místodržitelského paláce, 2004.

Dufek, Antonín; Pohribný, Jan in: *Jan Pohribný. Místa zasvěcení / Initiation Sites* [katalog výstavy, Cameracura, sv. 5]. Moravská galerie v Brně – Ambit Místodržitelského paláce, 2004.

2005

Dufek, Antonín; Trnková, Petra, Trnková, Zuzana: *Grete Popper. Fotografie mezi dvěma světovými válkami / Photographs from the inter-war period* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2005. Reprízy výstavy: Das Verborgene Museum, Berlin 2005, Obecní dům Praha 2007.

Dufek, Antonín: Vladimír Jindřich Bufka, František Drtikol, Karel Novák, Josef Anton Trčka in: Francis Ribemont – Patrick Daum (ed.): *La photographie pictorialiste en Europe 1888–1918* [katalog výstavy]. Musée des Beaux-arts de Rennes 2005, s. 315, 318.

Dufek, Antonín: *Franz Fiedler. Fotografie / Photographs / Fotografien* [katalog výstavy]. Muzeum Prostějovska, Prostějov 2005, Moravská galerie v Brně 2006.

2006

Dufek, Antonín: *Josef Sudek neznámý – Salonní fotografie 1918–1945 / The Unknown Josef Sudek – Vintage Prints 1918–1942* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2006.

Dufek, Antonín: *Josef Sudek, Dialog z cisza / Dialogue with Silence. Z kolekcji Morawskiej galerii w Brnie / From the Collection of Moravian Gallery in Brno* [katalog výstavy]. Zachęta Warszawa 2006. Repríza výstavy: Centrum kultury Zamek Poznań 2006.

Dufek, Antonín: *Známosti na zapřenou. Zahraniční fotografové 20. století ve sbírce Moravské galerie v Brně. / Friends Incognito. Foreign Photographers of the 20th Century in the Moravian Gallery Collection* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně, Uměleckoprůmyslové muzeum Camera 2006.

Dufek, Antonín: Vladimír Jindřich Bufka, František Drtikol, Karel Novák, Josef Anton Trčka, in: Francis Ribemont, Patrick Daum (ed.), *Impressionist Camera. Pictorial Photography in Europe, 1888–1918* [katalog výstavy]. Sant Louis Art Museum 2006.

2007

Dufek, Antonín; Bartuška, Josef; Berka, Ladislav Emil; Dohnany, Milos; Fabinger, Jaroslav; Fragnerová-Gabrielová, Věra; Funke, Jaromír; Hackenschmied (Hammid), Alexandr; Hák, Miroslav; Hatláková, Jaroslava; Hipman, Vladimír; Jeníček, Jiří; Kašpařík, Karel; Krupka, Jaroslav; Lauschmann, Jan; Ludwig, Karel; Němec, Bohumil; Nohel, Jaroslav; Popper, Grete; Reichmann, Vilém; Rössler, Jaroslav; Schneeberger, Adolf; Sutnar, Ladislav; Šťastný, Bohumil; Štyrský, Jindřich; Sudek, Josef; Trčka, Anton Josef (Antios); Voříšek, Josef; Zykmund, Václav, in: Howard Greenberg, Annette and Rudolf Kicken

(ed.), *Czech Vision. Avantgarde Photography in Czechoslovakia.* Ostfildern 2007.

2008

Dufek, Antonín; Pokorný, Marek: *Třetí strana zdi / The Third Side of the Wall* [katalog výstavy]. Fotografie v Československu 1969–1988 ze sbírky Moravské galerie v Brně / Photography in Czechoslovakia 1969–1988 from the Collection of the Moravian Gallery, Brno. Brno, Praha 2008.

Dufek, Antonín: O nefotografovatelnosti pralesa / Mission Infeasible: Photography in the Natural Forest, in: Antonín Dufek, Dana Zajoncová, Tomáš Vrška (ed.), *Neregulováno. Prales ve fotografii / Unregulated: Natural Forest in Photography* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2008.

Dufek, Antonín: O strýci Foltýnovi, in: Jiří Pátek (ed.), *Jiří Foltýn. V upravené krajině / In a Modified Landscape* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2008.

Josef Sudek. Museo de Arte Hispanoamericano Isaac Fernandez Blanco, Buenos Aires 2008.

2009

Dufek, Antonín: Pariser Inspirationen, tschechische Konzepte, in: Reinhard Spieler, Barbara Auer (ed.), *Gegen jede Vernunft. Surrealismus Paris – Prag*. Wilhelm-Hack-Museum und Kunstverein Ludwigshafen am Rhein 2010, s. s. 274–283.

Josef Sudek Prales Mioší / Mionší Forest. Praha 2009. (Texty Antonín Dufek, Petr Helbich, Tomáš Vrška.)

2010

Beránková, Helena; Dufek, Antonín et al.: *Erwin Raupp, Moravská Hellas 1904 / Mährisches Hellas 1904 / Moravian Hellas 1904,* Studio JB, Jeronýmova 136, Lomnice nad Popelkou 2010.

2011

Dufek, Antonín; Pátek, Jiří; Trnková, Petra: *V plném spektru. Fotografie 1841—2005 ze sbírky Moravské galerie v Brně*. Moravská galerie, Brno 2011. Katalog výstavy, Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, 2011.

2012

Dufek, Antonín; James, Geoffrey; Rhodes, Richard; Sutnik, Maiam Mari: Josef Sudek: The Lagacy of a Deeper [katalog výstavy]. Art Gallery of Onario 2012.

2013

Dufek, Antonín: *Jaromír Funke. Mezi konstrukcí a emocí.* Moravská galerie, Brno 2013. Katalog výstavy, Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, 2013.

časopisy, sborníky

1970

Dufek, Antonín: Zásady koncepce sbírky fotografie Moravské galerie v Brně, *Bulletin Moravské galerie v Brně*. 1970, č. 5, nestr.

Dufek, Antonín: Brno fotografické, *Výtvarnictvo, fotografia, film* VIII. 1970, č. 8, s. 181.

Dufek, Antonín: Brnu patří v oboru fotografie, *Bulletin Moravské galerie v Brně*. 1970, č. 5, nestr.

1971

Dufek, Antonín: Brno fotografické. Jan Doubek a Zdeněk Pidrman, Jan Saudek, *Výtvarnictvo, fotografia, film* IX. 1971, č. 3, s. 60.

Dufek, Antonín: Desať autorov – desať prístupov, *Výtvarnictvo, fotografia, film* IX. 1971, č. 9, s. 235–237.

Dufek, Antonín: Umělecká fotografie v muzeu, *Fotografie a Slezské muzeum* VI, 1971, s. 4–5.

Dufek, Antonín: Laděna Víznerová – šperky. Taras Kuščynskyj – fotografie, *Bulletin Moravské galerie v Brně*. 1971, č. 7, nestr.

1972

Dufek, Antonín: Československá fotografie 1968–1970, *Výtvarnictvo, fotografia, film* X. 1972, č. 1, s. 12.

Dufek, Antonín: Brno fotografické. Priehrštie výstav, *Výtvarnictvo, fotografia, film* X. 1972, s. 109–111.

Dufek, Antonín: Mladá generácia vo VFF, *Výtvarnictvo, fotografia, film* X. 1972, č. 10, s. 181.

Dufek, Antonín: Nová výstavní síň Moravské galerie, *Bulletin Moravské galerie v Brně*. 1972, č. 10, nestr.

Dufek, Antonín: Výstava fotografií J. R. Dudy, *Bulletin Moravské galerie v Brně*. 1972, č. 10, nestr.

1973

Dufek, Antonín: Soupis prací A. Friedla, in: *Sborník prací filozofické fakulty Brněnské univerzity. Studia minora facultatis philosophicae Universitatis Brunensis* XXI. 1972, F 16, s. 209–213.

Dufek, Antonín: Nad fotografickou sbírkou Moravské galerie v Brně, *Československá fotografie* XXIV. 1973, č. 6, s. 246–248.

Dufek, Antonín: Gil, Štecha a Zhoř vo Funkovom kabinete, *Výtvarnictvo, fotografia, film* XI. 1973, č. 7, s. 155–156.

Dufek, Antonín: Brno – výstavy v októbri, *Výtvarný život* XVIII. 1973, č. 1.

Dufek, Antonín: Brnianské výstavy, *Výtvarný život* XVIII. 1973, č. 2–3.

Dufek, Antonín: Brněnský plakát, *Typografia*. 1973, č. 7.

Dufek, Antonín: Veletržní plakát, *Typografia*. 1973, č. 12.

Dufek, Antonín: Nad celostátní výstavou fotografií v Moravské galerii, *Fotografie* XVII. 1973, č. 3, s. 74.

Dufek, Antonín: Československá fotografie 1971–1972, *Fotografie* XVII, 1973, č. 4, s. 66–69.

Dufek, Antonín: Ivo Loos, *Fotografie* XVII, 1973, č. 4, s. 56–57.

Dufek, Antonín: Sudkove Hukvaldy, *Výtvarnictvo, fotografia, film* XI, 1973, č. 10, s. 213.

Dufek, Antonín: Úvod ke koncepci sbírky fotografie Moravské galerie, in: *Sborník k 100. výročí založení Moravského uměleckoprůmyslového muzea v Brně,* Brno 1973, s. 205–215.

1974

Dufek, Antonín: Kamera, *Československá fotografie* XXV, 1974, č. 10, s. 450–451.

Dufek, Antonín: Procházky po výstavách, V městském muzeu… (Miloš Koreček), *Československá fotografie* XXV, 1974, č. 9, s. 393, 2 rep. s. 416.

Antonín Dufek, Craig Kuhner, *Fotografie* XVIII, 1974, č. 3.

Dufek, Antonín: Brněnské bienále po šesté, *Výtvarný život* XIX, 1974, č. 10.

Dufek, Antonín: Brněnský plakát, *Typografia,* 1974, č. 7.

Dufek, Antonín: Kamera, in: *Sborník Fotografie dnes – Teoretické a kritické přístupy*, Brno 1974.

Dufek, Antonín: Cykly a seriály, *Fotografie* XVIII, 1974, č. 4, s. 74.

Dufek, Antonín: Radikaler Realismus, *Fotografie* XVIII, 1974, č. 4, s. 77.

Dufek, Antonín: Petr Klimpl, *Fotografie* XVIII, 1974, č. 4, s. 75.

Dufek, Antonín: Československá fotografie 1971–1972, *Bulletin Moravské galerie,* 1974, č. 16, nestr.

1975

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, I. Úvod,

Československá fotografie XXVI, 1975, č. 2, s. 77.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, II. Fotografický portrét minulého století, *Československá fotografie* XXVI, 1975, č. 4, s. 180.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, II. [správně III.] Fotografický portrét minulého století, *Československá fotografie* XXVI, 1975, č. 6, s. 269.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, III. [správně IV.] Portrét deštníku a počátky fotografie, *Československá fotografie* XXVI, 1975, č. 10, s. 467.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, V. Krajina a fotografie mimo ateliér v minulém století, *Československá fotografie* XXVI, 1975, č. 12, s. 557.
Dufek, Antonín: Praha Jana Reicha, *Československá fotografie* XXVI, 1975, č. 3, s. 111.
Dufek, Antonín: Štechův Tábor, *Československá fotografie* XXVI, 1975, č. 5, s. 260.
Dufek, Antonín: Edward Weston, jeho styl a souvislosti, *Revue fotografie* XIX, 1975, č. 3, s. 5–12; 59.
Dufek, Antonín: Sympozium v Domě G. Eastmana, *Revue fotografie* XIX, 1975, č. 3, s. 63.
Dufek, Antonín: Meditace o kruhu, *Revue fotografie* XIX, 1975, č. 3, s. 71.
Dufek, Antonín: Not Man Apart, *Revue fotografie* XIX, 1975, č. 3, s. 81–82.
Dufek, Antonín: Mezinárodní bienále užité grafiky a přehlídky čs. fotografie – zdroje nových akvizic, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1975, č. 20, nestr.
Dufek, Antonín: Literatura o fotografickém obraze, *Bulletin Moravské galerie v Brně* 1975, č. 21. s. 66–69.

1976

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: VI. Rodinné album, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 2, s. 77.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: VII. Piktorialismus a jeho prehistorie v českých zemích, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 4, s. 173.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: VIII. Společnost před kamerou I, Žánr a reportáž v 19. století, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 6, s. 269.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: IX. Společnost před kamerou II, Sociální dokument a současná [správně: sociálně] kritická fotografie, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 8, s. 365.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: X. Secesní rodinné album, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 10, s. 461.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: XI. Secesní fotografie, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 12, s. 557.
Dufek, Antonín: Fotografie. Parafrázovaný esej Susan Sontagové, *RF* XX, 1976, č. 3, s. 73–74.
Dufek, Antonín: Něžná kamera Dany Horníčkové, *Revue fotografie* XX, 1976, č. 1, s. 29–32.
Dufek, Antonín: Walker Evans, *Revue fotografie* XX, 1976, č. 2, s. 74–75.
Dufek, Antonín: Anglický deník Milana Pitlacha, *Revue fotografie* XX, 1976, č. 3.
Dufek, Antonín: F. Domin – J. Čejka. Život na vsi, *Revue fotografie* XX, 1976, č. 3.
Dufek, Antonín: Jaromír Funke, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 12, s. 530.
Dufek, Antonín: Plakáty A. G. Fronzoniho, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1976, č. 22, s. 37.
Dufek, Antonín: Václav Chochola – osobnosti, fotografické mozaiky a passiance, fotoarchív, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1976, č. 22, s. 42.
Dufek, Antonín: Jan Svoboda – fotografie, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1976, č. 22, s. 42–43.

1977

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XII. Hugo Erfurth, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 1, s. 29.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XIII. Franz Fiedler, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 2, s. 77.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XIV. Vladimír Jindřich

Bufka, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 3, s. 125.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XV. Fotografie v první světové válce, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 4, s. 173.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XVI. Z pražských ateliérů meziválečné doby, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 5, s. 221.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XVII. D. J. Růžička a situace po 1. světové válce, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 6, s. 269.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XVIII. Pražský meziválečný modernismus, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 7, s. 317.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XIX. Meziválečný tradicionalismus, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 8, s. 365.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XX. Přemysl Koblic, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 9, s. 413.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXI. Otmar Schick, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 10, s. 461.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXII. Společnost před kamerou III, 20. – 40. léta, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 11, s. 509.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXIII. Osvobozené divadlo Alexandra Paula, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 12, s. 557.
Dufek, Antonín: Josef Sudek, *Fotó* (Budapest) 1977, č. 5, s. 198–203.
Dufek, Antonín: Bienále plakátu Varšava, *Výtvarný život* XXII, 1977, č. 3.
Dufek, Antonín: Marie Kratochvílová, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 9, s. 403.
Dufek, Antonín: Petr Klimpl, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 11, s. 516.
Dufek, Antonín: Josef Klíma, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 1, s. 2.
Dufek, Antonín: Jaroslav Anděl, Urok niezamierzonego w fotografii 1860–1920, *Fotografia* (Varšava) 1977, č. 2.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie. Franz Fiedler, *Československá fotografie* XXVIII, 1977 č. 2, s. 77.
Dufek, Antonín: Josef Sudek – Fotografické dílo, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1977, č. 25, s. 28–30.

1978

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXIV. Jaroslav Fabinger, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 1, s. 29.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXV. Jiří Jeníček, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 2, s. 77.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXVI. Jindřich Hatlák, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 3, s. 125.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXVII. Fotoskupina pěti, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 4, s. 173.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXVIII. Jaroslava Hatláková a Státní grafická škola před druhou světovou válkou, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 5, s. 221.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXIX. Portréty Josefa Ehma, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 6, s. 253.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXX. Karel Ludwig, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 7, s. 301.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXXI. Václav Chochola, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 8, s. 349.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXXII. Tibor Honty, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 9, s. 397.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXXIII. č. 10, s. František Illek a poválečné tendence naší fotografie, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 11, s. 445.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXXIV. Jaroslav Rössler, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 11, s. 509.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXXV. Závěr, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 12, s. 557.
Dufek, Antonín: M. Šejn – K. Slach, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 10, s. 446.
Dufek, Antonín: Poznámka o amatérské teorii a praxi, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 8, s. 351.
Dufek, Antonín: Město v zrcadle J. R. Dudy, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 4, s. 180–183.
Dufek, Antonín: Skupina Dokument, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 11, s. 488.
Dufek, Antonín: Fotografische Sammlung der Mährische Galerie Brno, *Die Fotografie* (DDR) 1978, č. 6, s. 20–26.
Dufek, Antonín: Adolf Schneeberger a jeho doba, *Revue fotografie* XXII, 1978, č. 1, s. 14–20.

1979

Dufek, Antonín: Reklama na brněnském bienále, *Revue svetovej literatúry*, 1979, č. 1.
Dufek, Antonín: Čaro starej fotografie, *Revue svetovej literatury*, 1979, č. 6.
Dufek, Antonín: Fotografická reklama na Bienále v Brně, *Československá fotografie* XXX, 1979, č. 2.
Dufek, Antonín: Marie Kratochvílová, *Československá fotografie* XXX, 1979, č. 4.
Dufek, Antonín: Kouzlo staré fotografie, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1979, č. 28. s. 40–41.

1980

Dufek, Antonín: Meziválečná fotografie a dnešek, in: Jana Vránová (ed.), *Aktuálnost československé meziválečné fotografie* (sborník z pracovního setkání 10. 4. – 11. 4. 1979), Brno 1980, s. 90–100.
Dufek, Antonín: Sociálně dokumentární fotografie a naše společnost, in: *Spoločensky zaujatá fotografia I* (zborník sympózia), Galéria F Banská Bystrica 1980, s. 8–10.
Dufek, Antonín: Fotografie L. E. Berky, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1980, č. 29. s. 39–41.

1981

Dufek, Antonín: Kompozice skutečnosti, *Fotografie* XXV, 1981, č. 4, s. 43.
Dufek, Antonín: Učitelé Petra Klimpla aneb Horká kaše dokumentární fotografie, *Fotografie* XXV, 1981, č. 2, s. 66–71.
Dufek, Antonín: Výstavy fotografického školstva, *Výtvarnictvo, fotografia, film,* 1981, č. 10.
Dufek, Antonín: K novým akvizicím díla Josefa Sudka, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1981, s. 49–51.
Dufek, Antonín: Přírustky fotografií za rok 1980, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1981, č. 31, s. 18.

1982

Dufek, Antonín: Pohlednice pro radost, *Nejskromnější umění* 1982, č. 10.
Dufek, Antonín: Dvě poznámky o Janu Svobodovi, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1982, č. 33, s. 49–50.
Dufek, Antonín: Česká fotografie 1918–1938, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1982, č. 33, s. 66–68.

1983

Dufek, Antonín: Podněty brněnského bienále, *Revue svetovej literatúry* XIX, 1983, č. 5, s. 198–199.
Dufek, Antonín: Poezie všedního dne, *Fotografie* XXVII, 1983, č. 2, s. 53–55.
Dufek, Antonín: Aktuální Zdenko Feyfar, *Rovnost,* 1983.

1984

Dufek, Antonín: Moderní fotografie a moderní typografie, in: *Sympozium ‚84, Slovo a obraz, vztahy typografie a ilustrace v knize a periodikách, 11. bienále užité grafiky*, Moravská galerie v Brně 1984, s. 64–79: Ilustrace s. 11–15, obr. 35–46.
Modern Typography and Modern Photography, in: *Symposium ‚84, Word and Picture, The interrelations of typography and illustration in books and periodicals, 11. Biennale of Graphic Design,* Moravská galerie v Brně 1984, p. 68–87, ilustrations p. 11–15, No. 35–46.
Dufek, Antonín: Autoportrét Otakara Lenharta, *Bulletin Moravské galerie v Brně* 1984, č. 37, s. 25–30.
Dufek, Antonín: Nová citlivost Štěpána Grygara, *Fotografie* XXVIII, 1984, č. 3, s. 17.
Dufek, Antonín: Z historie české fotografie (do roku 1890), *(Revue) Fotografie* XXVIII, 1984, č. 3, s. 36–43.
Antonín Dufek, Z historie české fotografie (od roku 1890 do r. 1918), *(Revue) Fotografie* XXVIII, 1984, č. 4, s. 36–43.

Dufek, Antonín: John Goto, Tiché labyrinty J. Sudka, O Janu Svobodovi v Anglii, *Fotografie* XXVIII, 1984, č. 1, s. 62–63. Překlad a úvod textů: Antonín Dufek.

1985

Dufek, Antonín: Z historie české fotografie (od r. 1918 do r. 1930), *(Revue) Fotografie* XXIX, 1985, č. 1, s. 38–45.

Dufek, Antonín: Z historie české fotografie (od r. 1918 do r. 1930), *(Revue) Fotografie* XXIX, 1985, č. 2, s. 36–43.

Dufek, Antonín: Z dějin české fotografie III, IV, *Fotografie* XXIX, 1985, č. 1, s. 38–45, č. 2, s. 36–43.

Dufek, Antonín: Chvíle Bohdana Holomíčka, *Fotografie* XXIX, 1985, č. 3, s. 40–47.

Dufek, Antonín: Japonská reklamní ročenka, *Fotografie* XXIX, 1985, č. 3, s. 79.

Dufek, Antonín: Obrazy skutečnosti Miroslava Machotky, *Fotografie* XXIX, 1985, č. 4, s. 73.

1986

Dufek, Antonín: Prosté efekty Jana Ságla, *(Revue) Fotografie* XXX, 1986, č. 2, s. 53, 5 fotografií v příloze.

Dufek, Antonín: FAMU v Brně, *(Revue) Fotografie* XXX, 1986, č. 2, s. 63–64.

Dufek, Antonín: Otakar Lenharts Selbstporträt, *Fotogeschichte* VI, 1986, č. 21, s. 44–48.

Dufek, Antonín: In memoriam: Ansel Adams / Garry Winogrand, *Výtvarnictvo, fotografia, film* XXIV, 1986, č. 10, s. 13–15.

Dufek, Antonín: FAMU v Brně, *Fotografie* XXX, 1986, č. 2, s. 63–64.

Dufek, Antonín: Kreslíř a fotograf Dušan Pálka, *Fotografie* XXX, 1986, č. 3, s. 34–35.

1987

Dufek, Antonín: Antonín Matějček. Apotheosy (úvodní text), *Estetika,* 1987, č. 4.

Dufek, Antonín: Britská fotografie v Moravské galerii, *Bulletin Moravské galerie v Brně* 1987, č. 42, s. 62–63.

Dufek, Antonín: Časopis Photographische Correspondenz o pražských fotografech, *Bulletin Moravské galerie v Brně,* 1987, č. 42, s. 84–88.

Dufek, Antonín: Svědectví Pavla Štechy, *Fotografie* XXXI, 1987, č. 1, s. 28–35.

Dufek, Antonín: Tandem Foltýn – Vojáček, *Fotografie* XXXI, 1987, č. 2, s. 20–27.

Dufek, Antonín: Bořek Sousedík – souvislosti, *Fotografie* XXXI, 1987, č. 3, s. 34–41.

Dufek, Antonín: Nad monografiemi Karla Plicky a Pavla Socháně, *Fotografie* XXXI, 1987, č. 3, s. 76–77.

1988

Dufek, Antonín: Fotografické okamžiky v Moravské galerii, *Bulletin Moravské galerie v Brně,* 1988, č. 43, s. 67–68.

Dufek, Antonín: Nichts Persönliches. Fotografien von Petr Klimpl, *Fotografie* (Lipsko) XLII, 1988, September, č. 9, s. 338–343.

1989

Dufek, Antonín: Poznámky k 150. výročí foto, in: *Kulturou Jihomoravského kraje,* Brno 1989.

Dufek, Antonín: Imaginativní fotografie Jaromíra Funkeho, *Umění* XXXVII, 1989, s. 461–464.

Dufek, Antonín: Slovenská fotografia 80. rokov, *Výtvarný život* XXXIV, 1989, č. 8, s. 26–30.

1990

Dufek, Antonín: Můžeme něco udělat pro zlepšení fotografické tvorby?, *Angelma* I, 1990, č. 1, s. 27–29.

Dufek, Antonín: Emila Medková v Blansku, *Ateliér* III, 1990, č. 25.

Dufek, Antonín: Fotografie ze sbírky Moravské galerie v zahraničí a na významných výstavách v Československu, *Bulletin Moravské galerie v Brně,* 1990. č. 46, s. 51–53.

1991

Dufek, Antonín: Francouzská fotografie v Brně, *Ateliér* IV, 1991, č. 18, s. 6.

Dufek, Antonín: Vilém Reichmann zemřel, *Fotografie* XXXIV, 1991, č. 11, s. 3.

Dufek, Antonín: O jedné fotografii Viktora Koláře, *Bulletin Moravské galerie v Brně* 1991, č. 47, s. 32–34.

Dufek, Antonín: Věda a výzkum ve státních galeriích, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1991, č. 47, s. 3–6.

Dufek, Antonín: Výstavy fotografií v roce 1990, *Bulletin Moravské galerie v Brně* 1991, č. 47, s. 45.

Dufek, Antonín: Řeč Antonína Dufka na zahájení výstavy Viléma Reichmanna v Muzeu moderního umění ve Vídni 16. května 1990, *Bulletin Moravské galerie v Brně* 1991, č. 47, s. 45– 46.

Dufek, Antonín: Aktuální otázka (odklon od inscenace k dokumentu), *Fotografie* XXXIV, 1991, č. 5, s. 5.

Dufek, Antonín: Aktuální otázka (ztráta tématu), *Fotografie* XXXIV, 1991, č. 10, s. 4.

1992

Dufek, Antonín: Vilém Reichmann, *Revue fotografie*, 1992, s. 20. Text v anglické verzi.
Dufek, Antonín: Bratrstvo ježka, *Ateliér* V, 1992, č. 1, s. 7.
Dufek, Antonín: Anketa k problematice Moravské galerie, *Ateliér* V, 1992, č. 10, s. 8–9.
Dufek, Antonín: Čas sblížení?, *Ateliér* V, 1992, č. 9, s. 7.
Dufek, Antonín: O jedné fotografii Otakara Lenharta, *Umění* XL, 1992, č. 1, s. 67–74.
Dufek, Antonín: Private und öffentliche Bilder / Private and Public Pictures, *Camera Austria,* 1992, č. 41, s. 17–22.
Dufek, Antonín: Aktuální otázka. Co považujete za originál u fotografického díla?, *Fotografie* XXXV, 1992, č. 9, s. 5–6.
Dufek, Antonín: Portréty Zdenko Feyfara, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1992, č. 48, s. 39–40.
Dufek, Antonín: Tradice a současnost fotografie v ČSFR [Tradition and the Present of Photography in CZ], *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1992, č. 48, s. 82–84.
Dufek, Antonín: Drtikolův neznámý text [An Unknown Text by František Drtikol], *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1992, č. 48, s. 95–96.

1993

Dufek, Antonín: K brněnské meziválečné fotografii, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1993, č. 49, s. 144–152.
Dufek, Antonín: K brněnské meziválečné fotografii, in: *Výtvarná kultura v Brně 1918–1938*, 1994, s. 134–135.
Dufek, Antonín: Vilém Reichmann 85, *Ateliér* VI, 1993, č. 13, s. 3.

1994

Dufek, Antonín: Fotografie ze sbírky Moravské galerie v zahraničí [Photographs from the Collection of Moravian Gallery in Abroad], *Listy o fotografii* I, 1994, č. 1, s. 4–6.
Dufek, Antonín: Arhus, 1990, *Listy o fotografii* I, 1994, č. 1, s. 9.
Dufek, Antonín: Fotofest 90 Houston, *Listy o fotografii* I, 1994, č. 1, s. 12–14.
Dufek, Antonín: Rok východu, Lausanne, *Listy o fotografii* I, 1994, č. 1, s. 14.
Dufek, Antonín: Dílo Apotheosy, *Listy o fotografii* I, 1994, č. 1, s. 34–35.
Dufek, Antonín: Poznámky o Josefu Sudkovi [Notes on J. Sudek], *Revue fotografie* 1994, č. 1.
Dufek, Antonín: Čas sblížení?, *Bulletin Moravské galerie v Brně* 1994, č. 50, s. 99–100.
Dufek, Antonín: O dvou koncepcích fotografie [On Two Concepts of Photography], *Listy o fotografii* I, 1994, č. 1, s. 28–29.

1995

Dufek, Antonín: Jindřich Štreit a fotografická sbírka Moravské galerie, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1995, č. 51, s. 86–88.
Dufek, Antonín: Etické aspekty fotografie, *Bulletin Moravské galerie v* Brně, 1995, č. 51, s. 129–133.
Dufek, Antonín: Fotoskupina DOFO, *Ateliér* VIII, 1995, č. 13, s. 12, 1 čb. reprodukce.

1996

Dufek, Antonín: Moravská galerie Brno, *Eikon.*1996, č. 18–19–20, s. 91–98. (Monotematické trojčíslo o evropských fotografických sbírkách.)
Dufek, Antonín: Druhé centrum. K české imaginativní fotografii 1927–1950, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1996, č. 52, s. 50–59.
Dufek, Antonín: Jan Svoboda, *Umění a řemesla* XXXVIII, 1996, č. 1, s. 24–27.
Dufek, Antonín: Štreit bez respektu, *Respekt* VII, 1996, č. 22, s. 19.
Dufek, Antonín: Jindřich Štreit – Ohlédnutí. Úvodní slovo z vernisáže, *Ateliér* IX, 1996, č. 19, s. 3.
Dufek, Antonín: Border Inside Photography, Imago, Bratislava 1996, č. 2, s. 28–29.
Dufek, Antonín: Promluva jako pomluva. Brno, Galerie Ambrosiana, Václav Jirásek, 28. 11. – 31. 12. 1996, *Atelier* X, 1997, č. 2, s. 6.

1997

Dufek, Antonín: K datování starých fotografií, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1997, č. 53, s. 227–231.
Dufek, Antonín: Fotografie a Devětsil, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1997, s. 125–127.
Dufek, Antonín: Josef Sudek – Severní krajina (1957–1962), 6.5. – 29.6. 1997, *Ateliér* X, 1997, č. 13, s. 6.
Dufek, Antonín: Vizualita Štěpána Grygara, *Ateliér* X, 1997, č. 21, s. 7.

Dufek, Antonín: Jaromír Funke (1896–1945), in: *Mesiac fotografie / Month of Photography*, Bratislava, 1997, November, s. 14–17.
Dufek, Antonín: Hranice uvnitř fotografie, *Ateliér* X, 1997, č. 7, s. 2.

1998

Dufek, Antonín: Devadesátiny Alexandra Hackenschmieda, *Prostor Zlín* VI, 1998, č. 1, s. 13.
Dufek, Antonín: 90tiny Alexandra Hackenschmieda, *Fotografie* XLII, 1998, č. 2, s. 4.
Dufek, Antonín: Bloudění mezi BVV, VP, EU a státem, *Ateliér* XI, 1998, č. 11, s. 5.
Dufek, Antonín: Česká fotografie 1939–1958, *Kam v Brně…, 1998*, říjen, s. 8.
Dufek, Antonín: Vernisáž výstav Jaromíra Funkeho a Josefa Sudka, Moravská galerie 24. 10. 1996, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 1998, č. 54, s. 209.
Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v zahraničí 1990–1994, *Listy o fotografii* V, 1998, č. 2, s. 34–35.
Dufek, Antonín: Paměť fotografie, *Listy o fotografii* V, 1998, č. 2, s. 51–52.
Dufek, Antonín: Jindřich Štreit – Bez hranic, *Listy o fotografii* V, 1998, č. 2, s. 69–70.

1999

Teplá, Jana; Dufek, Antonín: Aktivity fotosbírky Moravské galerie mimo galerii 1991–1998, *Bulletin Moravské galerie v Brně,* 1999, č. 55, s. 188–190.

2000

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, *Umění a řemesla* XLII, 2000, č. 4, s. 57.
Dufek, Antonín: Česká společnost před objektivem 1918–1989, *Host* XVI, 2000, č. 6, s. 47.
Dufek, Antonín: Společnost před objektivem, československá dokumentární fotografie 60. – 80. let, *Umění a řemesla* XLII, 2000, č. 4, s. 24–36.
Dufek, Antonín: Vnímání světa, které nemá náhradu. Fotografie Miroslava Machotky, *Host* XVI, 2000, č. 5, s. 37.
Dufek, Antonín: Pavel Mára – Madony `99 a roušky, *Ateliér* XIII, 2000, č. 5, s. 5.

2001

Dufek, Antonín: Franz Fiedler – mezi avantgardou a tradicí, Bulletin Moravské galerie v Brně, 2001, č. 57, s. 73–74.
Dufek, Antonín: Sdělný a výstižný obraz doby (Fotografie Jana Berana), Host XVII, 2001, č. 8, s. 43–44.

2002

Dufek, Antonín: Vidět skutečnost z různých stran. Fotografie Petra Daniela, *Host* XVIII, 2002, č. 8, s. 46.
Dufek, Antonín: Books. A Slice of Time by Vojta Dukát, *Imago,* Summer 2002, č. 4, s. 67–68.
Dufek, Antonín: Books. The Wannieck Factory by Václav Jirásek, *Imago,* Summer 2002, č. 14, s. 68–69.
Dufek, Antonín: Diverse. The European Society, *Imago,* Summer 2002, č. 14, s. 4–5.

2003

Dufek, Antonín: Man Ray a fotografie v Československu, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 2002/2003, č. 58/59, s. 228–239.
Dufek, Antonín: Jiráskova Vaňkovka, B*ulletin Moravské galerie v Brně*, 2002/2003, č. 58/59, s. 340–343.
Dufek, Antonín: *Obrazová zpráva o stavu krajiny*, Ambit Místodržitelského paláce, Moravská galerie v Brně 10. 9. – 9. 11. 2003 (Jozef Ondzik), *Ateliér* 2003, č. 22, s. 6.

2004

Dufek, Antonín: Ohlédnutí. Portfolio Pavel Štecha, *Fotografie Magazín*, 2004, č. 4, s. 22–28.
Dufek, Antonín: Známosti na zapřenou, Moravská galerie v Brně – Uměleckoprůmyslové muzeum – Camera, 9. 2. – 8. 5. 2006, *Ateliér* XIX, 2006, č. 7.
Dufek, Antonín: Smutná krajina Josefa Sudka, *Fotografie magazín,* 2004, č. 12, s. 12–15.
Dufek, Antonín: *Theo Derksen – Homeless Images*, Ambit Místodržitelského paláce, Moravská galerie v Brně 16. 6. – 5. 9. 2004, *Ateliér* 2004, č. 16–17, s. 7.

2008

Dufek, Antonín: Prales ve fotografii, *Ateliér* XXI, 2008, č. 24, s. 6.
Dufek, Antonín: Josef Sudek, *Ateliér* XXI, 2008, č. 25/26, s. 9.
Dufek, Antonín: Šedesátá léta ve fotografiích Marie Šechtlové, *Bulletin Moravské galerie v Brně*, 2008, č. 64, s. 125–128.

přednášky, besedy, sympozia – výběr

Jan Svoboda. Photographers' Gallery, Londýn 1982

Moderní fotografie a moderní typografie. in: Sympozium 84, Slovo a obraz, vztahy typografie a ilustrace v knize a periodikách, 11. bienále užité grafiky, Moravská galerie v Brně 1984.

Současná česká fotografie. Photographers' Gallery, Londýn 1985.

Surrealismus v české fotografii. Museum of Fine Arts, Houston 1988.

Historical Models of Photography and Morals. Symposium papers.

Konference Etos of Photography, Wroclaw 1991.

Public and Private Picture. Sympozium Public Picture. Příspěvek, Forum Stadtpark Graz 1991.

Československá fotografie v zahraničí. Věstín, Svitavy 1992 (pro Středisko kulturních služeb).

Hranice uvnitř. Sympozium Hranice fotografie, klub novinářů, Bratislava 1993.

Hranice uvnitř fotografie, Ateliér X, 1997, č. 7, s. 2. Mesiac fotografie, Bratislava 1993.

Rencontres internationales de la photographie. Francie, Arles 1993. (Diskusní setkání evropských kurátorů fotografie.)

Fotografická sbírka Moravské galerie. Pražský dům fotografie, Praha 1993 (pro účastníky fotografické dílny).

Collection of Photographs in Possession of Moravian Gallery of Brno, Czech Republic. Konference AVICOM, Bonn 1994.

Collection of Photographs in Possession of Moravian Gallery of Brno, Czech Republic. Oracle XII, Swindon 1994.

Fotografická sbírka Moravské galerie. Sympozium fotografie a muzeum, Krems 1995.

Česká meziválečná foto. Pražákův palác, Brno 1995.

Česká avantgardní fotografie 1922–1948. Institut tvůrčí fotografie v Opavě, Horní Bečva 1996.

Současná česká fotografie. Halle, Burg Giebichenstein, 1997.

Fotografie 90. let. Konference: Photography: Yesterday and Today. Open Society Institute (Soros), Peterburg 1997.

Česká meziválečná fotografie. Musée dElysée, Lausanne 1998.

Josef Sudek. Beseda na výstavě Josefa Sudka, Galerie Šternberk 2000.

Fotograf Josef Koudelka. Sympozium, Významné osobnosti Boskovicka, Boskovice 2000.

Photography and Recherche in Austria – Vienna, The Door to the Eastern Europe. European Society for the History of Photography, Rakouská národní knihovna, Vídeň 2001.

Fotografie 60. Let. Dům umění města Brna 2002.

By 1918: Paths from and to Vienna, in: Anna Auer (ed.), Photography and Research in Austria (Symposium 2001 Vienna), Passau 2002, s. 37–38.

Julie Jirečková. The First Lady of Art Photography In Bohemia, in: Anna Auer (ed.), Photography and Research in Austria (Symposium 2001 Vienna), Passau 2002, s. 39–44.

Tomáš Ruller, Na lásky čas. Vystoupení na autorském večeru, Moravská galerie, Uměleckoprůmyslové muzeum, Brno 2003.

Z historie české fotografie. Moravská galerie, Uměleckoprůmyslové muzeum, Brno 2003 (pro Letní mezinárodní fotografickou školu).

Svět světla ve fotografii. Moravská galerie, Uměleckoprůmyslové muzeum, Brno 2003.

*Tehdy a nyní. Fotografický obraz optikou výstavních institucí:dramaturg, kurátor, divák.*VŠUP Praha 2004.

The Czech Republic: Subjective, Objective or Humanitarian Attitudes. Příspěvek na symposiu Photography as Documentary Record, Budapest 2004.

Český piktorialismus. Pražského domu fotografie, Moravská galerie 2004 (Workshop).

Vídeňská secese. Moravská galerie, Brno 2004.

Rudolf Skopec in Relation to Helmut Gernsheim, in: Anna Auer and Alistair Crawford ed.), Helmut Gernsheim Reconsidered, The proceedings of the Mannheim symposium, Dietmar Klinger, Passau 2004, s. 53–56.

Fotografická sbírka Moravské galerie. Význam díla Jaromíra Funkeho a Jaroslava Rösslera. Getty Museum Los Angeles 2005.

Světlo ve fotografii. Katedra fotografie FAMU, Praha 2005.

Vídeňská secese a moderna 1900–1925. Obecní dům Praha 2005.

Nachbilder. Photographie in der DDR. Antonín Dufek, Die fotografische Konjunktur in der Tschechoslowakei als Beispiel für Komparation. Sympozium. Pořádající instituce: Kupferstich-Kabinett, Staatliche Kunstsammlungen Dresden. Landesbibliothek Dresden 2006.

The story of the Moravska galerie collection of photography and its position in relation to other Czech museums, collections, XXIV ORACLE, Praha 2006.

Obraz a nevědomí. Fotograf Štyrský a internacionální surrealismus. Konference v domě U Kamenného zvonu, Praha 2007.

Vědecká konference Umění 70. let: *Estetika samohany.* Mezisvět fotografie. Vzpomínky na 70. léta. Kulturní dům Družba, Klatovy 2007.

Antonin Dufek, Dusan Stulik, Tram Vo, The Moravian Gallery Collection of Photographis: *Questions from Curators, Answers by Scientists.* Photograph Heritage in Central, Southern and Eastern Europe. Symposium, Bratislava, SÚZA Conference Center, Bratislava 2007.

Photographic Avant-garde Groups Outside Prague in Czechoslovakia 1928–1944,
Mladá Boleslav, České Budějovice, Brno, Olomouc.
Hawthornden, přednáška v Theatre at the National Gallery of Scotland, The Mound, Edinburgh 2008 (k výstavě Foto: Modernity in Central Europe 1918–1945).

Kurátor a hosť I, SNG Bratislava 2008. Host kurátorov Petry Hanákovej a Aurela Hrabušického v diskusii Ján Budaj, Antonín Dufek, Ivan Hoffman, Jiří Siostrzonek, Jindřich Štreit.

Strategie umělecké fotografie. Dům pánů z Kunštátu, Brno 2009 (V rámci cyklu přednášek Podoby současné fotografie, projekt FaVU v Brně – Jan Symon.)

Man Ray a fotografie v Československu. Uměleckoprůmyslové muzeum, Brno 2009.

rozhovory s antonínem dufkem

Dufek, Antonín: 10 rokov zbierky fotografií Moravskej galérie. *Výtvarnictvo, fotografia, film,* 1972, s. 276.

Birgus, Vladimír; Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně. *Československá fotografie* XXXII, 1981, s. 397.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně. *Fotografie* XXIX, 1985, č. 4, s. 38–45.

Dufek, Antonín*: Interview: tělo v čs. fotografii 1900–1986. Fotografie 1987, č. 3, s. 62–69.*

Dufek, Antonín: Fotografické zbierky MG. *Výtvarnictvo, fotografia, film,* 1988, č. 5, s. 14–15.

Mrázková, Daniela; Dufek, Antonín: 40 let fotografické sbírky Moravské galerie. *Fotografie magazin,* 2002, č. 2.

texty s nefotografickými náměty – výběr

Dufek, Antonín: *Ex libris moravských autorů 1918–1945 ze sbírek Moravské galerie*. Katalog výstavy, Moravská galerie v Brně 1973.

Dufek, Antonín: *Pozdně gotické skulptury z Lidéřovic*, in: Sborník prací filosofické fakulty Brněnské university XXI, 1972, F 16, s. 65–71.

Dufek, Antonín: *Materiály k dějinám gotického sochařství*, in: Sborník prací filosofické fakulty Brněnské university XXI, 1972, F 16, s.197–200.

Dufek, Antonín: *Brněnské sochařství do roku 1411* / Sculpture in Brno by the Year 1410, Brno v minulosti a dnes XIII, 1995, s. 227–255.

Dufek, Antonín: *Jihlavská řezbářská dílna z konce 15. Století*. Umění XXI, s. 93–98.

Dufek, Antonín: *Japonský plakát ze sbírek Moravské galerie v Brně*. Katalog výstavy, Galerie Gotwaldov1971.

Dufek, Antonín: K výkladu díla Bohdana Laciny, in: *Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity* XXII, 1973, F 17, s. 55–62.

Dufek, Antonín: Metamorfózy skla, *Výtvarný život* XVIII, 1973, č. 12.

Dufek, Antonín: *Nová encyklopedie českého výtvarného umění – Dodatky*, Praha 2006.

ostatní

Dufek, Antonín: *Marie Kratochvílová – Botanická zahrada.* Leták výstavy, Galerie v předsálí Blansko 1984.

Dufek, Antonín; Galmiche, Xavier: *Jaroslava Hatlakova.* Lorient, Francie1988.

Dufek, Antonín: 7 elementarnych opinii / 7 elementárních posudků / Seven elementary viewpoints, in: *Elementarność fotografii* (kat. výst.), Galeria Foto – Medium – Art Wroclaw 1989, nestr.

Dufek, Antonín: Fotografie a ideál / Photography and Ideal, in: *Proudy české umělecké tvorby 19. století. Sen a ideál*, Praha 1990, s. 221–224.

Dufek, Antonín: Das Photogramm in der tschechischen Fotografie der Zwischenkriegszeit, in: Floris M. Neusüss, *Das Fotogramm in der Kunst des 20. Jahrhunderts,* Köln 1990, s. 276–285.

Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka.* Plakát, Malá výstavní síň Liberec 1990.

Antonín Dufek, Public and Private Picture, *Sympozium Public Picture*, Forum Stadtpark Graz 5. 10. – 8. 10. 1991.

Dufek, Antonín: *Jindřich Štreit*. Pozvánka s textem, Fotofest Žďár nad Sázavou 23. 8. – 8. 9. 1991.

Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka.* Katalog výstavy, plakát, Malá výstavní síň Liberec 1990.

Jan Lauschmann. Fotofest Žďár nad Sázavou 1991, příprava výstavy v Moravské galerii v Brně.

Dufek, Antonín: *Moravská krajina na fotografiích Miloše Spurného*. Plakát, Muzeum města Brna 11. 7. 1991.

Dufek, Antonín: *Josef Koudelka, Černý trojúhelník; Josef Sudek, Severní krajina.* Text na pozvánce, Moravská galerie v Brně 7.2 –5. 3. 1995.

Dufek, Antonín: *Bohdan Holomíček, portréty fotografů.* Kalendář, Brno 1996.

Dufek, Antonín: Czech and Slovak Photography. A History of the Present, Aperture 1998, č. 152, s. 28, 30, 79.

Dufek, Antonín: Bohdan Holomíček. A Document of the Times, *Welcome to the Heart of Europe* VII, 2000, č. 6, s. 26–29.

Dufek, Antonín: By 1918: Paths from and to Vienna, in: Anna Auer (ed.), *Photography and Research in Austria* (Symposium 2001 Vienna), Passau 2002, s. 37–38.

Dufek, Antonín: Julie Jirečková – The First Lady of Art Photography In Bohemia, in: Anna Auer (ed.), *Photography and Research in Austria,* Symposium 2001 Vienna, Passau 2002, s. 39–44.

Dufek, Antonín: František Dostál, in: Marta Bednářová (ed.): *Životní křižovatky Františka Dostála,* Praha 2002, s. 43–44.

Dufek, Antonín: Vidět skutečnost z různých stran. Fotografie Petra Daniela, *Host* 2002, č. 8, s. 46.

David, Jiří; Dostál, Martin; Dufek, Antonín: *David / David,* Praha 2002.

Dufek, Antonín: *Helmut Gernsheim a Rudolf Skopec,* Deutsche Gesellschaft für Photographie a European Society for the History of Photography, Konference, Mannheim 12. 10. – 3. 10. 2003.

Dufek, Antonín: Abstraktnyje i nefigurativnyje tendencii, in: *Češskoe iskusstvo i literatura*, S. Peterburg 2003, s. 196–203.

Dufek, Antonín: Surrealističeskaja foto, in: *Češskoe iskusstvo i literatura*, S. Peterburg 2003, s. 221–231.

Birgus, Vladimír; Dufek, Antonín: Češskij fotografičskij avangard. 1918–1948, in: *Češskoe iskusstvo i literatura*, S. Peterburg 2003, s. 190–238.

seznam použité literatury

Dufek, Antonín: *Současná československá fotografie ze sbírek Moravské galerie* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1969.

Dufek, Antonín: Zásady koncepce sbírky fotografie Moravské galerie v Brně, *Bulletin Moravské galerie v Brně*. 1970, č. 5, nestr.

Dufek, Antonín: *Československá fotografie z let 1968–1970* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1971.

Dufek, Antonín: *Jakub Rudolf Duda* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, 1972.

Dufek, Antonín: *Ivo Loos: Tváre* [katalog výstavy]. Galéria Profil Bratislava 1973.

Dufek, Antonín: Petr Klimpl, *Fotografie* XVIII, 1974, č. 4, s. 75.

Dufek, Antonín: *Jan Svoboda* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna, 1975.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, I. Úvod, *Československá fotografie* XXVI, 1975, č. 2, s. 77.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, II. Fotografický portrét minulého století, *Československá fotografie* XXVI, 1975, č. 4, s. 180.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, II. [správně III.] Fotografický portrét minulého století, *Československá fotografie* XXVI, 1975, č. 6, s. 269.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, III. [správně IV.] Portrét deštníku a počátky fotografie, *Československá fotografie* XXVI, 1975, č. 10, s. 467.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně, V. Krajina a fotografie mimo ateliér v minulém století, *Československá fotografie* XXVI, 1975, č. 12, s. 557.

Dufek, Antonín: *Josef Sudek. Souborná výstava fotografického díla* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1976.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: VI. Rodinné album, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 2, s. 77.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: VII. Piktorialismus a jeho prehistorie v českých zemích, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 4, s. 173.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: VIII. Společnost před kamerou I, Žánr a reportáž v 19. století, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 6, s. 269.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: IX. Společnost před kamerou II, Sociální dokument a současná [správně: sociálně] kritická fotografie, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 8, s. 365.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: X. Secesní rodinné album, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 10, s. 461.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie v Brně: XI. Secesní fotografie, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 12, s. 557.

Dufek, Antonín: Jaromír Funke, *Československá fotografie* XXVII, 1976, č. 12, s. 530.

Dufek, Antonín: *Miroslav Myška – Fotografie z Řecka* [katalog výstavy]. Galerie mladých MDKO Brno 1977.

Dufek, Antonín: *Adolf Schneeberger* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, 1977.

Dufek, Antonín: *Vladimír Židlický* [katalog výstavy]. Galerie výtvarného umění, Hodonín 1977.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XII. Hugo Erfurth, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 1, s. 29.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XIII. Franz Fiedler, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 2, s. 77.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XIV. Vladimír Jindřich Bufka, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 3, s. 125.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XV. Fotografie v první světové válce, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 4, s. 173.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XVI. Z pražských ateliérů meziválečné doby, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 5, s. 221.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XVII. D. J. Růžička a situace po 1. světové válce, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 6, s. 269.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XVIII. Pražský meziválečný modernismus, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 7, s. 317.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XIX. Meziválečný tradicionalismus, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 8, s. 365.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XX. Přemysl Koblic, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 9, s. 413.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXI. Otmar Schick, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 10, s. 461.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXII. Společnost před kamerou III, 20. – 40. léta, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 11, s. 509.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXIII. Osvobozené divadlo Alexandra Paula, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 12, s. 557.

Dufek, Antonín: Marie Kratochvílová, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 9, s. 403.

Dufek, Antonín: Petr Klimpl, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 11, s. 516.

Dufek, Antonín: Josef Klíma, *Československá fotografie* XXVIII, 1977, č. 1, s. 2.

Dufek, Antonín: *Skupina Dokument* [katalog výstavy]. Galerie mladých MDKO, Brno 1978. [Skupina Dokument: Vladimír Birgus, Petr Klimpl, Josef Pokorný.]

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie. Franz Fiedler, *Československá fotografie* XXVIII, 1977 č. 2, s. 77.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXIV. Jaroslav Fabinger, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 1, s. 29.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXV. Jiří Jeníček, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 2, s. 77.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXVI. Jindřich Hatlák, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 3, s. 125.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXVII. Fotoskupina pěti, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 4, s. 173.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXVIII. Jaroslava Hatláková a Státní grafická škola před druhou světovou válkou, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 5, s. 221.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXIX. Portréty Josefa Ehma, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 6, s. 253.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXX. Karel Ludwig, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 7, s. 301.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXXI. Václav Chochola, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 8, s. 349.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXXII. Tibor Honty, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 9, s. 397.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXXIII. č. 10, s. František Illek a poválečné tendence naší fotografie, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 11, s. 445.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXXIV. Jaroslav Rössler, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 11, s. 509.

Dufek, Antonín: Fotografická sbírka Moravské galerie, XXXV. Závěr, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 12, s. 557.

Dufek, Antonín: Poznámka o amatérské teorii a praxi, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 8, s. 351.

Dufek, Antonín: Město v zrcadle J. R. Dudy, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 4, s. 180–183.

Dufek, Antonín: Skupina Dokument, *Československá fotografie* XXIX, 1978, č. 11, s. 488.

Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav; Scheufler, Pavel: *Kouzlo staré fotografie*. [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1978.

Dufek, Antonín: *Jaromír Funke*. Katalog výstavy, Dům umění města Brna, 1979.

Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, 1979.

Dufek, Antonín: *Dokument* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna, Brno 1979. [Skupina Dokument: Vladimír Birgus, Petr Klimpl, Josef Pokorný.]

Antonín Dufek, *Stará fotografická podobizna* [katalog výstavy]. Galerie výtvarného umění, Hodonín 1979.

Dufek, Antonín; Anděl, Jaroslav; Šmejkal, František: *Česká fotografie 1918–1938 ze sbírek Moravské galerie* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1981.

Dufek, Antonín: *Aktuální fotografie ze sbírek Moravské galerie* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1982.

Dufek, Antonín: *Václav Chochola* [katalog výstavy]. Galerie hlavního města Prahy – Krajské kulturní středisko v Hradci Králové – Okresní kulturní středisko v Liberci 1982.

Dufek, Antonín: *Jakub R. Duda* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna 1982.

Dufek, Antonín: *Vilém Reichmann* [katalog výstavy]. Okresní kulturní středisko Česká Třebová 1982.

Dufek, Antonín: *Bohdan Holomíček* [katalog výstavy]. Kabinet fotografie Jaromíra Funka, Dům umění města Brna 1983.

Dufek, Antonín: *Adolf Schneeberger*. Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, Praha 1983.

Dufek, Antonín: *Štěpán Grygar* [katalog výstavy]. Výstavní síň Fotochema, Praha 1983.

Dufek, Antonín: *Luboš Babarík* [katalog výstavy]. Galerie mladých MDKO, Brno 1983.

Dufek, Antonín: *John Goto*. Katalog výstavy, Moravská galerie v Brně1983.

Dufek, Antonín: *Vladimír Židlický. Fotografie*. Katalog výstavy, Moravská galerie v Brně 1985.

Dufek, Antonín: *Tělo v československé fotografii 1900–1986* [katalog výstavy]. Muzeum Kroměřížska v Kroměříži 1986.

Dufek, Antonín: *V čase* [katalog výstavy]. Galerie 4 Cheb – Výstavní síň Fotochema Praha 1986.

Čubrda, Zdeněk; Dufek, Antonín: *Vladimír Židlický* [katalog výstavy]. Galerie u Řečických, Praha 1986.

Dufek, Antonín: *Bořek Sousedík.* Katalog výstavy, Dům umění města Brna 1986.

Dufek, Antonín: *Černobílá fotografie*. Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, Praha 1987.

Dufek, Antonín: *Aktuální fotografie II. Okamžik* [katalog výstavy, antologie]. Moravská galerie v Brně 1987. Reprízy výstavy: Galerie 4 Cheb, Sbírka keramiky Alšovy jihočeské galerie Bechyně 1987, *Fotofest* Žďár nad Sázavou 1987.

Dufek, Antonín: *Město* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1987. Repríza výstavy: Oblastní galerie výtvarného umění Roudnice nad Labem 1988.

Dufek, Antonín: *Dokument* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna – Galerie 4 Cheb 1987. [Skupina Dokument: Vladimír Birgus, Petr Klimpl, Josef Pokorný.]

Dufek, Antonín: *Vize* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1988. Reprízy výstavy: Galerie 4 Cheb 1988 – Malá výstavní síň Liberec 1988 – Výstavní síň Fotochema Hradec Králové 1989 – Okresní kulturní středisko Břeclav 1989.

Dufek, Antonín: *Vladimír Jindřich. Bufka* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1988.

Dufek, Antonín: *Vladimír Židlický* [katalog výstavy]. Galerie výtvarného umění Košice 1988.

Dufek, Antonín: *Stopadesát fotografií* [katalog výstavy]. Moravská galerie, Brno 1989, *Oblastní galerie výtvarného umění, Hodonín 1989.*

Dufek Antonín; Primus, Zdeněk; Spielmann, Peter; Kundera, Ludvík: *Vilém Reichmann, Fotografien*. West Berlin 1989.

Dufek, Antonín: *Aventinské trio* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1989. Repríza výstavy: Obvodné kultúrne a spoločenské stredisko Bratislava-Trnávka. [Ladislav E. Berka, Alexander Hackenschmied (Hammid), Jiří Lehovec.]

Dufek, Antonín; Štorch, Otakar; Marien a fotografie, in: Bydžovská, Lenka (ed.), *Aventinská mansarda* [katalog výstavy]. Galerie hlavního města Prahy 1990, s. 80–85.

Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka* [katalog výstavy]. Malá výstavní síň Liberec 1990.

Dufek, Antonín: *Alfred Stieglitz*. Odeon, nakladatelství krásné literatury a umění, Praha 1990.

Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka* [katalog výstavy]. Galerie Stará radnice Brno 1991.

Dufek, Antonín: *Ladislav E. Berka.* [katalog výstavy]. Dům umění města Brna – Moravská galerie v Brně 1992. (výstava ze sbírky Moravské galerie v Brně).

Dufek, Antonín: *Vilém Reichmann, Fotografie* [katalog výstavy]. Galerie Neumann Düsseldorf 1992.

Balajka, Petr; Birgus, Vladimír; Dufek, Antonín et al.: *Encyklopedie českých a slovenských fotografů.* Praha 1993.

Štreit, Jindřich: *Vesnice je svět / The Village is a Global World.* Praha 1993. Text: Antonín Dufek.

Dufek, Antonín (ed.): *Jan Svoboda, fotografie / photographs* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně – Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze 1994.

Dufek, Antonín: et al., *Fotoskupina DOFO 1958–1975* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně, Muzeum umění Olomouc 1995.

Markéta Luskačová, Fotografie ze Spitalfields (Londýn 1974–1990) [katalog výstavy]. Dům umění města Brna 1995.

Dufek, Antonín: *Jaromír Funke (1896–1945). Průkopník fotografické avantgardy / Pioneering Avant-garde Photography* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1996.

Dufek, Antonín: *Jindřich Štreit. Ohlédnutí. Fotografie 1965–1996* [katalog výstavy]. Mánes Praha 1996.

Dufek, Antonín: *Josef Sudek. Fotografie ze sbírek Moravské galerie Brno* [katalog výstavy]. Oblastní galerie Vysočiny Jihlava 1997.

Dufek, Antonín; Teplá, Jana:*Česká fotografie / Czech Photography 1939–1958* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1998.

Dufek, Antonín: *Jaroslav Pulicar / Fotografie*. Praha 1998.

Dufek, Antonín: První dáma české umělecké fotografie / The First Lady of Czech Art Photography, in: Idem – Milíč Jiráček, *Julie Jirečková a secesní fotografie ve Vysokém Mýtě / Julie Jirečková and Art Nouveau Photography in Vysoké Mýto* [katalog výstavy]. Okresní muzeum Vysoké Mýto 1998, s. 4–9. Repríza výstavy: Vlastivědné muzeum, Šumperk 1999.

Dufek, Antonín: Totalita podle fotografie – Tak jsme žili? / Totalitarianism According to the Photographer – did we live like this? In: *My 1948–1989. / Us 1948–1989. Fotografie ze sbírky Moravské galerie v Brně* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 1999, s. 2–4, 6–8.

Dufek, Antonín: Abstraktní a nefigurativní tendence, in: Vladimír Birgus (ed.), *Česká fotografická avantgarda 1918–1948*. Praha 1999, s. 73–79.

Dufek, Antonín: Surrealistická fotografie, in: Vladimír Birgus (ed.), *Česká fotografická avantgarda 1918–1948*. Praha 1999, s. 217–226.

Dufek, Antonín (ed.): *Josef Sudek, Smutná krajina / Sad Lanscape / Traurige Landschaft* [katalog výstavy]. Galerie výtvarného umění Litoměřice 1999.

Dufek, Antonín: *Společnost před objektivem / Society through the Lens 1918–1989. Fotografie ze sbírky Moravské galerie v Brně / Photographs from the Collection of the MG, Brno* [katalog výstavy]. Obecní dům Praha 2000.

Dufek, Antonín: *Miroslav Machotka – 90. Léta* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2000.

Dufek, Antonín: *Markéta Luskačová. Poutníci* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2000.

Dufek, Antonín: *Josef Sudek. Smutné krajiny* [katalog výstavy]. Galerie 4 Cheb 2000.

Dufek, Antonín: *Bohdan Holomíček*. Nakladatelství Torst, FotoTorst, sv. II. Praha 2000.

Dufek, Antonín: *Fotografie jako umění v Československu / Photography as Art in Czechoslovakia 1959–1968. Z fotografické sbírky Moravské galerie / From the photographic collection of the Moravian Gallery* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2001.

Dufek, Antonín: *Josef Sudek fotografie 1940–1970* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2001.

Dufek, Antonín: *Jaromír Čejka – Stopy / Tracks and Traces. Fotografie z let / Photographs of 1980–1999.* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2003.

Dufek, Antonín; Čejka, Jaromír in: *Jaromír Čejka, Stopy / Track and Traces. Fotografie z let / Photographs from 1980–1999* [katalog výstavy, Cameracura, sv. 1]. Moravská galerie v Brně, Ambit Místodržitelského paláce 2003.

Dufek, Antonín: *Jaromír Funke*. Nakladatelství Torst, Fototorst sv. XV, Praha 2003.

Dufek, Antonín; Pohribný, Jan in: *Jan Pohribný. Místa zasvěcení / Initiation Sites* [katalog výstavy, Cameracura, sv. 5]. Moravská galerie v Brně – Ambit Místodržitelského paláce, 2004.

Dufek, Antonín; Trnková, Petra, Trnková, Zuzana: *Grete Popper. Fotografie mezi dvěma světovými válkami / Photographs from the inter-war period* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2005. Reprízy výstavy: Das Verborgene Museum, Berlin 2005, Obecní dům Praha 2007.

Birgus, Vladimír; Mlčoch, Jan: *Česká fotografie 20. století* [katalog výstavy]. Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze, nakladatelství KANT, Praha 2005.

Dufek, Antonín: *Franz Fiedler. Fotografie / Photographs / Fotografien* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2006.

Dufek, Antonín: *Josef Sudek neznámý – Salonní fotografie 1918–1945 / The Unknown Josef Sudek – Vintage Prints 1918–1942* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně 2006.

Dufek, Antonín: *Známosti na zapřenou. Zahraniční fotografové 20. století ve sbírce Moravské galerie v Brně. / Friends Incognito. Foreign Photographers of the 20th Century in the Moravian Gallery Collection* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně, Uměleckoprůmyslové muzeum Camera 2006.

Dufek, Antonín: Jindra ze Sovince / Jindra from Sovinec, in: Ladislav Daněk (ed.): *Jindřich Štreit, fotografie / photographs 1965–2005.* Nakladatelství KANT, Praha 2006, s. 8–10, 11–13.

Dufek, Antonín; Pokorný, Marek: *Třetí strana zdi / The Third Side of the Wall* [katalog výstavy]. Fotografie v Československu 1969–1988 ze sbírky Moravské galerie v Brně / Photography in Czechoslovakia 1969–1988 from the Collection of the Moravian Gallery, Brno. Brno, Praha 2008.

Dufek, Antonín (ed.): *Marie Šechtlová (Sechtlova) fotografie – photography, 1960–1970.* Marie Michaela Šechtlová, Tábor 2009.

Pospěch, Tomáš: *Česká fotografie 1938–2000 v recenzích, textech, dokumentech.* Nakladatelství Dost, Hranice 2010.

Josef Sudek Prales Mioší / Mionší Forest. Nakladatelství Torst, Praha 2009. Texty: Antonín Dufek, Petr Helbich, Tomáš Vrška.

Dufek, Antonín; Pátek, Jiří; Trnková, Petra: *V plném spektru. Fotografie 1841—2005 ze sbírky Moravské galerie v Brně* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, Praha 2011.

Dufek, Antonín: *Jaromír Funke. Mezi konstrukcí a emocí* [katalog výstavy]. Moravská galerie v Brně a nakladatelství KANT, Praha 2013.

Vojta Dukát. Nakladatelství Torst, Fototorst sv. XXXVIII, Praha 2013. Texty: Antonín Dufek, Melchior de Wolf, Vojta Dukát.

Internet

http://www.skaut.cz/skauting/zname–osobnosti (použito 10. 7. 2014)
http://www.moravska–galerie.cz/ (použito od 14. 10. 2013)
http://www.muzeumbystricko.cz/expozice–muzea/uran–na–vysocine (použito 7. 7. 2014)
https://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana (použito od 14. 10. 2013)
http://www.asociacefotografu.com/osobnosti.php?id=662 (použito od 3. 4. 2014)
http://www.aica–int.org/spip.php?article1221 (použito 10. 2. 2014)

jmenný rejstřík

A

Ambroz, Vladimír 63
Ambros, Miroslav 114
Anděl, Jaroslav 13, 42, 54, 57, 62, 63, 66, 67, 72, 94, 120, 121, 122, 131
Arago, Dominique Francois 91
Aškenazy, Ludvík 3
Armutidisová, Irena 19, 74
Aufricht, Karol 30

B

Balajka, Petr 39, 54, 74
Balíček, Petr 37, 80, 84
Bán, Andrej 13
Baňka, Pavel 43, 80, 84
Baran, Ludvík 23
Bárta, Jaroslav 13, 43, 73, 74, 75, 120
Bartoš, Michal 20, 119
Bartoš-Thurzo 63
Bartusz, Juraj 84
Baňinka, Jaroslav 10
Beneš, Jaroslav 87
Beran, Jan 13
Berka, Ladislav Emil 69
Birgus, Vladimír 13, 36, 37, 39, 73, 74, 80, 83, 109, 117, 118, 119, 126, 127, 138, 140, 142, 143, 144, 145, 146
Bischof, Werner 25
Blatný, Pavel 10
Bleyová, Olga 80
Borovička, Milan 80
Bouček, Jaroslav 23
Brandt, Bill 25
Braný, Antonín 83
Brom, Gustav 9
Bufka, Vladimír Jindřich 30, 63, 108, 110, 124, 131, 142
Bullaty, Sonja 42
Byrczek, Jakub 78

C

Capa, Cornell 42
Cartier-Bresson, Henri 3, 75
Csáderová, Judita 80
Cudlín, Karel 38, 40, 85, 99

Č

Čejka, Jaromír 83, 87, 112, 123, 124, 145, 146

D

Dalí, Salvador 106
Daniel, Petr 13, 20, 96, 135, 139
Davies, Sue 38, 42, 102
Demartini, Hugo 84
Disdéri, André-Adolphe-Eugène 30
Dlezková, Marie 91
Dohnalová, Marie 32
Dostál, František 5, 13, 32, 73, 75, 76, 80, 83, 87, 139
Drábek, Petr 20, 94
Drtikol, František 30, 39, 57, 80, 103, 110, 124, 127, 134
Duda, Jakub Rudolf 13, 80, 107, 117, 118, 141, 143
Dufek, Antonín 1, 2, 3, 4, 9, 10, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 32, 34, 36, 37, 38, 43, 40, 41, 42, 45, 46, 47, 48, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 61, 62, 63, 66, 67, 69, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 80, 81, 83, 84, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 94, 95, 96, 99, 100, 102, 103, 104, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146
Dufková, Irena 8
Dukát, Vojta 13, 40, 73, 94, 110, 114, 128, 135, 146
Dumas, Alexandre 87
Dvořák, Karel 24, 48
Dvořáková, Nina 24, 48, 66, 102

E

Egert, Jiří 18
Ehm, Josef 23, 30, 57, 80, 131, 143
Emerson, Peter Henry 108
Erfurth, Hugo 30, 130, 142
Eskildsen, Ute 72

F

Faber, Monika 19
Fabinger, Jaroslav 30, 131, 142
Faguet, Émile 4
Fárová, Anna 3, 24, 30, 48, 54, 57, 58, 80
Feyfar, Jaroslav 30
Feyfar, Zdenko 13

Fiedler, Franz 13, 15, 30, 80, 113, 124, 130, 131, 135, 142, 146
Foltýn, Jiří 13, 84, 119, 125
Forman, Miloš 3
Fossett, Steve 6
Frank, Robert 41
Fuková, Eva 94
Fulghum, Robert 6
Funke, Jaromír 11, 14, 30, 33, 37, 39, 57, 61, 80, 88, 99, 102, 103, 105, 111, 116, 117, 119, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 133, 135, 137, 141, 143, 144, 145, 146
Funková, Anna 57

G

Gabčan, Fedor 48
Gabrielová, Bronislava 91
Gajdík, Cyril 5
Galassi, Peter 34
Gibson, Ralph 25
Gil, Ivo, 13, 36, 43, 73, 77
Gombrich, Ernst Hans Joseph 21
Gräff, Werner 69
Gribovský, Antonín 94
Gruber, Miloš 19
Grygar, Štěpán 73, 75, 76, 83, 87, 118, 119, 132, 134, 143

H

Hackenschmied, (Hammid) Alexander 69, 78, 120, 144
Hájek, Karel 13, 80, 99
Hajn, Jan 94, 119
Hák, Miroslav 30, 63, 80
Halas, František 3
Halaša, Ján 47
Hammid viz Hackenschmied
Hanke, Jiří 13, 19, 36, 43, 73, 80, 83, 87, 119
Hartshorn Willis, 42
Hatlák, Jindřich 30, 80, 120, 131, 142
Hatláková, Jaroslava 30, 120, 131, 142
Havel, Václav 6
Hayek, Pavel 111
Hine, W. Lewis 25
Hinšt, Antonín 94
Hlaváč, Ľudovít 12, 23, 24, 39, 47, 48, 62, 74
Hlušička, Jiří 12, 22, 32, 38, 102
Hoffman, Ivan 79, 111, 127, 137
Hochová, Dagmar 13, 38, 83, 99
Holešovský, Karel 22, 24, 25, 27, 46, 48
Holomíček, Bohdan 17, 19, 31, 37, 38, 41, 73, 75, 76, 99, 106, 118, 122, 126, 133, 139, 143, 145
Honty, Tibor 13, 30
Hontyová, Irena 57
Horák, Jiří 5, 13, 37, 80
Horníček Miroslav, 3
Hořínek Bořivoj, 18
Hrabal, Bohumil 3
Hrubeš, Martin 18
Hrubý, Karel Otto 13, 23, 24, 46, 48, 80
Hruška, Martin 39, 74
Hudec, Ahasver Pavel 37
Huszár, Tibor 13, 15

Ch

Chamonikola, Kaliopi 32
Chatrný, Dalibor 13, 63, 122
Chochola, Václav 30, 57, 80, 83, 117, 118, 130, 131, 143
Chytilová, Věra 3, 37

I

Ingerl, Petr 96

J

Janáček, Leoš 57
Jarcovjáková, Libuše 73, 94
Jaroslav, Seifert 3
Jasanský, Pavel 80, 83, 87, 88, 139
Jasný, Vojtěch 3
Jeníček, Jiří 3, 30, 131, 142
Jindra, Jan 83
Jiráček, Milič 110
Jirečková, Julie 110, 122, 136, 139, 145
Jireš, Jaromil 37
Jíra, Miroslav 81
Jírů, Václav 80
Jodas, Miroslav 13
Josef, Sudek 46, 59, 120, 124, 126, 127, 134
Jouzová, Dana 9
Jurkovič, Dušan 8

K

Kačer, Jaroslav 24, 25, 27, 32
Kadár, Ján 3
Kafka, Ivan 84, 86
Kaifer, Daniel 18
Kalivoda, František 23
Kállay, Karol 83
Kašpařík, Karel 94, 111, 123
Kerlický, Karel 113
Kirschner, Zdeněk 54
Kismaric, Susan 34
Klimeš, Dušan 13

Klimpl, Petr 10, 13, 36, 74, 83, 117, 118, 119, 129, 131, 133, 141, 142, 143, 144
Klos, Elmar 3
Koblic, Přemysl 30, 131, 142
Kohák, Erazim 7
Kohoutek, Jaromír 47
Kolář, Viktor 38, 73, 80, 83, 87, 99, 121, 133
Košťál, Rostislav 13, 20, 37, 80, 84
Kotek, Lubomír 18
Koudelka, Josef 73, 90, 94, 136, 139
Krátký, Čestmír 94
Kratochvíl, Antonín 94
Kratochvílová, Marie 75, 78
Krejčí, Jaroslav 83, 87
Krsek, Ivo 11
Kučera, Jaroslav 36, 73
Kuklík, Karel 87
Kundera, Ludvík 10, 118, 127
Kundera, Milan 3
Kuneš, Aleš 80
Kuščynskyj, Taras 13, 37, 49, 80, 84, 129
Kutal, Albert 11
Kyndrová, Dana 36, 73, 74, 99
Kysela, Jaroslav 63
Kytka, Rupert 94

L

Lacina, Bohdan 11
Lambers, Hansgert 16, 41
Lauschmann, Jan 23, 24, 30, 46, 139
Lehovec, Jiří 69, 120, 144
Lhoták, Zdeněk 18, 43, 73
Linhart, Lubomír 57
Loos, Ivo 13, 73, 107, 117, 129, 141
Ludwig, Karel 30, 80, 131, 143
Luskačová, Markéta 13, 36, 73, 90, 94, 99, 121, 123, 145
Lutterer, Ivan 36
Lyons, Nathan 15

M

Macek, Václav 79
Machotka, Miroslav 13, 75, 77, 87, 117, 120, 123, 133, 135, 139, 143, 144, 145
Malý, Jan 36, 43
Mancová, Margita 48
Mandela, Nelson 6
Mára, Pavel 13, 80, 123, 135
Marcinková, Anna 24, 46
Marhoul, Václav 7
Maršálek, František 37, 84
Mašín, Jiří 24, 48
Medková, Emila 75, 80, 133
Menzel, Jiří 3, 6, 7
Merta, Vladimír 6, 13, 80, 87
Minstrová, Pavla 96, 99
Moholy-Nagy, László 103
Moucha, Josef 58, 73, 80, 83, 87
Mrázková, Daniela 54
Mucha, Alfons 30
Myška, Miroslav 3, 5, 10, 20, 41, 75, 80, 104, 117, 141

N

Naef, Weston 35
Neubert, Jan 18
Novotný, Miloň 13, 23, 57, 83

O

Jerzy, Oleg 78

P

Pacina, Michal 87, 88
Pálka, Dušan 13, 38
Parcej, Tadeusz 42
Paspa, Karel 23
Pátek, Jiří 32
Paul, Alexandr 30, 131, 142
Pekár, Stano 14
Pekař František 46, 127
Peřina, Luděk 90
Pinkava, Ivan 80, 88, 121
Pištěk, Theodor 6
Pitlach, Milan 13, 73, 94, 123, 126
Pohribný, Jan 13, 18, 88, 112, 124, 146
Pokorný, Josef 13, 16, 36, 38, 74, 117, 118, 119, 142, 143, 144
Pokorný, Marek 32, 100, 124, 146
Pokorný, Stanislav 18
Poláček, Jiří 36, 43
Pospěch, Tomáš 54
Prekop, Rudo 18, 80, 88
Preissig, Vojtěch 63
Presley, Elvis 9
Press, Jan 32
Prokůpek, Bohumír 13
Prošek, Josef 57
Přeček, Ivo 13, 84, 94, 118, 122, 127
Přibík, Jindřich, 13
Pulicar, Jaroslav, 13, 20, 110, 126, 145

R

Ray, Man 15, 30, 103, 122, 135, 137
Rečo, Ján 38, 80
Reich, Jan 13, 87, 130

Reichmann, Vilém 13, 23, 24, 41, 46, 48, 63, 87, 94, 99, 106, 109, 118, 119, 120, 126, 133, 134, 143, 144
Richter, Václav 11
Robinsonová, Magdalena 23, 24, 46, 48
Rössler, Jaroslav 24, 30, 37, 102, 103, 119, 121, 132, 137, 143, 144
Rupešová, Miloslava 102
Růžička, Drahomír Josef 30, 131, 142

Ř

Řezáč, Jan 57
Říčan, Pavel 62

S

Ságl, Jan 83
Satinský, Július 6
Saudek, Jan 13, 37, 80, 129
Scheufler, Pavel 13, 39, 63, 74, 78
Szarkowski, John 34
Schick, Otmar 30, 131, 142
Schneeberger, Adolf 39, 57, 61, 63, 99, 117, 126, 132, 141, 143
Scholz, Vladislav 57, 63
Sikula, Petr 80
Sitenský, Ladislav 7
Skopec, Rudolf 12, 22, 25
Skoupilová, Petra 83
Slivka, Dušan 13
Souček, Ludvík 3
Sousedík, Bořek 13, 37, 38, 73, 75, 83, 119, 133, 144
Spear, J. David 42
Srp, Karel 54
Stacho, Ľubo 14, 88
Stanko, Vasil 88
Stano, Tono 14, 80, 84, 88
Stehli, Iren 14, 73, 74
Steklík, Jan 63
Stibor, Miloslav 13, 20, 80
Stieglitz, Alfred 39, 83, 108, 109, 126, 144
Sudek, Josef 13, 24, 30, 39, 45, 47, 54, 57, 58, 61, 62, 63, 113, 117, 120, 122, 123, 124, 125, 127, 128, 131, 132, 134, 135, 136, 139, 140, 141, 145, 146
Suchý, Jiří 3, 9
Sus, Oleg 11
Svoboda, Jan 13, 14, 30, 53, 54, 55, 56, 57, 62, 78, 80, 81, 117, 118, 121, 130, 132, 134, 136, 139, 141, 144
Svoboda , Tomáš 33
Szarkowski, John 34

Š

Šebová, Ludmila 113
Šechtlová, Marie 13
Šejn, Miloš 84, 119
Šerých, Jiří 76, 109
Šešulka, Pavel 13, 20
Šigut, Jiří 13
Šílený, Václav 8
Šíma, Josef 57
Šimánek, Dušan 74
Šlitr, Jiří 3, 9
Šmejkal, František 13, 66, 67, 118, 143
Šmok, Ján 73, 108
Šolc, Ladislav 39, 74
Špáta, Jan 37
Špicner, Jindřich 83, 87
Štecha, Pavel 13, 36, 38, 43, 73, 74, 77, 83, 86, 87, 99, 111, 127, 133, 135
Štembera, Petr 63
Štrba, Martin 88
Štreit, Jindřich 5, 13, 34, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 45, 65, 73, 77, 90, 94, 96, 99, 121, 122, 123, 126, 127, 128, 134, 135, 137, 139, 145, 146
Švolík, Miro 14, 80, 84, 87, 88

T

Tausk, Petr 73
Teige, Karel 80
Teplá, Jana 31, 54, 91, 96, 99, 108, 110, 111
Tereba, Stanislav 47
Tichý, Jaroslav 87
Tmej, Zdeněk 30
Tóth, Dezider 63
Třešňák, Vlasta 94
Tucker, Anne 42, 77, 120
Tůma, Michal 37
Tůma, Stanislav 13, 84, 118

V

Vaculík, Ludvík 3
Valoch, Jiří 24, 78, 123
Vančát, Pavel 54
Vaněk, Tomáš 105
Varga, Kamil 80, 88
Vávra, Jaroslav 94
Vavroušek, Pavel 38
Vogelová, Pavlína 112, 113
Vojtěchovský, Miroslav 18
Vorlíček, Václav 6
Vorobjov, Vladimír 24, 48
Vránová, Jana 24
Všetečka, Jiří 13

Vybíral, Martin 84, 88

W

Werich, Jan 3
Wiškovský, Eugen 44, 63
Wojnar, Jan 84

Z

Zavadil, Emil 33, 52, 57, 58, 59, 63, 64, 65, 66, 70, 71, 84, 85, 93, 95, 97, 98, 101, 105
Zrzavý, Jan 57
Zych, Alois 80
Zykmund, Václav 13, 23, 94

Ž

Židlický, Vladimír 38, 75, 80, 84, 88, 117, 119, 142, 143, 144
Župník, Peter 87, 88